

ΚΟΝΙΤΣΑ

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.

89	Η χωματερή και το μέλλον της, Β. Τσιαλιαμάνης
93	Οι Εθνικοί μας Ευεργέτες, Ν. Ρεμπέλη
97	Η Κόνιτσα το 1920, Χ. Γκούτου
99	Η σύνταξη των Μητρώων Αρρένων, Π. Τζιόβα
110	Ημερολόγιο Βρυσοχωρίου 2010, Π. Παπαϊωάννου
111	Κονιτσιώτικα λαλούμενα, Ε. Γαλάνη
114	Κονιτσιώτικα, Χρ. Ανδρεάδη
118	Γοργοπόταμος (Βιβλιοπαρουσίαση), Ι.Τ.
119	Θερμοπύλεια, Ι.Τ.
121	Η Κύπρος κοιτίδα του Ελληνισμού, Ι. Δάφνης
123	Πανηπειρ. Σύνδεσμος Λάρισας, Β. Βόσιου
127	Τιμή σε Έλληνες της Διασποράς
128	Οδοιπορικό, Π. Μπούνα
132	«Έργα και Ημέραι», Κ. Δημάρατου
135	Βούρμπιανη, Γ. Γκιώκα
141	Αντάμωμα στο χωριό, Αγ. Πολίτη
146	Ονοματοδοσία οδών, Β. Τσιαλιαμάνη
150	Μεγάλη Παρασκευή στο Στόμιο
151	Η ζωή γράφει εύθυμα, Κ. Τσούβαλη
153	Μνήμη Ι. Λυμπερόπουλου, Αργ. Πετρονώτη
156	Επιστολή στον Δ. Κούσιο, Β. Τσ.
157	Προς τη Συντ. Επιτροπή, Β. Τσ.
158	Ίδρυση Πινακοθήκης και Φωτοθήκης, Β. Τσ.
159	Προς κ. Brian Potts
161	Η επέτειος 25η Μαρτίου
162	Ειδήσεις - Κοινωνικά
164	Επικήδειος Δ. Στεργίου, Στεφ. Νούτση
165	Ιωάννης Αναγνώστου, Η. Ανδρέου

151. Μάρτης-Απρίλης 2010

Φωτ. εξακρ. Π.Σ.Τ.
(Η Νέα Γέφυρα στο Μπουραζάνι)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ
και Υπεύθυνος κατά Νόμο:
Σωτήρης Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. 26550 22464 - 22212
Fax: 26550 22464

Συντάσσεται από Επιτροπή:
Ανδρέου Ηλίας
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:
Εσωτερικού 15 Ευρώ,
Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές
στον υπεύθυνο **Σ. Τουφίδη**

Η χωματερή μας και το μέλλον της

Του ΒΑΣΙΛΗ ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗ Προέδρου Δημ. Συμ. Κόνιτσας

Στο τεύχος Γενάρη-Φλεβάρη 2010 του περιοδικού μας δημοσιεύθηκε κείμενο της Κατερίνας Τσούβαλη με τίτλο «Ο ΑΩΟΣ ΚΑΙ Η ΧΩΜΑΤΕΡΗ-το πρόβλημα της διαχείρισης των απορριμμάτων». Στο δημοσίευμα ορθά εκτίθενται ότι η λειτουργία της χωματερής στην παραποτάμια περιοχή δημιούργησε και δημιουργεί τεράστια οικολογικά και κάθε άλλης φύσεως προβλήματα, ακόμη και στην γείτονα χώρα Αλβανία με την οποία μας συνδέει ο πολλαπλός βρωμισμένος από τα σκουπίδια μας Αώος ποταμός, ότι η στοιχειώδης νοικοκυροσύνη επιβάλλει τον περιορισμό του όγκου των απορριμμάτων με χίλιους χρήσιμους και για την οικονομία τρόπους και ότι με απλές κινήσεις (π.χ μη χρησιμοποιώντας νάυλον σακούλες) είμαστε υποχρεωμένοι να αλλάξουμε εγκληματικές συνήθειες μας.

Συνεχίζω το παραπάνω κείμενο για το μέγα οικολογικό πρόβλημα-θέμα της χωματερής μας και, το σπουδαιότερο, για το μέλλον της, με τα παρακάτω:

α) Η υπάρχουσα χωματερή, που λειτουργεί στον Δήμο μας παράνομα και θα επισύρει η συνέχιση της λειτουργίας της και αυστηρά πρόστιμα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, «στήθηκε» προ πολλών ετών στην πλέον ευαίσθητη για το περιβάλλον θέση της Κόνιτσας, την παραποτάμια περιοχή. Σίγουρα οι «τότε» θα πίστευαν ότι η λειτουργία της θα ήταν προσωρινή και τους τράβηξε η απόσταση από τους οικισμούς και η απλωσιά του χώρου.

Εκτός από την ρύπανση που προκαλεί το ποικίλου είδους σκουπιδαριό στο έδαφος, τα υπόγεια νερά, καταστρέφει μια ειδυλλιακή θέση, που θα έπρεπε να είναι χώρος πρασίνου, αθλοπαιδιών, ψυχαγωγίας- όπως θα έπρεπε να είναι κάθε προσιτός παραποτάμιος χώρος από τις πηγές του Αώου έως τα σύνορα μας- και βρωμίζει ένα μνημείο της φύσης, τον ποταμό Αώο. Μπορούσαν να επιλεγούν άλλοι χώροι, όπως π.χ αδιέξοδοι λάκκοι και τότε θα είχαμε λιγότερες επιπτώσεις.

Η σημερινή δημοτική αρχή το πρώτο έργο που πρόσφερε τις πρώτες μέρες της στους δημότες ήταν η ταφή των πολύχρονων σκουπιδιών της χωματερής, που βρήκε εκτεθειμένα και χρειάστηκε δουλειά 15 ημερών μπουλντόζας για να «αναπαυθούν» κάτω από τόνους αμμοχάλικου. Έκτοτε, κατά διαστήματα θάβονται, αλλά κάθε ταφή έχει ένα μεγάλο κόστος. Ευτυχώς στα τρία και πλέον χρόνια της παρούσας δημοτικής θητείας δεν είχαμε φωτιές στο σκουπιδαριό, που άναβαν «τυχαία» προηγούμενως και μείωναν τον όγκο τους, εκλύοντας όμως στον αέρα και φέροντας στην μύτη μας και στους πνεύμονες μας δύσσομα, δηλητηριώδη και καρκινογόνα αέρια.

β) Υπό οιοσδήποτε συνθήκες διαχείρισης των οικιακών απορριμμάτων ένα ποσοστό τους θα πρέπει να συγκεντρώνεται σε ένα χώρο, που είναι ανάγκη ζωής να «ιδρύεται» και να λειτουργεί με επιστημονικούς όρους. Οι ειδικοί μιλάνε ότι ένας συνειδητοποιημένος οικολογικά πληθυ-

σμός μπορεί να «κρατάει» το 80% των οικιακών αποβλήτων του και να στέλνει στον ειδικό χώρο μόλις το 20% απ' αυτά. Ο ειδικός αυτός χώρος μπορεί να είναι χώρος υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) ή ακόμη καλύτερα χώρος υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ) ή σύμφωνα με τα καινούρια δεδομένα της τεχνολογίας και επιστήμης Χώρος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Απορριμμάτων, αφού στους χώρους αυτούς υπάρχουν εργοστάσια μηχανικής διαλογής, κομποστοποίησης, καύσης, που και τους ρύπους δεν αφήνουν να εκλύονται στην ατμόσφαιρα αλλά και αυτούς τους χρησιμοποιούν και για παραγωγή ενέργειας με διάφορες μορφές κλπ. Η ολοκληρωμένη αλυσίδα διαχείρισης των απορριμμάτων βέβαια αρχίζει από τον καθένα μας, από τα ψώνια μας, την ποσότητά τους, το είδος τους, το περιεχόμενό τους, την συσκευασία τους, περνάει από το καλάθι των απορριμμάτων κάτω από το νεροχύτη μας όπου πρέπει να γίνεται η πρώτη διαλογή τους και τα βιοαποδομήσιμα να καταλήγουν στον κάδο του κομπόστ για λίπασμα στον κήπο μας, άλλα προς χρήση, έστω και από άλλους, και τα εναπομείναντα με ειδική σακούλα ορισμένη ώρα οδηγούνται στον χώρο που έχει ορίσει ο Δήμος. Ο Δήμος τα ζυγίζει ή τα ογκομετράει ή πουλάει, αυτός και μόνο, την ειδική σακούλα σκουπιδιών και εισπράττει το ανάλογο τέλος κατά την βασική δημοκρατική αρχή ο «ρυπαίνων πληρώνει» και ίσως και με κλιμακούμενα τέλη για να περιορίσει την κατανάλωση και την ρύπανση και για να πολεμήσει το θράσος «πληρώνω και ρυπαίνω». Από τον

χώρο συγκέντρωσης οδηγούνται στον χώρο συμπίεσης και από κει ταξιδεύουν για την νέα «χωματερή». Θα έρθει η ώρα να συμφέρει οτιδήποτε να το τρώμε παρά να το πετάμε, γιατί το πέταμα θα πληρώνεται αδρά. Εάν σήμερα ακολουθούσαμε την ίδια τακτική «όλα στην χωματερή» δεν θα υπήρχε ΧΥΤΑ που δεν θα γέμιζε σε ελάχιστο χρόνο, αφού οι εξυπηρετούμενες περιοχές είναι μεγάλες και η παραγωγή σκουπιδιών μας είναι ασύσπολη.

Η αντικατανάλωση αντίκειται σε βασικές αρχές του κοινωνικού-οικονομικού-αναπτυξιακού μας μοντέλου, που στηρίζεται στην κατανάλωση ή μάλλον στην υπερκατανάλωση και μέσω αυτής στην δημιουργία θέσεων εργασίας. Στην Κίνα η μείωση της κατανάλωσης στην Δύση, λόγω οικονομικής δυσπραγίας, στοίχισε το 2009 20.000.000 θέσεις εργασίας και την επιστροφή των ανέργων στο «μεταλλικό μπωλ με το ρύζι». Στις σημερινές χαλεπές οικονομικές μέρες βομβαρδιζόμεθα να κάνουμε κατανάλωση, όπως απαιτούν οι «αγορές», αλλά αυτή να γίνεται «με απόδειξη» λόγω ανυπαρξίας κρατικού φοροελεγκτικού μηχανισμού και δεν αναπτύσσεται κανένα κίνημα αποταμίευσης.

γ) Από δεκαετία και πλέον επιλέχθηκε από την Πολιτεία για τον νομό Ιωαννίνων θέση για την εναπόθεση των απορριμμάτων στο τ. δ του Ελληνικού του Δήμου Κατσανοχωρίων, πλησίον του Μοναστηριού της Τζούκας, από έτους δε και πλέον κατασκευάζεται. Η καθυστέρηση οφείλεται στην γνωστή αναβλητικότητα του μορφώματος, που ονομάζεται «Ελληνικό

Κράτος», διοικούμενο από δειλούς πολι-
τικάντηδες, που στην πρώτη αντίδραση
μειοψηφιών, κάνουν πίσω χάριν των «ψη-
φουλακίων», αφήνοντας τα προβλήματα
να γιγαντώνονται και να κακοφορμίζουν,
τα πρόστιμα να επιβάλλονται από το
Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, την χώρα μας, ως
βρώμικη με τα ανέλεγκτα σκουπιδαριά
της από τον Έβρο ως την Κρήτη να δια-
σύρεται παντού. Σκεφθείτε ότι η χωμα-
τερή των Ιωαννίνων λειτουργεί σε ελά-
χιστη απόσταση από το Πανεπιστημιακό
Νοσοκομείο Ιωαννίνων και η μπόχα της
τα καλοκαίρια αρωματίζει τις μύτες των
ασθενών. Αλλά και ο ρυθμός της κατα-
σκευής στο Ελληνικό κωλαίνει. Τρεις
άνθρωποι που θα περιφέρονται κάτω από
τα εξεπίτηδες κλειστά μάτια «κάθε εξου-
σίας και αρχής» με πανό που θα γράφει
τον κάτοχό του ως «επιτροπή αγώνα» και
θα έχει ως περιεχόμενο ένα ωραίο οικο-
λογικό σύνθημα, σε συμμαχία με μικρο-
νοϊκούς θεσιθήρες, τέκνα κάποιου κομ-
ματικού σωλήνα (τα κόμματα, όπως λει-
τουργούν λαϊκιστικά, κατέστρεψαν την
πολιτική και είναι κατ' εξοχήν υπεύθυνα
για την καταβράθρωση της οικονομίας)
μπορούν να τιμωρούν μια περιοχή, ένα
πληθυσμό να ζει στην βρώμα και στον
βούρκο. Στην Δημοκρατία οι πράξεις της
Διοικήσεως ελέγχονται και ακυρώνονται
μόνο από τα αρμόδια Δικαστήρια, αλλιώς
η «λαϊκή» επιβολή και του πιο αγνού αιτή-
ματος με άνομο τρόπο μετατρέπει την
κοινωνία σε ζούγκλα. Κάθε πολίτης έχει
την υποχρέωση να απαιτεί από την Πολι-
τεία οι χώροι εναπόθεσης και τελικής
διαχείρισης των απορριμμάτων να γίνο-

νται και να λειτουργούν όπως επιβάλλει η
σύγχρονη τεχνολογία και επιστήμη και
αντί για πληγή οι χώροι αυτοί να γίνονται
ευλογία για την επιλεγείσα περιοχή και με
την δημιουργία θέσεων εργασίας. Οι
ευρωπαίοι και άλλοι λαοί έχουν λύσει
από δεκαετίες το πρόβλημα της διαχείρι-
σης των απορριμμάτων. Όταν περνούν
χρόνια από τον σχεδιασμό ως την υλο-
ποίηση σίγουρα το αποτέλεσμα θα είναι
παλιάς τεχνολογίας.

Σήμερα είναι νομικά αδύνατο να επι-
λεγεί άλλη θέση στα όρια του Δήμου μας
για το σκουπιδαριό μας και είμαστε κατα-
δικασμένοι να τιμωρούμε την συγκεκρι-
μενη περιοχή και τον ποταμό Αώο. Η
ρυπογόνα χωματερή μας θα λειτουργεί
άφραγη και προσιπή στον καθένα και σε
κάθε ζώο μέχρι την ημέρα που ο Χώρος
στο Ελληνικό θα δεχθεί τα σκουπίδια μας.
Και μετά την παύση της λειτουργίας η
βρωμερή επίδραση της στο έδαφος και τα
υπόγεια νερά θα συνεχίζεται για άγνωστα
χρόνια. Ποτέ δεν πρόκειται να γίνει πλή-
ρης αποκατάσταση, κάτι τέτοιο θα στοίχιζε
δυσθεώρητα ποσά. Μέχρι τότε μπορούμε
να μαθαίνουμε για την σωστή διαχείριση
των απορριμμάτων μας και να κάνουμε
πολλά βήματα γι' αυτή με αυτήν.

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ**

ΤΜΗΜΑΤΑ:

✓ JUNIOR – ΜΑΘΗΤΙΚΑ ✓ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ECDL
✓ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ✓ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Υπεύθυνος Σπουδών: **ΣΠΑΝΟΣ Ι. ΒΑΣΙΛΗΣ**

Πτυχ. Εφαρμοσμένης Πληροφορικής Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Κόνιτσα, Παπαδιαμάντη 6

☎ 26550 22688 - ☎ 6977871424 - e-mail: infocenter@otenet.gr

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ - ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η προσωρινή διοικούσα επιτροπή του Συλλόγου αποφοίτων Γυμνασίου - Λυκείου Κόνιτσας αποτελείμένη από τους:

Γκότσο Σπυρίδωνα

Κουκέση Βασίλειο

Παπαθεμιστοκλέους Γεώργιο

Παγουρτζή Παναγιώτη

Τσαρούχη Ιωάννη Διερμηνεύοντας τα καθολικά αισθήματα των κατοίκων της Κόνιτσας, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, προς την προσωπικότητα του αειμνήστου ιατρού Δημητρίου Βανδέρα για την τεράστια κοινωνική προσφορά του και το ανθρωπιστικό έργο του που υπηρέτησε με πάθος, αποφασίζει σήμερα Κυριακή 25-04-2010 μετά από συγκέντρωση κατοίκων και φορέων που έλαβε χώρα στο Δημαρχείο Κόνιτσας, ως απόδοση φόρου τιμής και ευγνωμοσύνης, να φιλοτεχνήσει και να ανεγείρει προτομή του μεταστάντος σε περίοπτη θέση στην Κόνιτσα.

Για τον σκοπό αυτό προβαίνει στο άνοιγμα λογαριασμών στην Εθνική Τράπεζα Κόνιτσας 386/760329-92 στην Εμπορική Τράπεζα Κόνιτσας 66660982 μέχρι συμπληρώσεως του ποσού που απαιτείται για την πραγμάτωση του έργου.

Περί της κινήσεως των λογαριασμών κ.λ.π. ενεργειών θα υπάρχει τακτική επικοινωνία και ενημέρωση μέσω των φιλόξενων στηλών του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» που αποτελεί άλλωστε και τον μοναδικό συνδετικό κρίκο μεταξύ ημών και υμών.

Τον μήνα Αύγουστο τρέχοντος έτους θα διενεργηθούν αρχαιρεσίες που θα ανακοινωθούν έγκαιρα για την ανάδειξη Αοικητικού Συμβουλίου. Αυτό θα αναλάβει την αποστολή αποδείξεων προς τους καταθέτες και την ολοκλήρωση του έργου.

Οι Εθνικοί μας ευεργέτες και οι σύγχρονοι καταχρατές του δημοσίου χρήματος

(ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΙΚ. ΡΕΜΠΕΛΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΟ, ΠΡΩΗΝ ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ)

Εάν την αθάνατη ελληνική ιστορία παρομοιάσουμε με τον ουράνιο θόλο, τη θέση των αστερών κατέχουν λαμπρά πνεύματα της επιστήμης, της τέχνης και της λογοτεχνίας, ονομαστοί άνδρες της Ελλάδος, οι οποίοι ποικιλοτρόπως ωφέλησαν την πατρίδα μας. Θα ήταν, όμως, παράλειψη να μη συμπεριλάβουμε σ' αυτούς και τους εθνικούς μας ευεργέτες, και μάλιστα εκείνους της ευάνδρου Ηπείρου μας, που αναμφισβήτητα διαλάμπουν στο στερέωμα ως αστέρες Α' μεγέθους.

Θα χρειάζονταν πάρα πολλές σελίδες για να εξιστορήσει κανείς τη ζωή και την αγαθοποιό δράση τους. Θα αναφέρω, όμως, ελάχιστα από την πλούσια προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο, εν γνώσει μου ότι τους αδικώ, αλλά πιστεύοντας πως, αν μακρολογήσω, θα προσέκρουα στη μετριοφροσύνη τους, που επέδειξαν, όταν ζούσαν.

Σε μικρή ηλικία οι περισσότεροι από τους αείμνηστους αυτούς άνδρες έφυγαν με έναν οδοιπορικό σάκκο στην πλάτη για την ξενιτειά. Ρουμανία, Ρωσία, Ουγγαρία, Αυστρία, Ιταλία, Αίγυπτος κ.λ. ήταν οι χώρες, στις οποίες έζησαν, εργάστηκαν σκληρά και απέκτησαν με την ευφυΐα, που τους διέκρινε και με τον τίμιο ιδρώτα μεγάλες περιουσίες. Ακολουθώντας τη λατινική φράση

«ubi bene, ibi patria» δηλ. όπου είναι καλά για κάποιον, εκεί είναι η πατρίδα του, διέθεσαν αρκετά χρήματα σε φτωχούς, ορφανά, αναξιοπαθούντες κ.λ. της γενέτειράς των, προ πάντων δε, διεύρυναν την αγαθοεργό δράση και φιλαλληλία τους, δαπανώντας αμύθητα ποσά για την ίδρυση σχολείων, αμοιβές διδασκάλων, νοσοκομείων, γηροκομείων και άλλων κοινωφελών και φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στις χώρες, στις οποίες έζησαν, πλούτισαν και μεγαλούργησαν.

Η καρδιά όλων αυτών των γενναιοδώρων και μεγαλοφρόνων ανδρών φλεγόταν από μια ανυπόκριτη αγάπη προς την Ελλάδα, γιατί πίστευαν ότι, όσα κι αν κάνουν γι' αυτή, θα είναι λίγα, λες και συναγωνίζονταν μεταξύ τους ποιος θα την ωφελήσει περισσότερο.

Με μεγάλη συντομία, σχεδόν επιγραμματικά, σημειώνω όσα ακολουθούν:

Οι αδελφοί Ζωσιμάδες συνέδεσαν το όνομά τους με τη γεραρά Ζωσιμαία Σχολή, που κατέστη, στα χρόνια της σκλαβιάς, ο τηλαυγής πνευματικός φάρος της Ηπείρου και της Ελλάδος. Ο Απόστ. Αρσάκης συνέδεσε το όνομά του με το μέγαρο της φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας στην οδό Πανεπιστημίου και τα Αρσάκεια εκπαιδευτήρια, ο εκ Μετσόβου Νικ. Στουρνάρας, με το Με-

τσόβιο Πολυτεχνείο, οι Ριζάρηδες από το Μονοδέντρι, με τη Ριζάρειο Σχολή, ο εκ Λαμπόβου της Β. Ηπείρου Ευάγγ. Ζάππας, με το Ζάππειο μέγαρο, ο εκ Μοσχοπόλεως της Β. Ηπ. Σίνας, με την κατασκευή της τεράστιας γέφυρας στο Δούναβη, που ενώνει τις δύο πόλεις Βούδα και Πέστη (Βουδαπέστη), με το Αστεροσκοπείο Αθηνών και το καλλιμάρμαρο κτήριο της Ακαδημίας, ο εκ Μετσόβου Γ. Αβέρωφ, με το Αβερώνκειο Γυμνάσιο Αλεξανδρείας Αιγύπτου, το θωρηκτό «Αβέρωφ» και την αναμάρμωση του Παναθηναϊκού Σταδίου, όπου έγιναν το 1896 οι πρώτοι Ολυμπιακοί αγώνες, ο Ανδ. Συγγρός, με την αποπεράτωση της διώρυγας της Κορίνθου, με το ομώνυμο νοσοκομείο και τη διάνοιξη της ομώνυμης λεωφόρου Συγγρού, ο εκ Ψαρών Ιω. Βαρβάκης, με το Βαρβάκειο Γυμνάσιο και Λύκειο Αθηνών, οι αδελφοί Βαλλιάνοι εκ Κεφαλλονίας, με τη Βαλλιάνειο εθνική βιβλιοθήκη, ο εκ Γραμμένου Ζώνης Καπλάνης, με την Καπλάνειο Σχολή Ιωαννίνων κ.λ. κ.λ.

Μέλημα όλων ήταν τούτο: Όλα για τους άλλους και την πατρίδα, πολύ λίγα για τον εαυτόν τους. Αυτό το πνεύμα της προσφοράς και της απλοχεριάς τους διακατείχε σε όλη τους της ζωή.

Η Ελλάδα τους θυμάται και θα τους ευγνωμονεί παντοτινά.

* * *

Οι σκέψεις αυτές και ο συνειρμός των παραστάσεων με οδηγεί, θέλοντας και μη, να σκεφθώ τί έκαναν για την πατρίδα τους αρκετοί σημερινοί πολι-

τικοί άνδρες, οι οποίοι, χωρίς ίχνος αξιοπρέπειας και ντροπής, επιδόθηκαν στην καταλήστευση του δημοσίου χρήματος με ασυγχώρητη ασυδοσία και ανεπίτρεπες κομπίνες, θέτοντας έτσι το ατομικό τους συμφέρον πιο πάνω από εκείνο του κοινωνικού συνόλου. Παντού σκάνδαλα, κερδοσκοπίες, μίζες από προμήθειες, πολιτική φαυλότητα, λαδώματα, δωροδοκίες, διασπάθιση του δημοσίου χρήματος, επιδόματα κ.λ. έφεραν τη χώρα μας, συντελούσης και της διεθνούς οικονομικής κρίσης, στο χείλος του γκρεμού και της χρεοκοπίας. Άκουσον άκουσον! Επίδομα, λέει, μεταφοράς φακέλων από τον Α΄ όροφο στο Β΄, επίδομα υπερωριών, ακόμη και όταν ο υπάλληλος έπαιρνε άδεια θερινών διακοπών και το πιο κραυγαλέο και τρανταχτό είναι το επίδομα έγκαιρης προσέλευσης του (της) υπαλλήλου στην υπηρεσία! Ελλάς το μεγαλείο σου! Δεν ήξεραν πώς να βαφτίσουν τα ποικιλόφυτα επιδόματα. Παντού μηχανορραφίες, τερτίπια, αλαλούμ, μπάχαλο. Πάλι καλά που δεν πήραμε το δρόμο της κατιούσας πιο νωρίς. Προκλητική η ζωή πολλών πολιτικών. Υπουργός «**ΕΚ ΤΩΝ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΦΕΡΟΝΤΩΝ**» ετέλεσε εις Παρισίους πολυτελέστατο γάμο με λαμπρότατη δεξίωση (έτσι έγραφαν οι εφημερίδες), τα οποία δικαιολογημένα θα εζήλευε και ο άλλοτε βασιλιάς της Γαλλίας Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ (1774-1792) με τη φιλόρεσκη σύζυγό του Μαρία Αντουανέττα. Αν σκοπός κάποιων πολιτικών είναι ν' αποκτήσουν τεράστιες

περιουσίες με ανέντιμους τρόπους, με δολιότητα και επαίσχυντες ρεμούλες και κλοπές, η πατρίδα δεν τους χρειάζεται. Ας ασχοληθούν απερίσπαστοι με το επάγγελμά τους. Κανένας δεν τους υποχρέωσε να πολιτευθούν.

Τα ιερά οστά των προαναφερθέντων μεγάλων του Γένους μας ευεργετών θα τρίζουν μες στους τάφους των για την ιδιοτέλεια αχρείων και ανάξιων λόγου ανδρών, οι οποίοι συνέδεσαν το όνομά τους με όσα ο λαός τους αποδίδει. Όλοι αυτοί των κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. με τα επαίσχυντα σκάνδαλα συναγωνίστηκαν μεταξύ τους, όχι ποιος θα βοηθήσει περισσότερο τη δόλια πατρίδα μας, όπως έκαναν οι ευεργέτες, αλλά ποιος θα κλέψει τα περισσότερα. Έξυπνοι, βλέπετε, οι Νεοέλληνες πολιτικοί, αετονύκηδες στις μηχανορραφίες και στις αρπαχτές, θεωρώντας τους Ευρωπαίους Εταίρους μας Κουτόφραγκους, έστειλαν ψευδή στοιχεία, που δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα και στην αληθινή εικόνα της οικονομίας μας, με αποτέλεσμα η Ε.Ε. να χάσει την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία της για τη χώρα μας.

* * *

Πίστευαν πολλοί ότι, μετά το ΠΑΣΟΚ, το οποίο ο λαός δικαίως το τιμώρησε για το σκάνδαλο του Χρηματιστηρίου, η Ν.Δ. θα κυβερνούσε με σύνεση και υπευθυνότητα. Αλλά δε βαριέσαι! Απανωτά έσκασαν τα σκάνδαλα και επί Ν.Δ. (Ομόλογα, Siemens, Βατοπέδι). Ο τότε πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής δήλωσε πως δεν ήταν πλήρως ενημερωμένος για

το Βατοπέδι (sic). Δυστυχώς δεν πρόσεξε εξ αρχής σε ποιούς συνεργάτες του εμπιστεύτηκε καίριες θέσεις στο κυβερνητικό σχήμα. Μετριότητες και συμφεροντολόγοι εκμεταλλεύτηκαν τη θέση τους και εξέθεσαν τον πρωθυπουργό, ο οποίος, έντιμος πολιτικός, αλλά άτολμος κι αναποφάσιστος έχασε τον έλεγχο της δεινής κατάστασης, που μήνα με το μήνα κατρακυλούσε στο χάος. Ποιος, λοιπόν, ευθύνεται για όλα αυτά; Τα πράγματα μόνον ουχί βοούν. Οι φαύλοι πολιτικοί, οι τυχάρπαστοι απατεώνες, που βρήκαν την ευκαιρία να κλέψουν και να δράσουν, όπως έδρασαν. Αυτοί φταίνε, όχι, πάντως, ο λαός ο οποίος καλείται και πάλι να πληρώσει τα σπασμένα.

Και αναρωτιέται κανείς: Οδηγήθηκε κάποιος στα δικαστήρια; Κανένας. Τιμωρήθηκε, φυλακίστηκε κανείς; Ούτε ένας. Με όλα αυτά τα εξωφρενικά γεγονότα, που συνέβησαν στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια της ασυδοσίας και του ωχαδερφισμού, ερωτώ τους Έλληνες με το στίχο του Ομήρου (Οδ. λ. 336), αλλάζοντάς τον κάπως: **«Φαίakes πώς υμίν οι άνδρες ούτοι φαίνονται είναι;»**. Η απάντηση δική σας.

Σιγά σιγά τα πράγματα έφθασαν στο απροχώρητο. Το από χρόνια κλυδωνιζόμενο σκάφος της Πολιτείας, παρά λίγο να πέσει σε βράχους και να καταποντιστεί. Τις εκλογές φυσικό ήταν να τις κερδίσει το ΠΑΣΟΚ. Η Ν.Δ. συνέβαλε σ' αυτό. Και θα τις κέρδιζε, έστω και αν ο Γ.Π. δεν έκανε καμιά προεκλογική ομιλία, ακόμα κι αν δεν επαναλάμ-

βανε συχνά εκείνο το «**δεσμεύομαι γι' αυτό, δεσμεύομαι για το άλλο και για εκείνο**» και πάει λέγοντας. Κατάχρηση υποσχέσεων και τώρα όλοι ζητούν χρήματα «**παρά του μη έχοντος**», του οποίου τα ταμεία είναι τρύπια κι αδειανά, αφού έτσι τα κατάφεραν οι καπάτσοι με τις λαθροχειρίες και το σούφρωμα του δημόσιου χρήματος. Αιδώς Αργείοι!

Κάποτε έγραφα πως το ΠΑΣΟΚ πρέπει να καθίσει αρκετά χρόνια στην αντιπολίτευση για να διδαχθεί. Κάθισε και διδάχτηκε πολλά. Οψόμεθα. Ο υποφαινόμενος δεν έχει παρωπίδες και ξέρει να λέει «**τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη**». Αντιστρέφονται οι όροι και θα χρειαστεί να μείνει στην αντιπολίτευση και η Ν.Δ. αρκετά χρόνια. Ας μη βιάζεται για την εξουσία.

* * *

Τί μέλλει γενέσθαι; Η κυβέρνηση οφείλει να εφαρμόσει τα σκληρά μέτρα, που προτείνει η Ε.Ε., κλείνοντας τ' αφτιά της στις παράλογες απαιτήσεις των συνδικάτων. Να αντιμετωπίσει άπαξ δια παντός τις φοροδιαφυγές των εχόντων και κατεχόντων, των μεγαλοεπιχειρηματιών και των φοροφυγάδων, έτσι ώστε όλοι ν' αποκτήσουν φορολογική συνείδηση. Ψαλίδι στις άσκοπες δαπάνες του Δημοσίου. Δεν είναι δυνατό οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι συνταξιούχοι να είναι τα υποζύγια του προϋπολογισμού. Ψαλίδι στα μεγάλα επιδόματα εκείνων, που παίρνουν υψηλές απολαβές. Όσοι καταλήστεψαν το δημόσιο κορβανά, να βρεθούν και να κληθούν να πληρώσουν τα

σπασμένα. Όταν ο λαός πεισθεί ότι όλοι πληρώνουν, ανάλογα με τα περιουσιακά τους εισοδήματα, δεν θα αντιδράσει σε τυχόν σκληρά μέτρα της κυβέρνησης, η οποία δεν πρόκειται να έχει κανένα πολιτικό κόστος με τα δίκαια μέτρα, που θα πάρει για όλους. Το πνεύμα δικαιοσύνης στις φορολογικές υποχρεώσεις, όπως κατ' επανάληψη τόνισε ο πρωθυπουργός, να πρυτανεύσει παντού. Είναι εντελώς παράλογο ένας κλητήρας του υπουργείου Οικονομικών να έχει μισθό μεγαλύτερο από έναν καθηγητή Λυκείου. Οι καλές προθέσεις, τόσο του Πρωθυπουργού όσο και του υπουργού Οικονομικών, φαίνονται. Αλωνίζουν τας Ευρώπας για να αποκαταστήσουν στους Ευρωπαίους την κλονισθείσα προ πολλού αξιοπιστία τους προς την Ελλάδα. Κοπάξτε τον υπ. Οικονομικών, ο οποίος στις κατ' ιδίαν συνομιλίες του μιλάει με κάποια συστολή, σα να μη θέλει να τους δει κατάματα. Εκεί κατάντησαν την Ελλάδα οι πολιτικοί τυχοδιώκτες του παρελθόντος. Αν η κυβέρνηση θέλει να συνδέσει το όνομά της με ουσιαστικές αλλαγές στα δημοσιονομικά, οφείλει να μην υποκύψει σε απεργιακές κινητοποιήσεις, διαμαρτυρίες και συλλαλητήρια. Η Ελλάδα έφθασε στο τελευταίο σκαλί της κατηφόρας. Χρειάζεται, βέβαια, η κοινή συναίνεση όλων για να βγει η χώρα μας από την κρίση. Πρέπει να συνδράμουν όλοι σ' αυτό. Διαφορετικά, η Ε.Ε. θα μας επιτηρεί αυστηρότερα, θα μας πιέζει συνεχώς για να μας βάλει στο σωστό δρόμο και να μη χρεοκοπήσουμε. Και καλά θα κάνει.

Η Κόνιτσα το 1920

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Χ. Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Το βιβλίο του Νικ. Ιγγλέση «Οδηγός της Ελλάδος» έτος Ζ, 1920-1921, στο λήμμα «Κόνιτσα» περιέλαβε τις ακόλουθες πληροφορίες (αλλά μερικές από αυτές και εσφαλμένες).

Κόνιτσα. Κοινότης της ομωνύμου υποδιοικ. Κονίτης Ν. Ιωαννίνων. Κάτοικοι 1921. Απέχει των Ιωαννίνων 105 χιλιόμ. προς τα ΒΑ, αμαξ. οδός. Συνοικισμοί 1 και Μονή Στομίου. Αι Κοινότητες της υποδιοικήσεως Κονίτης ανεγνωρίσθησαν δια του από 7 Αυγούστου 1919 Β. Δ. και ανέρχονται εις 45 εν όλω.

Κείται 30 λ. ΝΔ των ερειπίων της αρχ. πόλεως Κνωσσού, ης διетήρησε παρεφθαρμένον το όνομα. Είνε αμφιθεατρικώς εκτισμένη επί των πρανών του βουνού Κιόνι, της αρχαίας Τύμφης, δυτικώς δ' αυτής ετείνεται πεδιάς πλάτους 10 και μήκους 10 χιλιομέτρων διαρρεομένη υπό του Αώου (Βογιούσης) και φραττομένη εκ δυσμών υπό του όρους Νεμέρτσκου.

Κλίμα ορεινόν και ψυχρόν. Άφθονα ύδατα και πλούσιαι φυτεΐαι και κήποι.

Σχολεία: Αρρένων, Θηλέων, Ελληνικόν, 2 νηπιαγωγεία. Επιθεωρητής Δημ. σχολείων.

Έδρα Μητροπολίτου «Βελλάς και Κονίτης». Η Μητρόπολις χηρεύει, τοποτηρητής ο επίσκοπος Νύσσης Σεβ. Παΐσιος. Ναοί 3, Ιερείς 4, Εξωκκλήσια 6 (και Βυζαντιναί μοναί), Μονή «Στομίου». Καθ' όλην την περιφέρειαν της

Μητροπολ. ενοριακοί Ναοί 108. Εξωκλ. 467, Ιερείς 115.

Ειρηνοδικείον, Οίκον. Εφορεία, Συμβολαιογρ. Γεωργ. Λυμπεροπούλου, Ταμείον, Ταχ. Τηλ., Υ/σις Αστυνομίας.

Εμποροπανήγυρις: Ετησία κατά Σεπτέμβριον εμποροπανήγυρις, διάρκειας 10 ημερών. Αύτη τελείται εν υπαίθρῳ, παρά την Μονήν των Γενεθλίων της Θεοτόκου «Πανηγυρόπουλου», πωλούνται δε κατ' αυτήν πλήθη κτηνών, εκλεκτοί τυροί (ούρδες), δέρματα και μάλλινα υφάσματα, έργα της γυναικείας κυρίως βιοτεχνίας του τόπου.

Παραγωγή: Δημητριακοί καρποί, όσπρια, οίνοι, οπωρικά, τυρός εκλεκτός (10 χιλ οκάδ.), βούτυρον, δέρματα, ζωα και σφάγια, ξυλάνθρακες κ.λ.

Αντιπροσωπείαι τραπεζών: Ζήσης Μιχ., Λαμπρίδης Λ.

Εξαγωγείς (δημητριακών, κτηνοτροφικών προϊόντων οίνου κλπ.): Αποστόλου Χ., Δαλαμάγκας Μ., Ζήσης Κ., Κωνσταντινίδης Β., Λαμπρίδης Λ., Λόλης Κ., Μάλιακας Α., Παπαϊωάννου Δ., Παππάς Αρ., Τσιγαρίδας Θεμ.

Εστιατόρια: Κούσιου Β., Λούπα Ιω. Ιατροί: Ιω. Αδαμαντίου, Κ. Ζήσης, Ν. Μπεκιάρης, Ν. Φώτος.

Ξενοδοχεία: «Ήπειρος» Κουσίου Β.,

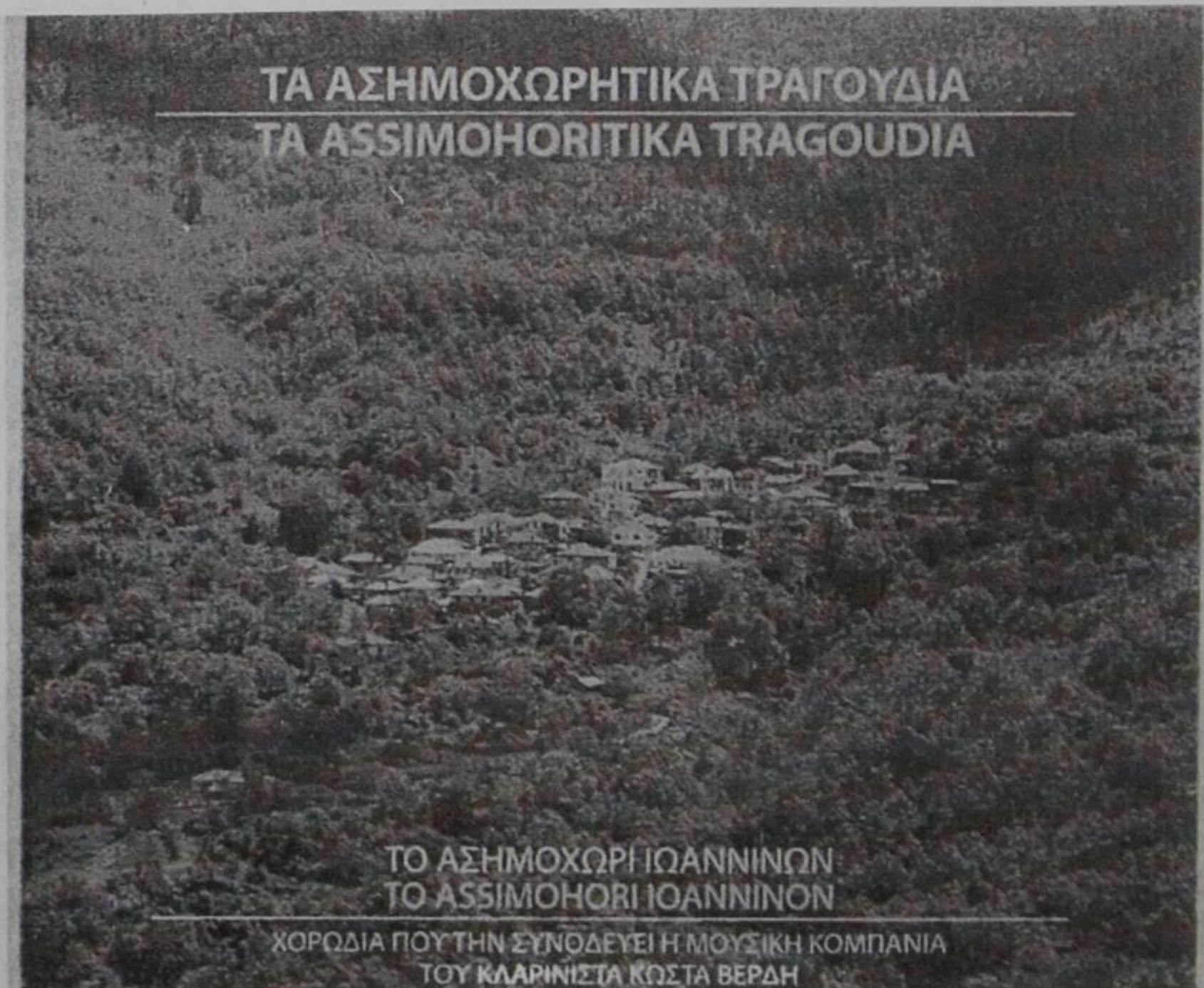
«Μακεδονία» Δάνου Ι., Άνευ τίτλου
Σωτηροπούλου Μ.

Παντοπωλεία και Αποικιακά: Απο-
στόλου Χ., Δαλαμάγκα Μ., Καρατζήμου
Π., Κωνσταντινίδη Β., Λόλη Κ., Μά-
λιακα Α.

Υφάσματα και άλλα εμπορεύματα:
Γουσγούνης Α., Ζιακόπουλος Βασ.,
Ζήσης Μιχ., Κούσιος Χρ., Λαμπρίδης
Λ., Νάτσης Γεώργ., Νέκος Χρ., Πα-
παϊωαννίδης Δ.

Φαρμακεία: Ρούσης Αθαν.

Παραγωγή: Βούτυρον, τυρός, γάλα
και κτηνοτροφικά υπερ τας 80 χ. οκ.,
σάγματα 11 χ. τεμάχια, αγελάδες υπέρ
τας 200, αιγοπρόβατα 30 χιλ., οίνος 60
χιλ. οκ., οπώραι κεράσια, βύσινο κλ. 60
χ. οκ., όσπρια εν γένει 50 χιλ. οκ.,
σιπηρά 150 χ., οκ., αραβόσιτος 400 χ.
οκ. και λοιπάς 50 χ. οκ. ξυλεία, ξυλάν-
θρακας, αμύγδαλα, κάρυα κλπ.

Πωλείται: **ΚΟΝΙΤΣΑ:** Ράπη Λάμπρο - Φωτογραφικά.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Παρασκευά Αθανάσιο Κ. Φρόντζου 6, Ευαγγέλου
Βασίλη Ν. Ζέρβα 72.
ΑΘΗΝΑ: METROPOLIS GROUP. Κατάστημα Πανεπιστημίου 54 και
στα άλλα 10 καταστήματα Αττικής. Music Corner Πανεπιστημίου 56.
Virgine Megastor Σταδίου 7-9, Σύνταγμα.
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: METROPOLIS, Τσιμισκή 33 και στα καταστή-
ματα πώλησης C.D. όλης της Ελλάδος και του εξωτερικού, όπου
υπάρχουν έλληνες.

Παραγγελίες: Μουσικό Ταχυδρομείο Μ. Τούλης
Τηλ. 210-9343980.

Η Σύνταξη των Μητρώων Αρρένων στην Ηπειρο το 1914.

Η περίπτωση της περιφέρειας Κόνιτσας
του Πάνου Δημ. Τζιόβα

Δυο σχεδόν μήνες μετά την απελευθέρωση της Ηπείρου από τον Τουρκικό ζυγό και συγκεκριμένα το τελευταίο δεκαήμερο του Απριλίου 1913 είχε διαταχθεί, από τη Νομαρχία Ιωαννίνων, η απογραφή του άρρενος πληθυσμού της Ηπείρου, που είχε γεννηθεί από το 1862 μέχρι το 1894, με σκοπό τη στράτευση ορισμένων ηλικιών. Με βάση αυτή τη διαταγή ενεργήθηκε η απογραφή σε όλο το νομό Ιωαννίνων και οι κάτοικοι που στρατεύονταν, όπως και την περίοδο της Τουρκοκρατίας, δήλωναν ανάλογα μεγαλύτερη ή μικρότερη ηλικία, ώστε να μη συμπεριλαμβάνονται στην απογραφή, με μαρτυρίες παπάδων και προέδρων κοινοτήτων¹, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί τραγελαφική κατάσταση γεγονός που το πιστοποιεί ο στρατιωτικός - πολιτικός διοικητής Ηπείρου Παπούλας που, σε σχετική εγκύκλιό του, με ημερομηνία 6 Αυγούστου 1914, προς τους προέδρους των επιτροπών σύνταξης των πρώτων μητρώων των νέων χωρών υποστήριξε ότι «κατά την γενομένην κατά Νοέμβριον Στρατολογίαν παρατηρήθη ότι το πλείστον των κατοίκων προσεπάθει ν' αποδείξη την ηλικίαν του πολύ μεγαλειέραν ή μικροτέραν, επί σκοπώ βεβαίως ν' αποφύγη την στράτευσιν παρουσιάζον είτε νοφούζια, κεφαλétια ων τα πλείστα αν μη όλα ψευδή είτε πιστοποιητικά παρέδρων ή ιερέων ουδεμίαν βάσιν παρέχοντα αληθοφανή»².

Αυτή η απαράδεκτη κατάσταση οδήγησε το κράτος, το καλοκαίρι του 1914, να διατάξει τη σύνταξη νέων μητρώων αρρένων. Με βάση αυτή τη διαταγή η Γενική Διοίκηση Ηπείρου (Στο εξής Γ.Δ.Η.) έστειλε εγκύκλιο σε όλες τις κοινότητες της Ηπείρου, με την οποία καθόριζε τον τρόπο σύνταξης των μητρώων των αρρένων. Το πρόγραμμα που εκπόνησε, θα τοιχοκολλούνταν σε ειδικά μέρη των οικισμών και των κοινοτήτων και «την περί τοιχοκολλήσεως έκθεσιν θέλει συντάξει και υπογράψη ο οικείος πάρεδρος τούτου δε δηλούντος άγνοϊαν γραμμάτων, θέλει ενεργήση αντ'

1. Βλ. Ιωάννης Νικολαΐδης, Τα Γιάννινα του Μεσοπολέμου, τόμος Α, Ιωάννινα 1992, σ. 243.

2. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υποφ. V 1914-1915/1/21 την αυτή άποψη είχε και ο τότε υπουργός των Στρατιωτικών Κ. Δεμερτζής. Βλ. έγγραφο 104654/24-5-1914 υπουργείου Στρατιωτικών ΓΑΚ/ΑΓ.ΔΗ/φ. 16 Υπφ. V 1914-1915/1-21.

αυτού εις των οικείων συμβούλων (δημογερόντων) ή ο ιερέυς». Η εγκύκλιος θα ανακοινωνόταν και στις εκκλησίες των χωριών και οι εφημέριοί τους θα σύντασσαν έκθεση «περί της επ' εκκλησίας αναγνώσεως» και αν σε κάποια χωριά υπήχαν πάνω από μια εκκλησία «μερίμνη της Αστυνομικής Αρχής, την 14η Δεκεμβρίου ε.ε. θέλη γίνη εις το χωρίον τούτο η λεγομένη Μονοκλησιά»³.

Στος 17 Ιουλίου 1914 ο στρατιωτικός - πολιτικός διοικητής Ηπείρου Παπούλας, έστειλε εγκύκλιο στο Νομάρχη Ιωαννίνων και στους διοικητικούς επιτρόπους των τμημάτων, μαζί με «ικανό αριθμό εντύπων» και έδινε οδηγίες για τις εγγραφές στα μητρώα, τη σύνταξη των πινάκων, για τα μέλη της συντακτικής επιτροπής, που ο ένας ήταν αξιωματικός και ένας πολιτικός υπάλληλος και παρακάλεσε το Νομάρχη να παρακολουθεί άγρυπνα τις εργασίες των επιτροπών και να στέλνει στον εισαγγελέα εκείνους τους παρέδρους που ήταν επιλήσμονες των καθηκόντων τους⁴. Η διαταγή κοινοποιήθηκε από τη Γ.Δ.Η. στο διοικητικό επίτροπο της Κόνιτσας Κ. Κοτίκα, ο οποίος στις 3 Ιουνίου 1914 κατάρτισε τα τρία τμήματα της περιφέρειάς του από τα οποία, όπως δείχνει και ο παρακάτω κατάλογος, τα Α', και Γ' περιελάμβαναν 17 χωριά και το Β' 15.

«Τμήμα Α!/

Κόνιτσα, Γορίτσα, Λιατονιάβιστα, Πεκλάρι, Κορτί-/νιστα, Βράνιστα, Ζέλιστα, Καβάσιλλα, Κουτσούφλια-/νη, Μάζιου, Σανοβόν, Οσανίτσα, Δεπαλίτσα, Μπουτσι-/κόν, Μελισσόπετρα, Πυροβίτσα, Δερβένι/.

Τμήμα Β!/

Γκριμπάνι, Παλαιοσέλι, Πάδες, Αρμάτοβον, Βριάζα/ Μόλιστα (Μποτσιφάρι, Μεσαργιά, Γαναδιό), Σταρίτσια-/νη, Κεράσοβον, Φούρκα, Κάντσικον, Μπλίζδιανη,/ Καστάνιανη/

Τμήμα Γ!/

Ραντάτι, Κορσάτσικον, Μπελθούκι, Πλάβαλη, Ίσβο-/ρος, Στράτσιανη, Πυρσόγιαννη, Βούρμπιανη, Λεσκάτ-/σι, Χιονάδες, Τούρνοβον, Πελκάτι, Δέντσικον, Σέλτσι/ Φυτόκου, Λούψικον, Ζέρμα./ Κόνιτσα τη 3η Ιουνίου 1914/ Ο Διοικητικός επίτροπος Κονίτσης./ Κ. Κοτίκας./⁵

Ο διοικητικός επίτροπος Κόνιτσας, αυθημερόν έστειλε έγγραφο στη Γ.Δ.Η. μαζί με την κατάσταση των τριών Τμημάτων της Περιφέρειάς του και πρότεινε, ως πολιτικούς υπαλλήλους, αντίστοιχα τους Αριστείδη Λαμπρίδη, τον υπογραμματέα του Ειρηνοδικείου Κων. Κωνσταντινίδη και το γραμματέα της εφορείας Γεώργιο Χρηστάκη και ανέφερε "ότι τα εγγύτατα της Κονίτσης κείμενα χωριά Πάπιγκον,

3. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπφ VI 1914-15 Δ/21.

4. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπφ II Δ/2-Δ/21.

5. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπφ V 1914-15 ΚΑΤ/ΜΗ ΑΡΡΕΝΩΝ.

Αρτσίστα, Άγιος Μηνάς και Βητσικόν υπαγόμενα άρτι εις Ζαγόριον υπήχθησαν ήδη δια Βασιλικού Διατάγματος εις το ενταύθα Ειρηνοδικεΐον Κονίτισης, αλλά δεν γνωρίζομεν αν εις ταύτα θα γείνη η απογραφή εκ μέρους ημών (οπότε δέον να περιληφθώσιν εις το πρώτον τμήμα)⁶.

Στις 10 Αυγούστου 1914 ο Νομάρχης Ιωαννίνων κατάρτισε τις επιτροπές σύνταξης των μητρώων⁷, και την επομένη ο στρατιωτικός - πολιτικός διοικητής Ηπείρου Παπούλας ανακοίνωσε στο Νομάρχη, ότι οι εργασίες των επιτροπών θα άρχιζαν στις 16 Αυγούστου 1914⁸, και με εγκύκλιό του προς τους προέδρους των επιτροπών, που για την περιφέρεια της Κόνιτσας ήταν ο λοχαγός Κοσμόπουλος, επεσήμανε τη σοβαρότητα της εργασίας τους και έδωσε τις εξής οδηγίες.

α) Η επιτροπή θα περιοδεύσει στα χωριά σύμφωνα με τον πίνακα που της είχε σταλεί προκειμένου το έργο της να εκτελεστεί με ταχύτητα.

β) Θα άρχιζε τις εργασίες της από το χωριό το οποίο σημειωνόταν στον πίνακα με κόκκινη μελάνι και θα παρευρισκόταν σ' αυτό έγκαιρα "ούτως ώστε η εργασία να άρξηται από της 16ης Αυγούστου ε.ε."

γ) Η επιτροπή, που θα έφτανε στο πρώτο χωριό στις 16 Αυγούστου, θα κατάρτιζε το δρομολόγιό της και θα το κοινοποιούσε έγκαιρα στα υπόλοιπα χωριά για να μπορέσουν οι κάτοικοί τους να παρευρίσκονται στον τόπο τους κατά την ημέρα της επίσκεψής της.

δ) Μετά το πέρας των εργασιών ο πρόεδρος της επιτροπής θα υπέβαλε στο στρατιωτικό-πολιτικό διοικητή "τους καταλόγους κεκλεισμένους".

ε) Εφιστούσε την προσοχή της επιτροπής για ότι είχε γίνει κατά τη στρατολογία του Νοεμβρίου 1913 και επισήμανε τις μεθόδους που χρησιμοποίησαν οι υπόχρεοι για να την αποφύγουν.

στ) Κατά τη διάρκεια των εργασιών η επιτροπή θα λάμβανε υπόψη τα επίσημα βιβλία και έπρεπε να έχει πάντα άποψη ό,τι οι ιερείς "μόνον προ τετραετίας ή πενταετίας ήρχισαν να τηρώσι βιβλία γεννήσεων ακριβή και ότι οι πλείστοι των κατοίκων αν μη όλοι» θα προσπαθήσουν να αποδείξουν μεγαλύτερη από την πραγματική τους ηλικία, και

ζ) Να καταχωρίσει τους άρρενες και να συμπεριλάβει και όσους γεννήθηκαν μέχρι τέλους Δεκεμβρίου 1913⁹.

6. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπφ VI 1914-15/1/21 Κατάρτιση μητρώων και Ε/1.

7. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπφ V 1914-15/1/21 αριθ. εγγράφου 13749/10-8-1914.

8. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπφ V 1914-15/1/21 αριθ. εγγράφων 13749/11-8-1914 και Α.Ρ. 13751/11-8-1914.

9. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπ. V 1914-15/1/21 έγγραφο αριθ. 18958/6-8-1914.

Στις 12 Αυγούστου 1914 ο διοικητικός επίτροπος της Κόνιτσας Π. Παπαθανασόπουλος, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 12422/ και 13776 διαταγή της Γ.Δ.Η., έστειλε σχετικό έγγραφο στο Δήμαρχο της Κόνιτσας και τους Μουχταροδημογέροντες, παρόδρους και ιερείς των κοινοτήτων, με την οποία επισήμανε την ευθύνη τους και τις νόμιμες συνέπειές τους για την ορθή σύνταξη των μητρώων αρρένων¹⁰.

Ο πρόεδρος της επιτροπής Δημ. Κοσμόπουλος προσέλαβε, ως γραμματέα το Δημήτριο Σταυρίδη, ο οποίος πλαστογράφησε τους καταλόγους των αρρένων 10 χωριών τους οποίους υπέβαλε στη Γ.Δ.Η. και στον Εισαγγελέα Ιωαννίνων και επεσήμανε ότι διόρθωσε τους σχετικούς καταλόγους και γνώρισε ότι άλλους «καταλόγους δεν ηδυνάμην να συντάξω μετά το κλείσιμον τούτων και άνευ ανωτέρας εγκρίσεως. Επομένως ευαριστούμενοι δύνασθε να διατάξητε ότι εγκρίνητε»¹¹.

Η Γ.Δ.Η. από την πλευρά της έστειλε έγγραφο στο διοικητικό επίτροπο της Κόνιτσας ζητώντας πληροφορίες για το “τι συμβαίνει επί του προκειμένου και πως ο προσληφθείς παρά της επιτροπής Γραφείου Δημήτριος Σταυρίδης πλαστογράφησε τα μητρώα” και παράλληλα ζήτησε την αποστολή όλων των μητρώων¹².

Απαντώντας ο διοικητικός επίτροπος γνώρισε στη Γ.Δ.Η. ότι θα εξακριβώσει τις κατηγορίες κατά του Δημ. Σταυρίδη και θα υποβάλει το αποτέλεσμα των ενεργειών του και υπέβαλε τα μητρώα αρρένων 17 συνολικά χωριών και για την μη έγκαιρη αποστολή τους υποστήριξε ότι δεν τα έστειλε έγκαιρα γιατί είχε την πρόθεση να το πράξει “μετά την ολοσκερή συγκέντρωσιν αυτών”¹³.

Ο διοικητικός επίτροπος της περιφέρειας Κονίτσης περάτωσε την έρευνά του κατά του Δημ. Σταυρίδη καταγομένου από το Λιασκοβίκι και κατηγορηθέντος “ως Αλβανανίζων” και, αφού αναφέρει λεπτομερώς τον τρόπο με τον οποίο συντάχθηκαν τα μητρώα αρρένων στην περιφέρειά του, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι “ούτος ενήργει εκ κακοβουλίας, εξ εμφύτου διαθέσεως να πράξη κακόν εις την δημόσιον υπηρεσίαν”¹⁴. Τελικά, φαίνεται ότι η μήνυση κατά του Δημ. Σταυρίδη έγινε και εκδικάστηκε από το αρμόδιο δικαστήριο, και η όλη υπόθεση έκλεισε με τη διόρθωση των σχετικών πινάκων, τους οποίους, στις 6 Νοεμβρίου 1914, ο πρόεδρος της επιτροπής Κοσμόπουλος, υπέβαλε στη Γ.Δ.Η. εκτός από αυτούς των χωριών Γκριζμπάνιον, Παλαιοσέλι, Πάδες, Αρμάτοβο, Βριάζη, Φούρκα, Κάντσικο, Ζέρμα, Λούψικο

10. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπ. V 1914-15/1/21 και έγγραφα Ε/2.

11. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπ. VI-Δ/21 και έγγραφα Ε/3.

12. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπ. V -Δ/21 και έγγραφα Ε/4.

13. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπ. V -Δ/2 και έγγραφα Ε/5.

14. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπ. V -Δ/21 και έγγραφα Ε/6.

και Δέντισκο, που είχαν υποβληθεί το Σεπτέμβριο του 1914¹⁵.

Για τη σύνταξη των μητρώων αρρένων της περιφέρειας Κονίτσης παραθέτουμε τα παρακάτω ανέκδοτα έγγραφα, τηρώντας κατά την έκδοση, την ορθογραφία των προτύπων.

Ε/Ι

Αριθ. 1410/3-7-1914/ Επί της υπ' αριθ. 9150 Δια-/ταγής της./

Κόνιτσα τη 3η Ιουνίου 1914/.

Πρός/ την Σεβ. Γεν. Διοίκησιν/

λαμβάνομεν την τιμήν / να υποβάλλωμεν συνημμένως / ώδε, επί της έναντι διαταγής / πίνακα εμφανίζοντα τα τρία / τμήματα εις α διηρέσαμεν / την καθ' ημάς περιφέρειαν και/ τα χωρία άτινα περιλαμβάνει / έκαστον των τμημάτων τούτων / και προτείνομεν ως πολιτικούς / υπαλλήλους τους εξής· δια μέν/ το α' τμήμα τον παρ' ημίν / υπάλληλον κ. Αριστείδην λαμ-/πρίδην, δια το β' τον υπο-/γραμματέα του ειρηνοδικείου/ κ. Κωνσταντίνον Κωνσταντινίδην/ και δια το γ' τον γραμμα-/τέα της εφορείας κ. Γεώργιον / Χρηστάκην/.

Αναφέρομεν δε προς τούτοις/ εις την Σεβ. Γενικήν Διοίκησιν/ ότι τα εγγύτατα της Κονίτσης/ κείμενα χωρία Πάπιγκον, Αρ-/τσίστα, Άγιος Μηνάς και Βητ-/σικόν υπογόμενα άρτι εις Ζα-/γόριον, υπήχθησαν ήδη δια Βα-/σιλικού Διατάγματος εις το εν-/ταύθα Ειρηνοδικείον Κονίτσης, / αλλά δεν γνωρίζομεν αν εις ταύ-/τα θα γείνη η απογραφή εκ μέ-/ρους ημών (οπότε δέον να περι-/ληφθώσιν εις το πρώτον τμήμα) ή εκ μέρους άλλης τινός αρχής / και παρακαλούμεν να έχωμεν / τας περί τούτου Διαταγάς της / Σεβ. Γενικής Διοικήσεως./ Ευπειθέστατος / Ο Διοικητικός Επίτροπος Κονίτσης / Κ. Κοτίκας/.

Ε/2

Αριθ. 1748/ Βασιλείον της Ελλάδος / Ο Διοικητικός Επίτροπος Κονίτσης / προς τον κ. Δήμαρχον Κονίτσης, Μουχταροδημογέροντας, Παρέδρους και Ιερείς των χω-/ρίων της Διοικήσεως Κονίτσης/.

Γνωρίζομεν υμίν, ότι την 16ην τρέχ. μηνός γενήσεται η έναρξις καταρτι/σμού των μητρώων των αρρένων, και /θεωρούμεν επάναγκες να γνωρίσωμεν προς/ υμάς την βαρείαν ευθύνην, νη θα υπέ-/χωσιν εκείνοι εξ υμών οίτινες ήθελον δώση/ ψευδείς δηλώσεις περί της ηλικίας των αρ-/ρένων της δικαιοδοσίας σας./

Είμεθα νηαγκασμένοι ν' ανακοινώσω-/μεν τ' ανωτέρω προς ημάς συμφώνως προς/ την υπ' αριθ. 12.422 ε.έ. διαταγήν της /Γενικής Διοικήσεως Ηπείρου, ήτις ως

15. Βλ. Γ.Α.Κ./Α.Γ.Δ.Η/φ. 16 υπ. V 1914-1915.

δια της / ανωτέρω διαταγής ανακοινεί ημίν, επλη-/ροφορήθη, ότι από τούδε ήρξαντο τινές εξ/υμών συνεννοούμενοι να δηλώσωσι ψευδώς/ ηλικίας και αν τούτο ήθελε εξακριβωθή/μετά την σύνταξιν των Μητρώων εκ της/εξετάσεως, ήτις θέλει επακο-λουθήση ο υπαί-/τιος θέλει παραπεμφθή εις την εισαγγελικήν/Αρχήν επί ψευδεί πιστοποιήσει./

Επικαλούμενοι όθεν την ευσεινη-/δεισίαν υμών παραγγέλλομεν όπως μετ'/αυστηράς και αληθούς εξακριβώσεως της/ηλικίας των κατοίκων της περιφερείας σας/προβήτε μετά των λοιπών μελών της επιτροπής / εις την σύνταξιν των ως είρηται πινάκων./ Εν Κονίτση τη 12 Αυγούστου 1914/ Ο / Διοικητικός Επίτροπος Κονίτσης/Π. Παπαθανασόπουλος./

Ε/3

Δ.Υ/ Βούρμπιανη τη 28 7βρίου 1914./

Ο / πρόεδρος επιτροπής καταγραφής / Αρρένων περιφερείας Κονίτσης. / Λοχαγός Δημ. Κοσμόπουλος / προς / την Γενικήν Διοίκησιν Ηπείρου/ Ιωάννινα/ Υποβολή Καταλόγου 10 χωριών/.

λαμβάνω την τιμήν να υποβάλω/ συνημμένως τους καταλόγους των χωριών/ 1)Γκριζμπανίου, 2) Παλαιοσελίου, 3) Πά-/δων, 4) Αρματόβου, 5) Βριάζης, 6) Φούρ-/κας, 7) Καντζίκου, 8) Ζέρμας, 9) Κου-/ψίκου και 10) Δεντσίκου και να / αναφέρω ότι τούτους μοι επλασ-/τογράφησε ο προσληφθείς παρ' ημών/ ως γραφέας Δημήτριος Σταυρί-δης/ μεταβαλών πολλούς εκ των εν αυ-/τοίς εγγραγραμμένων εις ανυπάρκ-/τους και τούτου ένεκα απέστειλα/ τους ανωτέρω εις τον αυτόθι κ. Εισαγ-/λέα μετά της μηνύσεως εν η επι-/καλούμαι τους καταλόγους τού/τους οίτινες μόνον τη υμετέρα/ εγκρίσει δύνανται προσωρινώς να / διατεθώσιν εις την υπηρεσίαν / του κ. Εισαγγελέως προς διαφώτισιν/ της μηνύσεώς μου./

Τας πλαστογραφήσεις επηνόρθωσα/ εν τοις καταλόγοις τούτοις δια διορθώ-/σεων εκ του πρωτοτύπου και είνε/ ήδη ακριβέστατοι/

Άλλους καταλόγους δεν ηδυνάμην / να συντάξω μετά το κλείσιμον/ τούτων και άνευ ανωτέρας εγκρίσεως. / Επομένως ευαρηστούμενοι / δύνασθε να διατάξητε ότι εγκρί-/νητε./ Δημ. Κοσμόπουλος./

Ε/4

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΠΕΙΡΟΥ

Εν Ιωαννίνοις τη 13η 8/βρίου 1914./

Τμήμα Διοικητικόν/ Πρός/ τον κ. Διοικητικόν Επίτροπον Κονίτσης./

Αριθ. πρωτ.: 16717./

Συνημμένως αποστέλλω υμίν το υπό Στοι-/χείου Δ.Υ της 28ης Σ/βρίου ε.έ. έγγραφον του/ προέδρου της επιτροπής προς σύνταξιν του/μητρώου των αρρένων της περιφερείας σας / και παρακαλώ ίνα με πληροφορήσητε/ τι συμβαίνει επί του

προκειμένου και πως ο /προσληφθείς παρά της επιτροπής Γραφείου / Δημήτριος Σταυρίδης πλαστογράφησε τα / μητρώα των εν τω εγγράφω χωρίων αι πλη-/ροφο-
ρίαι σας επαναλαμβάνω δέον να ώσι/σαφείς και εξηκριβωμένοι, καθόσον αν όντως/
έχει λάβει χώραν πλαστογραφία θέλει επι-/διωχθή η ποινική καταδίωξις του υπαιτίου
ταύτης/. Έτι παρακαλώ να συγκεντρώσητε και μοι αποστείλητε/τάχιστα ανά εν
αντίτυπον απάντων των μητρώων/των συνοικισμών της περιφερείας σας κατά τα /
προδιατεταγμένα. /Ο / αναπληρωτής του Γενικού Διοικητού/ Τ-Υ/

Ε/5

Αριθ. 2092/ Εν Κονίτση τη 19 Οκτωβρίου /1914/

Προς την Σεβ. Γενικήν/ Διοίκησιν Ηπείρου/ εις Ιωάννινα./

Επί της υπ' αριθ. 16717 δια-/ταγής/.

Λαμβάνω την τιμήν να/αναφέρω Υμίν ότι όσον αφορά/ το πρώτον μέρος της
έναντι δια-/ταγής Σας θέλω εξακριβώσαι τας/ κατά του Δ. Σταυρίδου κατηγορί-/ας
και θέλω υποβάλη Υμίν/ εγκαίρως το αποτέλεσμα των ενεργειών μου/

Προκειμένου δε περί της / υποβολής των μητρώων αναφέ-/ρω Υμίν ότι μόνον των
κά-/τωθι χωρίων μοι απεστάλησαν/ υπό του προέδρου της επιτρο-/πής ήτοι 1) Κονίτσης,
2) Σανο/βού, 3) Οστανίτσης, 4) Διπαλί-/τσας, 5) Καवासίλων, 6) Μπου-/τσικού, 7)
Μελισσόπετρας, 8) Πυροβίτσικας, 9) Δερβενίου, / 10) Βρανίστης, 11) Ζελίστης/ 12)
Κουτσούφλιανης, 13) Κορ-/τίνιστας, 14) Πεκλαρίου, 15) Γορίτσας, 16) Λιατονιάβιστας
και / 17) Μάζιο και άπερ αποστέλλω/ σήμερον δι' ιδιαιτέρου φα-/κέλλου. Δεν απέστειλα
δέ/ εγκαίρως ταύτα προτι-/θέμενος να πράξω τούτο/μετά την ολοσχερή συγκέν-
/τρωσιν αυτών. /Ευπειθέστατος/Ο Διοικητικός Επίτροπος /Τ.Υ./

Ε/6

Αριθ. 2092/ Εν Κονίτση τη 28 8βρίου / 1914/

Προς την Σεβ. Γενικήν Διοί-/κησιν Ηπείρου/εις Ιωάννινα/

Εις εκτέλεσιν της υπ' αριθ/16717 Υμετέρας διαταγής, λαμ-/βάνω την τιμήν να
αναφέρω Υμίν/ότι ο περί ου αύτη Δημ. Σταυ-/ρίδης είναι πρόσφυξ εκ
Λεσκοβικίου/και ότι είχε προσληφθή ως γραμμα/τεύς της επιτροπής προς καταγρα-
/φήν των αρρένων επί αντιμισθί-/α δοθησομένη αυτώ υπό του Δημάρ-/χου. Ούτος
μένων εν Λιασκοβι-/κίω είχεν άλλοτε κατηγορηθή/ως Αλβανίζων, αλλ' ως μοι είπεν/
ο Αστυνομ. Υποδιευθυντής Λισκο/βικίου υπομοίραρχος κ. Δημη-/τρακόπουλος η
κατηγορία αύτη απεδείχθη αβάσιμος./

Ο πρόεδρος της επιτροπής/ λοχαγός κ. Κοσμόπουλος δια της/ από 28 7βρίου
προς Υμάς αναφο-/ράς του, και ην επιστρέφω συνημ-/μένως, κατήγγειλεν ότι ο εν
λόγω/ Σταυρίδης κατά την σύνταξιν των μητρώων, μετέβαλε πολλούς/ των εν αυτοίς
εγγεγραμμένων/ εις ανυπάρχους κ.λ.π. Εκ δε των/υπ' εμού εξακριβωθησών
πληροφο-/ριών προέκυψεν ότι η επιτροπή/ενήργει ως εξής την εργασίαν της/και

υπό τας εξής περιστάσεις διέπραξεν/ούτος την αποδιδομένην /αυτώ πράξιν. Ο πρόεδρος της επιτροπής/ εκράτει σημειώσεις δια την σύντα-/ξιν των μητρώων και επί τη/βάσει των σημειώσεων αυτών συν-/ετάσσοντο καθ' υπαγόρευσιν τρεις/ ταυτοχρόνως κατάλογοι, ων τον /ένα έγραφεν ο Σταυρίδης, ως του/είχε δε ανατεθή όπως αντι-/γράφη και τέταρτον κατάλο-/γον, διότι τέσσαρις εκριάζοντο / δια να αποσταλώσιν εις τας δια-/φόρους αρχάς. Ο υπό του Σταυ-/ρίδη καθ' υπαγόρευσιν γραφό-/μενος κατάλογος περιείχε πάντοτε/ λάθη τινά εις τα ονόματα, την/ηλικίαν και την διαμονήν, αλλ'/ο αντιγραφόμενος υπ' αυτού κατό-/πιν (εκ του καταλόγου ον ο ίδιος/είχε καθ' υπαγόρευσιν γράψη)/ περιείχε πολλάς προς τούτο ασυμφω-/νίας, μη αντιγραφόμενος πιστώς και φέρων αλλοιώσεις άλλοτε μεν/εις το κύριον όνομα, αλλού εις το/επώνυμον, το έτος της γεννήσεως ή την διαμονήν. Εις κάποιον/δε κατάλογον απήλειψε εντελώς/ εν όνομα και εις την θέσιν/ του έδωσε το όνομα ετέρου/εγγραφέντος ούτω δις. Μίαν δε φο-/ράν, καθ' ην εγένετο παραβολή των/καταλόγων, αναγινώσκοντος μεγαλοφώ-/νως του κρατούντος το προτότυπον,/ ενώ ο κρατών το υπ' αυτού γραφέν μητρώον (κατά την υπαγό-/ρευσιν εκ των σημειώσεων) έφερε /διαφόρους διορθώσεις ο Σταυρί-/δης ουδεμίαν τοιαύτην έφερε./ Το γεγονός τούτο έδωκεν αφορ-/ρμήν εις τον λοχαγόν να του πάρη/τον κατάλογον, ον είχεν εις χείρας του, να τον παραβάλη/προς τους διορθωθέντας καταλόγους/ και να παρατηρήση ότι όχι/ μόνον ουδέν εκ των λαθών/άπερ είχεν ο έτερος κατάλογος/ διόρθωσεν, αλλ' ότι περιείχε λάθη/ περισσότερα εκείνων φέρων πλεί-/στα ονόματα παρηλλαγμένα. / Άλλοτε πάλιν είχε συλληφθή απο-/πειρούμενος να αφαιρέση φύλλον / ολόκληρον εκ του μητρώου και/ αντικαταστήση τούτο δι' άλλων δι/όπερ όμως εδικαιολογήθη μέν/παρεξηγηθείς υπό της επιτροπής./Τότε/ κανείς δεν δύναται να ορίση/ακριβώς τον σκοπόν, εξ ου ώρμή-/θη εις την διάπραξιν των εν λό-/γω μεταβολών. Δεν αποδεικνύ-/εται ότι ενήργει υπέρ ορισμένων/ προσώπων και ότι επιδίωκεν/ ίνα ταύτα/ένεκα της γενομένης παραμορφώσε-/ως, μη ανευρεθώσιν εις τα μητρώ/α και αποφύγωσι την στρατιωτι-/κήν υποχρέωσιν. Αλλά παραμόρ-/φωνε εική και ως έτυχε τα ονόμα-/τα. Το επ' εμοί-τοιαύτη δε είναι/ και της επιτροπής η γνώμη- ού/τος ενήργει εκ κακοβουλίας, εξ εμφύτου διαθέσεως να πράξη κακόν/εις την δημόσιον υπηρεσίαν./

Δια τούτο δε προανέφερα ότι τω /είχεν άλλοτε αποδοθή η πρόσα-/ψις ότι Αλβανίζει. Επιδιώκει / υποθέτω να καταστραφή ολόκληρος /η γενομένη εργασία ένεκα της α-/ποκαλυφθησομένης ασυμφωνίας εις/τα εις χείρας των διαφόρων αρχών/υπάρχοντα μητρώ/α παρέλειψα δε να αναφέρω/ Υμίν ότι ούτος ενήργησεν εις τα/ υποβληθέντα Υμίν υπό του / Προ-/έδρου της επιτροπής μητρώ/α/εν οis υπάρχουσι διορθώσεις επί/ των υπό του Σταυρίδου σκοπίμως/γενομένων λαθών./

Ευπειθέστατος/Ο Διοικητ. Επίτροπος /Τ-Υ./

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΣ, 1903, 1905

Επιμέλεια: Χαρίλαος Γ. Γκούτος

Στην αθηναϊκή εφημερίδα «Φωνή της Ηπείρου, φ. της 31.10.1903, δημοσιεύθηκε η παρακάτω επιστολή-ανταπόκριση κάποιου Κονιτσιώτη, η οποία περιείχε ενδιαφέρουσες ειδήσεις για την επαρχία μας της εποχής εκείνης. Τότε επανεντάχθηκαν στον καζά της Κόνιτσας τα χωριά Βούρμπιανη, Πυρσόγιαννη και Στρατσίανη, που είχαν ενταχθεί στον καζά του Λεσκοβικιού το 1882, οπότε οι δύο καζάδες συγκρότησαν, μέχρι το 1888, το σαντζάκι του Λεσκοβικιού προς διευκόλυνση της δίωξης των ληστοσυμμοριών που λυμαίνονταν τον καζά της Κόνιτσας. Ακολούθως αναδημοσιεύονται εδώ ειδήσεις του 1905 από την αθηναϊκή εφημερίδα «Ο Πύρρος», φ. της 20.10.1905.

Υψηλή επινεύσει της Α.Α.Μ. του κραταιοτάτου και φιλολάου ημών Άνακτος, η επάνοδος των χωρίων Βουρμπιάνης, Πυρσογιάννης και Στρατσάνης συγκαταλέγεται εις τα τετελεσμένα γεγονότα. Φαντάζεσθε την χαράν και αγαλλίασιν των κατοίκων, φαντάζεσθε την κατακλύζουσαν τας καρδίας αυτών ευγνωμοσύνην προς την Α.Ε. τον γενικόν διοικητήν Ιωαννίνων Οσμάν πασάν και τους λοιπούς συνεργήσαντας, εξ ων αναμφιβόλως την πρωτίστην διακατέχετε θέσιν επί ταις όντως πατριωτικαίς και σθεναραίς υμών ενεργείας.

Οι Λιεσκοβικινοί όμως, ειθισμένοι να θεωρώσι τα χωρία τιμάριά των και τους κατοίκους αυτών αγέλας βοών, εξεμάνησαν, πάντα δε λίθον κινούντες και παν θεμιτόν και αθέμιτον μέσον μετερχόμενοι, την πικράν επιζητούσι των χωρίων μεταμέλειαν δια τον χωρισμόν των από των ισχυρών προστατών των. Και

ατυχώς εύρον εν Κονίτση όργανα των σκοτειών και καταχθονίων ενεργειών των εν των προσώπω δύο κυβερνητικών υπαλλήλων, του Λιεσκοβικινού δηλονότι Μουλ. Μουδέρη Μουχτάρβεν και του αντισταγγελέως Αβδουλάχ εφένδην. Ίνα δε παραλείψω τα πολλά τούτων τερατουργήματα, αναφέρω το επ'εσχάτων όλως παράνομον και έκθεσμον διάβημά των, το γενικήν προξενήσαν κατάπληξιν και παρ' αυτοίς τοις ορθοφρονούσι Τούρκοις.

Ο διδάσκαλος του χωρίου Στρατσίανης Βασίλειος Παναγιωτόπουλος χρεωστεί εκ της περυσινής δεκάτης εις τον Λιεσκοβικινόν Δαϊλιάν βέννν ελάχιστον και ασήμαντον ποσόν εξ 80-90 γροσίων. Αντί λοιπόν ο κ. Δαϊλιάν να εναγάγη τούτον αρμοδίως εις το Πρωτοδικείον, τη διαγνώμη του Μαλ. Μουδέρη Μουχτάρ επιδίδει ψευδή καταγγελίαν εις τον αντισταγγελέα Αβδουλάχ ότι ο διδάσκαλος προξενήσας εις αυτόν σπου-

δαίας ζημίας εκ καταχρήσεων κατά την δειχείρισιν της δεκάτης, θ' αποδράση εις την Ελλάδα. Ο αντισταγγελεύς, μεμνημένος εις τας καταχθονίους ταύτας του φίλου του σκευωρίας και πλεκτάνας, φύσει δ' άλλως τε διαφλεγόμενος υπό ακατονομάστου φανατισμού και βαθυτάτου προς τους Χριστιανούς μίσους, απαιτεί παρά του Ζαπιτά την βία προσαγωγήν του διδασκάλου. Επειδή όμως ούτος έτυχεν ασθενών, ο δι' αποσταλείς σουβαρής επανήλθεν φέρων μόνο την έγγραφον δήλωσιν των Μουχταροδημογερόντων ότι ο διδάσκαλος θα έλθη εξ άπαντος άμα ως ιαθή, εκμανείς ο Αβδουλάχ και ταις εισηγήσεσι του ετέρου συνεργού Μουχτάρ υπείκων, διατάσσει την βιαίαν προσαγωγήν του διδασκάλου και των Μουχταροδημογερόντων. Αποσταλέντες λοιπόν δύο ζαπιτέ τσαούσιδες μετά οκτώ χωροφυλάκων και ευρόντες τον ατυχή διδάσκαλον ερχόμενον ενταύθα, καίτοι εισέτι πάσχοντα, τούτον μεν δέσαντες και ραπίσαντες ανήγαγον εις το χωρίον παραλαβόντες δ' εκείθεν και τους Μουχταροδημογερόντας μετεκόμισαν ενταύθα, παρουσιάσαντες εις τον αντισταγγελέα, όστις ως εσχάτους κακούργους έρριψεν εις τας σκοτεινάς φυλακάς, ένθεν, κατόπιν εντόντων παραστάσεων, εξήγαγεν εις τας άνω κοινάς φυλακάς, κρατήσαντες επί 24 ολοκλήρους ώρας.

Επί του αποτροπαίου τούτου και εκ νόμου διαβήματος των ειρημένων, εγένοντο εντεύθεν τα κατάλληλα διαβήματα όπου δει. Αλλ' επειδή η καθόλου

αυτών πολιτεία και συμπεριφορά, ως και η μεγάλη των ανηθικότης, τυγχάνει υφ' όλας τας επόψεις εθνοβλαβής και επιβλαβεστάτη εις τους Χριστιανούς, διαβλέποντας εν τω προσώπω των ειρημένων υπαλλήλων φοβερόν επικρεμάμενον κίνδυνον και επειδή κατ' ακολουθίαν επείγουσα όσον και επιτακτική παρίσταται ανάγκη, ει μη τινός άλλου, της μεταθέσεως τουλάχιστον των εν λόγω επικινδύνων και εκνόμων υπαλλήλων, δια ταύτα παρακαλούμεν όπως υψώσητε φωνήν, απαιτούντες, προς ησυχίαν των πιστών και αφοσιωμένων υπηκόων της Α.Α.Μ. του Σουλτάνου, την μετάθεσιν των ειρημένων υπαλλήλων.

Τελευταίον λέγω υμίν ότι ο από τριών μηνών αφιρόμενος νέος καϊμακάμης ημών εμφορείται όλως ευγενών αρχών προς όλους εξ ίσου και άχρι τούδε εξακολουθεί διοικών τον Καζάν πατρικώτατα και κατά τας φιλολάους βουλήσεις και διαθέσεις του Άνακτος ημών. Τ' ανωτέρω έκτροπα συνέβησαν απουσιάζοντος αυτού εις Καστάνιανην προς ανακάλυψιν των κλεπταποδόχων δια την αιχμαλωσίαν του Βασιλείου Γκόσιου. Εν τούτοις, μετ' εκπλήξεως πληροφορηθείς ταύτα κατά την επάνοδόν του, υπεσχέθη ότι θα τα εκθέση αρμοδίως.

Την 26 Ιουλίου, εορτήν της Αγίας Παρασκευής τελείται ενταύθα πανήγυρις, εις ην συμμετέχουν ή τε Άνω και Κάτω Κόνιτσα. Κατά τα πάτριά μας έθιμα, διεξάγεται και χορός υπό των γυναι-

κών. Ενώ διεξήγετο ο χορός ούτος, αίφνης πηδούν εντός οι στρατιώται και ζητούν να συγχορεύσουν. Ο κόσμος σύμπας κατελήφθη υπό τρόμου, μόνος δε ο κ. Δημ. Κ. Φλώρος, ετόλμησε να υποδείξη το άτοπον εις τους στρατιώτας. Εξοργισθέντες όμως οι στρατιώται, του επετέθησαν βαναύσως και τον έδειραν ανηλεώς. Όταν πλέον αναισθήτησεν, τον αφήκαν και έφευγον. Αίφνης όμως μετανοήσαντες διότι τον αφήκαν ζώντα, εγύρισαν οπίσω και επανειλημμένως επυροβόλησαν εναντίον του. Ευτυχώς ανεπιτυχώς. Την επαύριον κατεμηνύθη ο κ. Φλώρος και πολλοί άλλοι ως υβρίσαντες την οθωμανικήν θρησκείαν και το καθεστώς. Ιδέτε τι τραβούμε.

Ο Διοικητής Κονίτσης μετ' άλλων υπαλλήλων επολιόρκησε την οικίαν του διευθυντού του εκπαιδευτηρίου Κονίτσης κ. Παπακώστα, γενομένων ερευνών, όμως μόνον δεσμής της θρησκευ-

τικής εφημερίδος τα "Πάτρια" ευρέθη επ' αυτού.

Αι εξετάσεις των σχολείων έληξαν και εφέτος, λίαν ευοίωνοι και με άφθονον συγκόμισιν καρπών. Η πόλις πάσα είχε ενθουσιασμένη με τον διευθυντήν μας κ. Νικ. Παπακώστα. Η αυτή πρόοδος παρετηρήθη εις το παρθεναγωγείον και νηπιαγωγείον. Δυστυχώς δια την Κόνιτσαν αμφοτέραι οι διευθύντριαι αποχωρώσιν ή τε δ. Ουρανία Στράβου, και η διεθύντρια του παρθεναγωγείου δ. Ευανθία Δ. Χατζή, ήτις και εμνηστεύθη τον διαπρεπή Ηπειρώτην. Παναγιώτην Νότην, της μεγάλης ηπειρωτικής οικογενείας. Ήτο συγκινητικωτάτη η στιγμή καθ' ην αι μαθήτριαι απεχαιρέτουν τας διδασαλίσσας των.

Επί τη αναχωρήσει της, η δ. Ευανθία Δ. Χατζή απήγγειλεν πρωτοτυπώτατον και μεγάλης δυνάμεως λόγον.

@ccountant

Λάμπας Μάκης
Λογιστικά - Φοροτεχνικά

Αριστοτέλους 38 • 501 00 ΚΟΖΑΝΗ
Τηλ. 24610 49955 - Fax: 24610 49966 • Κιν.: 6942 411090
e-mail: lappmez@otenet.gr

ΗΛΙΑΣ Β. ΚΟΥΚΕΣΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Α.Π.Θ.

Σ. ΜΑΝΑΡΗ 2
ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τ.Κ. 453 33

ΤΗΛ.: 26510 77585
ΚΙΝ.: 6932 430093
e-mail: ikoyk@otenet.gr

Ημερολόγια 2010

Μορφωτικού Ορειβατικού Συλλόγου Βρυσοχωρίου

Κάθε καινούργιο χρόνο και μία ωραία έκπληξη μας επιφυλάσει ο Μ.Ο.Σ. Βρυσοχωρίου με το ανελλιπώς εκδιδόμενο εδώ και πολλά χρόνια Ημερολόγιο, πάντοτε μ' ένα θέμα αισιοδοξίας.

Φέτος το θέμα του είναι "τα λιθανάγλυφα του Βρυσοχωρίου" με λίγα μεστά περιεχομένου, σαν πρόλογο, λόγια-σκέψεις της εξαίρετης επιστήμονος, φιλολόγου, συγγραφέως Βρυσοχωρίτισσας - εκ μητρός Παπιγκιώτισσας- κ. Μαρίας Τσούπη-Ρέμου.

Ο κάθε παραλήπτης του μόλις το πάρει στα χέρια του και βλέποντάς το, το θαυμάζει πως εκείνοι οι απλοί και ως επί το πλείστον ολιγογράμματοι έως αγράμματοι μαστόροι από τα χωριά της Κόνιτσας, διαλέγουν τα κοτρώνια και τις άξεστες πέτρες που με το σφυρί και το καλέμι τις λειαίνουν, τις έκαναν πίνακες και σκάλιζαν-έγραφαν- πάνω σ' αυτές καλλιτεχνικές παραστάσεις κι ύστερα τις τοποθετούσαν σε περίοπτη θέση των εκκλησιών και των σπιτιών που έχτιζαν, τότε που θεωρούσαν τα κτίσματα αυτά τως τα ιερώτερα τεμένη και πολύ τα σέβονταν, τα πρόσεχαν, ήθελαν να είναι εν λειτουργία και γεμάτα κόσμο, να φαίνονται, να φαντάζουν και να τα καμαρώνουν.

Και έγιναν σήμερα σε μας οι σκαλισμένες αυτές πέτρες, τετράδια και βιβλία που πολύ μας αρέσει να τα διαβάζουμε.

Να διαβάζουμε και να αποκρυπτογραφούμε αυτές τις καλλιτεχνικές παραστάσεις ζωγραφιές, οι οποίες απεικονίζουν, εκφράζουν, η κάθε μια ένα βαθύ εγκάρδιο νόημα, μια ευχή.

Και ήταν οι ευχές αυτές, κυρίως:

- Ένας σταυρός ή παλιότερα μια αποτρεπτική μάσκα, να διώχνει το κακό και να μένι μέσα το καλό, η Αγάπη. Αλλά και σήμερα κάποιους εμποδίζει ο σταυρός, δικαίωμά τους, ας τον βγάλουν, «όστις θέλει...» είπε εκείνος που σταυρώθηκε! Εκείνοι θα χάσουν!

- Ένα απλό λουλούδι - σπάνια περισσότερα έλλειψει χώρου- να συμβολίζει την Άνοιξη, τη χαρά, την Αγάπη.

- Δυο μαστοί, που συμβολίζουν την αγάπη του μωρού προς τη γεννήτρα μάννα του, τη ζωή. Έτσι και όλα τα μέλη του σπιτιού, ιδιαίτερα εκείνα που ταξίδευαν μακριά, να έχουν το νου τους στο σπίτι τους και να είναι γεμάτο τροφή και Αγάπη: «... Μαστοί οι εκβλύζοντες της σωτηρίας το γάλα...»! (Στιχηρό προσόμοιο του εσπερινού, Νείλου του Ξανθοπούλου, Ήχος πλ. α', στην εορτή των τριών Ιεραρχών).

Τελειώνοντας, θερμά συγχαίρω τα μέλη του Δ.Σ. του Μ.Ο.Σ. Βρυσοχωρίου, την κ. Μαρία Τσούπη - Ρέμου, καθώς όλους όσους καθ' οιονδήποτε τρόπο συνέβαλαν στην έκδοση του Ημερολογίου αυτού και εύχομαι, ο Θεός να σας χαρίζει υγεία, μακροήμερευση, δύναμη και αντοχή για να μπορείτε να συνεχίζετε να δημιουργείτε τέτοιου είδους έργα και προπαντός να μην εισχωρήσει αναμεταξύ σας η γκρίνια, αυτή που δεν αφήνει τίποτε όρθιο.

Σκαλίστε ανεξίτηλα μέσα σας την Αγάπη, αποτρεπτικό του κάθε κακού:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΑ ΛΑΛΟΥΜΕΝΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΤΑ ΗΛΙΟΦΩΤΙΣΤΑ

Από το ημερολόγιο της Αδ/τας Πύργου Κόνιτσας

Η λαϊκή δημοτική μουσική παράδοση στα χωριά της Κόνιτσας κρύβει μέσα στον πυρήνα της, εκτός από αρχέγονα στοιχεία μιας απώτερης εποχής, και τις παραλογές που είναι λαϊκές μπαλάντες και διηγούνται κατ' εξοχήν δραματικά γεγονότα, έχοντας το ξεκίνημά τους στον 9ο αιώνα, όπως "Το τραγούδι του νεκρού αδερφού", ενώ "Η επιστροφή του ξενιπεμένου" ανάγεται στη συνάντηση της Πηνελόπης και του Οδυσσέα στο έπος του Ομήρου. Σε μια δεύτερη ομάδα τραγουδιών κυριαρχεί το συναίσθημα, οι χαρές και οι λύπες της καθημερινής ζωής, ο μόχθος της αγροτικής εργασίας, το μεράκι του πελεκάνου μάστορα.

Μελωδίες, ρυθμοί, χοροί και μουσικά όργανα διαφυλάσσουν στο πέρας των αιώνων το ύφος, τον καημό και τη λαχτάρα των Ηπειρωτών μέσα στον κύκλο της ζωής με τραγούδια της αγάπης, του γάμου, της παιδικής ηλικίας με τα νανουρίσματα, της ξενιτιάς και του θα-

νάτου με τα πένθιμα μοιρολόγια. Στον κύκλο των τεσσάρων εποχών του χρόνου εντάσσονται τα κάλαντα των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και των Φώτων, τα άσεμνα τραγούδια της Αποκριάς και τα θρησκευτικά της Πασχαλιάς με τον "Χορό του καγκελάρη". Όλα τα παραπάνω εμφανίζονται λειτουργικά δεμένα με τα σχετικά έθιμα συνδυάζοντας με θαυμαστό και περίτεχνο τρόπο την μελωδία με τον λόγο και την χορευτική κίνηση.

Η Κονιτσιώτικη δημοτική μουσική, παρ' όλες τις επικίνδυνες αλλοιώσεις που υφίσταται σήμερα μέσα σε ένα κλίμα εκδυτικοποίησης

- παγκοσμιοποίησης εξακολουθεί να συγκινεί, αγγίζοντας την ψυχή, εξάπτοντας το συναίσθημα και το θυμικό του απλού ανθρώπου. Ο μαγικός ήχος του κλαρίνου έχοντας ως συνοδευτικά το λαούτο, το βιολί και το ντέφι, ενώνει την μικρή κοινότητα στην καθαρτική και ιεροτελεστική μέθεξη τελεστών χορευτών.

ΤΟ ΚΛΑΡΙΝΟ

Είναι ένα πνευστό, ξύλινο μουσικό όργανο, το οποίο ο Ριμάν συσχετίζει με τον ευθύαυλο των αρχαίων Ελλήνων και την ποιμενική φλογέρα των νεότερων χρόνων.

Το 1690, τελειοποιήθηκε στη Νυρεμβέργη από τον Denner και αργότερα από τους Stadler, Ivan Mueller, Klose και Boehm. Για την παραγωγή της χρωματικής κλίμακας των 18 ημιτονίων, από την βάση ως την Δωδέκατη, το κλαρίνο απαιτεί 18 οπές, από τις οποίες πέντε είναι ανοικτές και οι υπόλοιπες 13 φέρουν επάνω τους κλειδιά.

Στις αρχές του 19ου αιώνα, ακούγεται το κλαρίνο για πρώτη φορά στην αυλή του Αλή Πασά και διαδίδεται πολύ γρήγορα στην Δυτική Μακεδονία, Θεσσαλία, Στερεά και Πελοπόννησο.

Με το βιολί, το λαούτο και το ντέφι, οι οργανοπαίκτες αποτελούν την κομπανία. Στο λαϊκό, παραδοσιακό κλαρίνο περνούν τα πιασίματα της φλογέρας και του ζουρνά πετυχαίνοντας έτσι με μια ιδιότυπη τεχνική, σε ένα δυτικό ξενόφερτο όργανο, τα μη συγκερασμένα διαστήματα των παραδοσιακών ηπειρώτικων κλιμάκων.

Μετά το 1930 το κλαρίνο παίρνει την κυρίαρχη θέση ανάμεσα στα μελωδικά όργανα και οδηγεί την οργανική μουσική σε νέο λαμπερό δρόμο μέσα από την επεξεργασία των παλιών αρχέγονων μελωδιών στα χέρια άξιων δεξιοτεχνών.

ΤΟ ΛΑΟΥΤΟ

Είναι χορδόφωνο μουσικό όργανο, η αρχαιοελληνική πανδώρα ή πανδουρίς. Με τέσσερις διπλές χορδές κουρδισμένες κατά πέμπτες, είναι το κατ'εξοχήν όργανο αρμονικής (ίσον) και ρυθμικής συνοδείας στην τυπική παραδοσιακή κομπανία της στεριανής Ελλάδας.

ΤΟ ΒΙΟΛΙ

Ως λαϊκό παραδοσιακό όργανο είναι γνωστό στη χώρα μας ήδη από τον 17ο αιώνα. Σήμερα είναι από τα κύρια συνοδευτικά όργανα της Ηπειρώτικης κομπανίας.

ΤΟ ΝΤΕΦΙ

Το αρχαιοελληνικό τύμπανο, μεμβρανόφωνο, κατ'εξοχήν ρυθμικό όργανο που αλλάζει όνομα στους Βυζαντινούς χρόνους και γίνεται "σείστρο" ή "τα πληθία" και στα νεότερα χρόνια ντέφι.

ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΑ ΛΑΛΟΥΜΕΝΑ - ΚΟΜΠΑΝΙΕΣ

Τα παλιά εκείνα χρόνια πριν ξεκινήσει η εσωτερική μετανάστευση ως αποτέλεσμα του Β' Παγκόσμιου πολέμου και του Εμφυλίου, τα χωριά έσφυζαν από κόσμο.

Τα κλαρίνα είχαν μοιράσει τις περιοχές όπου θα έπαιζαν. Η κάθε κομπανία είχε το δικό της ζωτικό χώρο που ήταν απαραβίαστος από το ύφος του παιζίματος του κλαρινίστα πάνω στα πατήματα του χορευτή.

ΣΤΡΑΤΣΑΝΗ - ΠΥΡΓΟΣ

Ηλίας Χαλκιάς

Ο δικός μας μουσικός Ηλίας - Λίγας Χαλκιάς, γεννήθηκε στον Πύργο, την Στράτσανη το 1866 καθώς έχει καταγραφεί στο μητρώο αρρένων του χωριού. Πέθανε το 1940. Όπως και οι πρόγονοί του υπηρέτησε δύο τέχνες. Η πρώτη ήταν του σιδερά. Στην καλύβα δίπλα στο Αμελικό, χτυπούσε με βαρύ σφυρί το καυτό κόκκινο σίδηρο πάνω στο αμόνι δίνοντας μορφή σε μαστορικά και αγροτικά εργαλεία. Οι νοικοκυρές έφερναν τα αγγεία, τα χαλκώματα να τα καλαΐσει έτσι ώστε να αστράφτουν στο φως του ήλιου. Η δεύτερη τέχνη ήταν αυτή του κλαριτζή. Σε γλέντια, γάμους και πανηγύρια, ο Λίγας έπιανε το κλαρίνο παίζοντας αργά, λιτά, δωρικά, το λεσκοβικιάρικο ή το καραμουρατάτικο, ακολουθώντας με τα μάτια τα νοήματα του πρώτου χορευτή, προσαρμόζοντας το παίξιμο στον εκστασιασμό που τον κυρίευε, σφίγγοντας ή ξεσφίγγοντας το καλάμι με τα χείλη, ή πατώντας με τα δάκτυλα λίγο-λίγο τα κλειδιά για να βγει ο ήχος βραχνός, βελούδινος, κρατημένος ή μακρόσυρτος στα γλυφά περάσματα από νότα σε νότα.

Ο γιος του Μιχάλης γεννήθηκε το 1902 και λίγο αργότερα εγκαταστάθηκε

στην Γορίτσα - Κλειδωνιά. Ο δεύτερος γιος Παντελής, γεννημένος το 1904, παντρεύεται την Αρσινόη, αποκτούν τον Γιάννη το 1927 και εγκαθίστανται στα Καλιάρια - Πτολεμαΐδα. Και οι δύο γιοι ακολούθησαν την τέχνη του πατέρα τους.

ΜΟΛΙΣΤΑ

Πέτρος Αλεξίου και οι γιοι του Νίκος και Παύλος

Βαγγέλης Μπέτζιος

ΚΕΡΑΣΟΒΟ - ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

Ανδρέας, Φίλιππος και Νίκος Φιλιππίδης

ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ

Τέσσερις γενιές Χαλκιάδων, πάππου προς πάππου Γιώργος, Βασίλης, Δημήτρης, Γιώργος και Κώστας Χαλκιάς

ΠΛΑΓΙΑ-ΖΕΡΜΑ

Μιχάλης Χαλκιάς

ΚΟΝΙΤΣΑ

Λάζος Τσιούτας

Μήτρος Χαλκιάς και Νικόλας Χαλκιάς - Μπέτσας, Μιχάλης Πανουσάκος, Μήτσος και Θανάσης Χριστόπουλος

Ευχαριστώ τον Φάνη Βαρδάκη για τις φωτογραφίες του.

Κείμενο - Επιμέλεια: ΕΛΕΝΗ ΓΑΛΑΝΗ,
Φιλόλογος

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΑ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΡΕΜΠΕΛΗ

Αρκετά και σημαντικά είναι τα βιβλία που έχουν γραφεί για την Κόνιτσα και την περιοχή της εδώ και τόσο¹ καιρό και μάλιστα από τότε που κι εγώ έγινα φίλος και θαυμαστής της λόγω του ότι υπηρέτησα επί τετραετία στο ακριτικό, ηρωικό της Γυμνάσιο (1957-1961) και κατά κάποιο τρόπο δέθηκα τόσο με το σχολείο όσο και με τους καλοκάγαθους κατοίκους της και την όλη περιοχή. Νομίζω όμως και πιστεύω ακράδαντα ότι άλλος είναι ο στόχος των βιβλίων αυτών και άλλος² του βιβλίου του μακαριστού δασκάλου της Βούρμπιανης Χαραλάμπου Ρεμπέλη, βιβλίο που με τόση λεπτομέρεια, ακρίβεια, υπευθυνότητα και προπαντός επιστημοσύνη καλύπτει όλα τα διαφέροντα της ζωής και των ασχολιών των κατοίκων της, εξιχνιάζοντας ιδιαίτερα τον ψυχικό και πνευματικό πλούτο στον

οποίο σάθηκε ο συγγραφέας στοργικός, αμερόληπτος, αντικειμενικός και διεισδυτικός σχολιαστής.

Τον πνευματικό πλούτο ενός λαού, την πνευματική του ζωή, συνήθως την αντιμετωπίζουμε με δύο κριτήρια, επιμένοντας: α) στην καθαρά **πνευματική του σφαίρα**, που ταυτίζεται με την εκκλησιαστική του ζωή, που τόσο μας ενδιαφέρει με τους προβληματισμούς που θέτει μπροστά μας η Εκκλησία και β) στην άμεση και χειροπιαστή **κοινωνική του ζωή**, αυτή που την ζούμε όλοι μας στον καθημερινό μας βίο με τις πολυποίκιλες ασχολίες μας, ένα θέμα ζωτικότατο με τις τόσες και τόσες εκδηλώσεις, που τις καλύπτει γενικά η Λογοτεχνία σε όλο της το φάσμα, κάτι που απασχόλησε με τόση πληρότητα το συγγραφέα του βιβλίου αυτού. Μα τί τέλος πάντων είναι το βιβλίο αυτό που τόσο εκθειάζετε, θα

1. Δεν θα αναφερθούμε στο σύνολο των βιβλίων αυτών, διότι θα μακρηγορούσαμε. Απλώς θα σημειώσουμε μερικά, τα οποία και θεωρούμε βασικά και άκρως κατατοπιστικά:

α) **Αν. Ευθυμίου**, Σελίδες από την ιστορία της Κόνιτσας, 1997.

β) **Χαρίλαου Γ. Γκούτου**, Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιτα επί τουρκοκρατίας, Αθήνα 2003 (με χάρτες και φωτογραφίες).

γ. **Ι. Λυμπερόπουλου**, Κόνιτσα, 2004.

δ. **Δήμος Μαστοροχωρίων**, Μαστοροχώρια, Ιστορία και Πολιτισμός. Οδηγός γνωριμίας με το Δήμο Μαστοροχωρίων Ν. Ιωαννίνων. Έκδοση «ΕΛΛΑ», 2005, σσ. 1-126.

2. Τα βιβλία αυτά κατατάσσονται στον απέραντο χώρο της ιστορίας ως επιστήμης, ενώ το βιβλίο, στο οποίο αναφερόμαστε εδώ, εντάσσεται στο χώρο της λαογραφίας, επιστήμης νεότερης με πολλούς και καίριους προβληματισμούς.

μπορούσε να αντιπείνει κανείς. Απλούστατα ένα βιβλίο με το οποίο ο συγγραφέας έσκυψε στους καημούς και τα πάθη του λαού της περιοχής του, αφουγκράστηκε την ανάσα του, χάρηκε και πόνεσε μαζί του σε κάθε του εκδήλωση χαρωπή ή λυπητερή, συμπαραστέκοντας όσο μπορούσε με τις φτωχικές του δυνάμεις, περήφανος όμως για τις ιδέες και τα οράματά του, ένα βιβλίο θαυμάσιο από κάθε άποψη με τίτλο «Κονιτσιώτικα», δηλ. καθετί που αφορά την καθημερινή ζωή της Κόνιτσας και της επαρχίας της, βιβλίο εκδεδομένο μάλιστα σε β', έκδοση με θαυμάσια την όλη του εξωτερική και εσωτερική εμφάνιση.

Δεν πρόκειται για ένα βιβλίο από τα συνήθως κυκλοφορούντα· το βιβλίο αυτό πρέπει να αντιμετωπισθεί από τον αναγνώστη του με ιδιαίτερη προσοχή, γιατί, όπως τονίσαμε παραπάνω, είναι γεμάτο πνευματικότητα, όπως εμφανίζεται και από τα περιεχόμενά του.

Μετά από έναν πρόλογο και εισαγωγή σύντομη ακολουθούν τρία πολυσέλιδα μέρη, καθένα από τα οποία καλύπτει έναν ιδιαίτερο τομέα της Κοινωνικής ζωής του ανθρώπου, του οποιουδήποτε ανθρώπου, αρχίζοντας από τα δημοτικά τραγούδια της περιοχής, τα τραγούδια εκείνα για τα οποία ο Νικόλαος Πολίτης, ο «πατήρ της ελληνικής λαογραφίας», όπως δίκαια τον απεκάλεσαν, λέγει:

«Εξαίρετον αναντιρρήτως θέσιν μεταξύ

των μνημείων του λόγου του ημετέρου λαού κατέχουν τα τραγούδια· όχι μόνον ως ισχυρώς κινούντα την ψυχήν δια το απέρριπτον κάλλος, την αβίαστον απλότητα, την πρωτοτυπίαν και την φραστικήν δύναμιν και ενάργειαν, αλλά και ως ακριβέστερον παντός άλλου πνευματικού δημιουργήματος του λαού εμφαίνοντα τον ιδιάζοντα χαρακτήρα του έθνους»³. Και συνεχίζει; «Εις τα τραγούδια και τας παραδόσεις ο εθνικός χαρακτήρ αποτυπώνεται ακραιφνής και ακίβδηλος», αφού «τα τραγούδια εγκατοπτρίζουν πισώς και τελείως τον βίον και τα ήθη, τα συναισθήματα και την διανόησιν του ελληνικού λαού και, εξωραϊζοντα δια του ποιητικού διακόσμου, αναζωπυρούν τας αναμνήσεις των εθνικών περιπετειών».

Αναφερόμενος ο συγγραφέας με μεγάλη σχολαστικότητα, υπευθυνότητα και ακριβοδίκαιη κατάταξη στον υπερμεγέθη όγκο του πλούτου των τραγουδιών της περιοχής, τα οποία σε έκταση καταλαμβάνουν σχεδόν το ένα τρίτο των σελίδων του βιβλίου, ορθότατα τα υποδιαιρεί σε έξι μεγάλες ομάδες, τις εξής:

α) τραγούδια του τραπεζιού ή καθιστά και του χορού (σ. 23-90).

β) νυφιάτικα και του γάμου (σ. 91-101),

γ) Λιανοτράγουδα (σ. 102-111).

δ) ναουρίσματα (σ. 112-114).

ε) Λαζαρικά τραγούδια (σ. 115-119)

και στ) μοιρολόγια και τραγούδια του Χάρου και του Κάτω κόσμου (σ. 120-125).

3. Γ.Ν. Πολίτου, Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού, έκδοσις πέμπτη, Ε.Γ. Βαγιονάκη, Αθήναι 1966, σ. 5.

Και ενώ στο α' μέρος του βιβλίου ασχολήθηκε με τα ποιητικά κείμενα του λαού της περιοχής, την οποία εξετάζει, το β' μέρος το αφιερώνει στα πεζά κείμενα, τα οποία και αυτά, με άκρα ευσυνειδησία και μεθοδικότητα τα υποδιαιρεί σε δέκα κατηγορίες, ως εξής:

- α) παραμύθια (σ. 129-151),
- β) παραδόσεις (σ. 152-164).
- γ) ευτράπελοι διηγήσεις (σ. 165-177),
- δ) παροιμίες και παροιμιώδεις φράσεις (σ. 178-204).
- ε) φράσεις ιδιωματικά (σ. 205-215).
- στ) αινίγματα (σ. 216-220),
- ζ) ευχαί (σ. 221-223),
- η) κατάροι και φράσεις λεγόμενες εν θυμώ (σ. 224-227),
- θ) αντιλαβαί (σ. 228) και
- ι) γλωσσοδέται και φράσεις ρυθμικά (σ. 229-234).

Τέλος, στο τρίτο μέρος του βιβλίου, το οποίο και επιγράφει με το γενικό τίτλο «Γραμματικά-τοπωνυμικά, λεξιλογικά», θα προβεί σε διάφορες επιστημονικές παρατηρήσεις (φθογγολογικές και γραμματικές) του γλωσσικού ιδιώματος των Μαστοροχωρίων της Κόνιτσας (σ. 237-256). και στη συνέχεια θα καταγράψει αλφαβητικώς τα τοπωνύμια της περιοχής, εξετάζοντας το ακριβές της τοποθεσίας και ονομασίας τους (σ. 257-279). Θα επακολουθήσει ένα «γλωσσάριον», απαραίτητο για την ερμηνεία των λέξεων που απαντώνται στα κείμενα-ποιητικά και πεζά (σ. 280-349) και αμέσως τα «κουδαρίτικα»,

δηλ. το συνθηματικό γλωσσάριο των κουδαράϊων, όπως αποκαλούσαν τους μαστόρους (σ. 350-356).

Εξετάζοντας συνολικά το έργο του μακαριστού λαογράφου Χαραλάμπου Ρεμπέλη που με το έργο του αυτό, κολοσσιαίο σε σύλληψη και κατάτμηση των μερών του με τέλεια επιστημονική εξιχνίαση, που θα την εζήλευαν ακόμη και πολλοί κορυφαίοι λαογράφοι της εποχής μας, σημειώνουμε τα εξής:

Απλός δάσκαλος αυτός της ακριτικής εκείνης περιοχής, χωρίς τα μέσα που διαθέτουμε σήμερα με βιβλιοθήκες και εργασίες λαογραφικές πολυτιμότητες, εισχώρησε στα βάθη της λαογραφίας και εργάσθηκε όσο κανείς άλλος στα δίσεχτα εκείνα χρόνια εκεί ψηλά στα σύνορα της πατρίδας μας με μόνο εφόδιο ψυχικό την αγάπη του προς το λαό της Βούρμπιανης, τα παιδιά της οποίας και θεωρούσε δικά του παιδιά, αντιμετωπίζοντας όσες δυσκολίες συνάντησε με θάρρος και αυταπάρνηση, για να φτάσει στο αίσιο τέλος, την αποπεράτωση του έργου που ανέλαβε, την έκδοση του βιβλίου του με τον αποκαλυπτικότατο τίτλο του «Κονιτσιώτικα».

Γνώριζε πολύ καλά ότι δεν πρόκειται για ένα εύκολο έργο· γι' αυτό και πολύ σωστά μπροστά στην «εισαγωγή» του βιβλίου του προέβαλε τα λόγια του Ξενοφώντα «*Των γάρ όντων αγαθών και καλών ουδέν άνευ πόνου και επιμελείας οι θεοί διδóασιν ανθρώποις*»⁴, για να

4. Ξενοφώντας, Απομνημονεύματα, Βιβλ. Β' κεφ. α'.

διακηρύξει διαχρονικά όχι μόνο τότε αλλά και τώρα στη σημερινή άνυδρη και άγονή μας εποχή, που τόσο συγκλονίζεται και παραπαίει, αντιμετωπίζοντας μύριους όσους κινδύνους καθημερινά, ότι χωρίς κόπους, χωρίς μόχθο και εργασία, χωρίς φροντίδα και αγάπη σε κάθε μας προσπάθεια, τίποτε δεν μπορεί να επιτευχθεί, τίποτε δεν μπορεί να γίνει.

Αθάνατε, μακάριε, Ρεμπέλη. Όσο κι αν πόνεσες μες στη ζωή με τις πολλές της πίκρες, όσο κι αν δυσχέρειες πολλές συνάντησες για να αποπερατώσεις το έργο σου αυτό, με την εντιμότητα και ευσυνειδησία σου, ετόνισες ότι «είχον καθήκον και υποχρέωσιν ως καταγόμενος εκ του τμήματος τούτου της επαρχίας Κονίτσης, εν τω οποίω επί είκοσι συνεχή έτη έζησα ως εκ της δημοσίας υπηρεσίας μου και εγνώρισα εκ του σύγγενους εξ όλως ιδιαιτέρων συνθηκών όλα τα ως άνω χωρία, να συνεισφέρω το κατά δύναμιν εις την καθ' όλου γλωσσικήν έρευναν του τόπου μου»⁵, πράγμα το οποίο και έφερες «εις αίσιον πέρας».

Βεβαίως, το έργο της Λαογραφίας ως επιστήμης είναι πολυποίκιλο. Περιορίσθηκαν, όπως τονίζεις, με τις φτωχές

σου δυνάμεις στη γλωσσική έρευνα του τόπου σου. Το έργο θα ήταν πληρέστατο, αν αναφερόσουν και στα πρακτικά ζητήματα της ζωής, κυριολεκτικά στον όλο κύκλο της ανθρώπινης ζωής, στη γέννηση και στο θάνατο, στο γάμο και τις ασχολίες του ανθρώπου, γενικά δηλ. σε όλα τα ήθη και έθιμα του τόπου, κάτι που ιδιαίτερα τώρα τονίζεται από τη λαογραφία περισσότερο.

Για μας όλους όμως, όσο κι αν πάντοτε κάτι θα μας διαφεύγει, αρκεί το γεγονός ότι ο Χαράλαμπος Ρεμπέλης με τα «Κονιτσιώτικα» ετίμησε όχι μόνο την αγαπημένη του γενέτειρα, τη Βούρμπιανη, και την ακριτική Κόνιτσα με τους ηρωικούς κατοίκους της, αλλά και την Ελλάδα όλη και γι' αυτό «ου μόνον χάριτας ομολογούμεν τη σεπτή αυτού μνήμη, αλλά και συνευδοκούντες τω λαλιστατώ Ισοκράτει στεντορεία τη φωνή κραυγάζομεν: **«ου γαρ ολιγωρών της αρετής, ουδέ ραθυμών διετέλεσε τον βίον, αλλά το μεν σώμα τοις πονοις εγύμναζε τη δε ψυχή τους κινδύνους υπέμενε»**⁶.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ
Φιλολόγος-Ιστορικός

5. Χαραλ. Ρεμπέλη, Κονιτσιώτικα, Επανεκδοση του Συλλόγου Ασημοχωριτών Αθηνών «Η Πρόοδος», 2005, σ. 17.

6. Ισοκράτους, Προς Δημόνικον, § 9, (διότι, δεν επέρασε την ζωήν του αδιαφορών δια την αρετήν και τεμπελιάζων, αλλά το μεν σώμα εγύμναζε με κόπους, δια της ψυχής δε περιφρονούσε τους κινδύνους). Εκδοτικός οίκος Ιω. Ζαχαροπούλου, Αθήναι 1939, σ. 26 και 27.

ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΗΜΩΝ ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΩΝ

ΠΡΕΣΒ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΑΤΗ

Με τον πιο πάνω τίτλο κυκλοφόρησε πρόσφατα το νέο, 37ο στη σειρά, βιβλίο του γνωστού πλέον στους αναγνώστες του περιοδικού μας συγγραφέα, πρεσβ. Διονυσίου Τάτη.

Υπηρετώντας ο π. Διονύσιος ως εφημέριος στο Γοργοπόταμο επί 25 και πλέον έτη, είχε την ευκαιρία και τη δυνατότητα να γνωρίσει τους κατοίκους του και τις παραδόσεις τους και αξιοποιώντας το αδιαμφισβήτητο συγγραφικό του ταλέντο, μπόρεσε να μας δώσει ένα περιεκτικό και πλούσιο σε φωτογραφικό υλικό βιβλίο, που κατά κύριο λόγο αναφέρεται στην ξυλογλυπτική

τέχνη και τους Τουρνοβίτες (Γοργοποταμίτες) ξυλογλύπτες.

Για κάθε μελλοντικό μελετητή ή ερευνητή της ξυλογλυπτικής το βιβλίο θα αποτελέσει σημαντική γραπτή πηγή αναφοράς επιπλέον δε και σε όσους δε σχετίζονται άμεσα με το Γοργοπόταμο θα δώσει το απαραίτητο ερέθισμα να ασχοληθούν με την ιστορία τους, με ό,τι οι πρόγονοί τους δημιούργησαν, καταγράφοντας και διασώζοντας όσα ο χρόνος απειλεί με αφανισμό.

Ευχόμαστε στο π. Διονύσιο υγεία και δύναμη για συνέχιση της προσπάθειάς του.

I.T.

Χαράλ. Ν. Ρεμπέλης

Κονιτσιώτικα

Δημοτ. τραγούδια τραπεζιού, χορού, νυφιάτικα και γάμου, λιανοτράγουδα, νανουρίσματα, λαζαρικά, μοιρολόγια, του χάρου και του Κάτω Κόσμου, παραμύθια, παραδόσεις, ευτράπελες διηγήσεις, παροιμίες και παροιμιώδεις φράσεις, αινίγματα, ιδιωματικές φράσεις, ευχές, κατάρες, γλωσσοδέτες, γλωσσικό ιδίωμα Μαστοροχωρίων, τοπωνύμια, Γλωσσάριο, κουδαρίτικα.

Σελ. 360, τιμή 20 ευρώ.

Θα το βρείτε: Βιβλιοπωλεία Κόνιτσας 1) Ν. Πλουμής, 2) Ελ. Κυρίτση, Νικ. Ρεμπέλης τηλ. 26550 23071 και Δ/νση περιοδ. «ΚΟΝΙΤΣΑ».

ΘΕΡΜΟΠΥΛΕΙΑ

«Ω ΞΕΙΝ ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις ὅτι τήδε κείμεθα
τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι»

Το διαχρονικό μήνυμα του Σιμωνίδειου επιγράμματος και το
επαναλαμβανόμενο λάθος στη σημερινή απόδοσή του

Συνέντευξη του ΒΑΣΙΛΗ ΣΧΙΖΑ με τον ΘΑΝΟ ΣΤΡΙΚΟ.

Αόγω περιορισμένου χώρου, παραθέτουμε αποσπάσματα από την πιο πάνω αναφερόμενη συνέντευξη, που έγινε με αφορμή τα «Θερμοπύλεια 2009».

Βασίλης Σχίζας (Β.Σ.) «Αγαπητέ Θάνο, έχω την εντύπωση πως όταν ερμηνεύουμε σήμερα το επίγραμμα του Σιμωνίδα..., δεν το αποδίδουμε με ακρίβεια...».

Θάνος Στρίκος (Σ.Τ.) «Ορθά το επισήμανες, αγαπητέ Βασίλη ... σχεδόν πάντοτε κάνουμε δυο λάθη. Το ένα μάλιστα είναι πολύ σοβαρό, μέχρι του σημείου που αν δεν καταστρέφει το νόημα του επιγράμματος, οπωσδήποτε το στενεύει πολύ και το μειώνει σε αξία ποιητική... Και στα σχολικά βιβλία του παρελθόντος, αλλά και στα σημερινά το λάθος αυτό, λες και έχει ειδικό διαβατήριο εισόδου περνάει πάντα και παντού... Ακόμη και οι παλαιότεροι - θηριώδεις φιλόλογοι - λάθος το διδάσκουν ... Το λάθος είναι στο απαρέμφατο «αγγέλλειν» το οποίο είναι σε χρόνο ενεστώτα και μάλιστα διαρκείας, όπως έλεγαν οι παλαιοί και όχι αόριστο. Επομένως δεν μπορούμε ποτέ να το αποδώσουμε «να πεις». Αν ήταν να το αποδώσουμε έτσι ο Σιμωνίδης θα έπρεπε να είχε γράψει «αγγείλῃ» (απα-

ρέμφατον αορίστου) και όχι «αγγέλλειν». Χώρια που αν ο ποιητής έγραφε «αγγείλῃ», για να το μεταφράσουμε εμείς «να πεις» θα ήταν ανοησία... Καλά στην Σπάρτη δεν είχαν μάθει από πολύ καιρό που εστήθη το μνημείο ότι οι τριακόσιοι είχαν πέσει όλοι στις Θερμοπύλες; [480 π.Χ.].

Τι ρόλο παίζει εδώ η επίκληση (η προσφώνηση) του ξένου; Του περαστικού, με τον οποίον ο επιγραμματοποιός μπαίνει δυνατά; Είναι για να τους πάει το μαντάτο; Συνεπώς για τον Σιμωνίδα αυτό θα ήταν σφάλμα λογικής εσυγχώρητο .... Η μετάφραση δεν είναι «να πεις» αλλά «να λες» (αγγέλλειν). Δηλαδή: Να λες εις το διηνεκές όπου βρεθείς κι όπου σταθείς ... Το «να λες» σπάζει τα χρονικά όρια και ακουόμενο αδιάκοπα είναι σα να γυρεύει να μας πάρει μαζί του, ν' ακούσουμε τ' ανήκουστο (ενώ το «να πεις» είναι μια είδηση ... ήτοι ενέργεια μία κι έξω κι ύστερα τίποτα)...

Το δεύτερο λάθος, είναι ίσως λιγότερο σοβαρό. Γίνεται κατά την απόδοση του στίχου: «Τοῖς κείνων ρήμασι πειθόμενοι». Τον στίχο αυτό ολόκληρο αποδίδουμε περίπου: «Επειδή έχουμε πιστέψει ή πεισθεί και υπακούσει στους νόμους εκείνων». Όμως και πάλι πι-

στεύω ότι δεν το αποδίδουμε σωστά. Προ παντός τη δοτική “ρήμασι” με την λέξη “νόμου” ... Και τα ρήματα των αρχαίων Σπαρτιατών ήσαν όχι μόνον οι νόμοι και οι ρήτρες, αλλά και οι υποθήκες των σοφών ανδρών της, των ποιητών της, όπως π.χ. στον Τυρταίο “η δ’ αρετή, τόδ’ αεθλον εν ανθρώποισιν άριστον” (το άριστον έπαθλο, το χρυσό μετάλλιο του ανθρώπου είναι η αρετή), η ιστορία τους, η καταγωγή τους, ο Ηρακλής, τα λαλούμενα και τα θρυλούμενα, όλα μαζί ένας συσσωρευτής που τους τροφοδοτούσε κι έκανε να ξεχωρίζουν και να υπερέχουν εξαιρετικά. Οι δε “νόμοι” ως έννοια πολύ στενότερη από τα “ρήματα” εμπεριέχονται σ’ αυτή. Η δοτική μάλιστα “ρήμασι” μαζί με το πειθό-

μενοι (η πειθώ ήταν θεά) έχει μέσα της και αιτία και θέληση και χάρη (χατίρι)...

Β.Σ. Υπάρχει και η δοτική “Λακεδαιμονίοις”.

Θ.Στρ. Ναι, η δοτική “Λακεδαιμονίοις, αυτή είναι κάπως περίεργη.

Δεν είναι (η απόδοση) στους Λακεδαιμονίους. Αλλά σ’ όσους όπου γης θα λέγαμε σήμερα θέλουν να λέγονται, να ονομάζονται Λακεδαιμόνιοι ή κάπως έτσι ... Το επίγραμμα είναι σάλπισμα στους Πανέλληνες. Σ’ όλο τον κόσμο. Σάλπισμα στην Ιστορία... Το ερμηνευτικό λάθος του πρέπει να αρθεί και οι Έλληνες να το καταλάβουν και να το αποδίδουν σωστά...».

I.T.

ΕΡΜΙΟΝΗ Π. ΝΤΕΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Δικηγόρος

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6-8
1ος ΟΡΟΦΟΣ
106 79 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 210 3633310-11-12
FAX.: 210 3637894
ΚΙΝ.: 6976 112904

HOTEL ΑΩΟΣ

RESTAURANT BAR

ΚΩΝ. ΜΠΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

Ανακαινισμένο προσφέρεται και για συνεστιάσεις - βαπτίσεις κ.λπ.

1ο χιλιόμετρο Εθνικής οδού Κόνιτσας- Κοζάνης

Τηλ.: 26550 22079 - Fax. 26550 23079

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ε. ΤΣΙΛΙΦΗΣ

ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΣ

Επιστημονικός Συνεργάτης
Α' Παιδιατρικής Κλινικής Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παιδων «Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ»

ΙΑΤΡΕΙΟ:
Συγγρούλη Βενιζέλου 1 • Δάφνη
2ος Όροφος

ΤΗΛ.: 210 9750155
ΚΙΝ.: 6932581314

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Οικόπεδο υπό ένταξη 2575 τ.μ.
θέση «ΜΠΕΡΚΟΣ» Άνω Κόνιτσας

Πληροφορίες:

Τηλ. 26550 22779 -

6944945006

ΚΥΠΡΟΣ ΚΟΙΤΙΔΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Υπό του υποστρατήγου εα Ιωάννη Δάφνη

Οι πρώτες εντυπώσεις που δημιουργούνται στους επισκέπτες της Κύπρου είναι ότι βρίσκονται σε χώρο ελληνικό, ίδιο με τους χώρους που περιλαμβάνονται εντός των σημερινών ελλαδικών γεωγραφικών ορίων. Δεν είναι μόνο η ομιλούμενη από τους κατοίκους ελληνική γλώσσα..

Είναι τα δημιουργήματα της ελληνικής κληρονομιάς από αρχαιοτάτων χρόνων, είναι ο ελληνικός πολιτισμός και η ελληνοχριστιανική παράδοση που άφησαν τα ίχνη τους στο διάβα των αιώνων.

Το ιερό της Αφροδίτης 12 π.Χ. αιώνα, ο θρύλος των λουτρών της θεάς της ομορφιάς και του έρωτα, η προτομή του γιού του Μιλτιάδη, Κίμωνα ο οποίος το 450 π.Χ. επικεφαλής 200 τριήρων απελευθέρωσε την Κύπρο από τους Πέρσες, καθώς και πλήθος άλλων μνημείων που είναι διάσπαρτα, επιβεβαιώνουν το χαρακτηρισμό της Κύπρου ως κοιλίδας του ελληνικού πολιτισμού.

Οι Μυκηναίοι φθάνουν στην Κύπρο το 1400 π.Χ., ακολουθούνται από διαδοχικά κύματα Αρχαίων Ελλήνων που φέρνουν μαζί τους την ελληνική γλώσσα, θρησκεία και έθιμα, ιδρύουν πόλεις - βασιλεια με επιβλητικά μνημεία, τείχη, όπως Πάφος, Σαλαμίνα, Κίτιο, Κούριο.

Ο Μέγας Αλέξανδρος εντάσσει την Κύπρο στην αυτοκρατορία του. Το 45 μ.Χ. κατά τη διάρκεια της πρώτης περιο-

δείας των Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα η Κύπρος γίνεται η πρώτη χώρα με χριστιανό διοικητή, κατά τη διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας η εκκλησία της Κύπρου κηρύσσεται αυτόνομη και προνόμια αυτοκρατορικά απονέμονται στον Αρχιεπίσκοπο. Στην εθνεγερσία του 1821 οι Κύπριοι εξεγείρονται κατά των δυναστών, ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός μαζί με τρεις επισκόπους και άλλους κληρικούς είναι τα πρώτα θύματα αυτής της εξεγέρσεως.

Στους Βαλκανικούς πολέμους Κύπριοι εθελοντές σπεύδουν στο Μέτωπο της Ηπείρου και ο Δήμαρχος Λεμεσού Χριστόδουλος Σιώζος πέφτει ηρωικάς μαχόμενος στη Μάχη του Δρίσκου το 1912.

Στο Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο Μονάδα Κυπρίων εντεταγμένη στο Βρετανικό Εκστρατευτικό Σώμα συμμετέχει στις επιχειρήσεις στον ελλαδικό χώρο κατά των Γερμανών το 1941.

Την 1η Απριλίου 1955 αρχίζει ο απελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ υπό την αρχηγία του στρατηγού Γρίβα-Διγενή που κράτησε μέχρι το 1959, με πληθώρα συγκρούσεων και ολοκαυτωμάτων. Κυριάκος Μάτσης, Ευαγόρας Παλληκαρίδης, Γρηγόρης Αυξεντίου είναι τρεις από το πλήθος των ηρώων που κοσμούν το Πάνθεον του Κυπριακού Αγώνα περιόδου 1955-1959, για την Ένωση με την Ελλάδα.

Συγκινητικοί παλμοί δονούν την ψυχή και την καρδιά των επισκεπτών, όταν από το παρατηρητήριο της Δερύνειας αντικρίζουν την όμορφη κόρη της Κύπρου Αμμόχωστο και δίπλα την αρχαία Σαλαμίνα, με το ναό του Σαλαμίνιου Δία στην απέραντη ασημένια ακρογιαλιά.

Τους επισκέπτες του νησιού πλημμυρίζουν ποικίλα συναισθήματα όταν βρίσκονται μπροστά στα φυλακισμένα μνήματα του κυπριακού αγώνα, στο μνημείο του Γρίβα Διγενή (Λεμεσός), όταν βρίσκονται ενώπιον του ανδριάντα του Μακαρίου (Τρόοδος) καθώς ατενίζει την Τηλλυρία όπου πολέμησαν ελλαδίτες και ελληνοκύπριοι με τον Καρούσο και άλλους διοικητές το 1964, όταν επισκέπτονται το Στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ,

όταν υποκλίνονται στον Τύμβο Μακεδονίτισσας όπου είναι ενταφιασμένοι ελλαδίτες και ελληνοκύπριοι πεσόντες εναντίον του Απίλα «1» και «2» 20 Ιουλίου - 16 Αυγούστου 1974 και οι φονευθέντες στην κατάρριψη του Α/Φ Νοράτλας 29 καταδρομείς και 4 μέλη του πληρώματος και όταν περνούν από τα μνημεία των νεότερων μαρτύρων Τάσου Ισαάκ και Σολωμό Σολωμού.

Περικοπή του Δημοψηφίσματος της 15ης Ιανουαρίου 1950 για την Ένωση που υπογράφεται από 215.108 εκ των 224.747 εγγεγραμμένων ψηφοφόρων, καθώς και περικοπή της πρώτης προκηρύξεως της ΕΟΚΑ που ακολουθούν στο παρόν σημείωμα, είναι ένα μικρό αφιέρωμα στον Κυπριακό Αγώνα.

Ο Τσάκαλος

Ο “τσάκαλος” είναι ένας αυτοσχέδιος μηχανισμός που λειτουργεί με τη ροή μιας ποσότητας νερού.

Ο μακαρίτης ο παππούς Κώστας ή μπαμου Κώστας, πατέρας του Παναγιώτη και Λουκά Ντίνη από τη Λαγκάδα, είχε επινοήσει αυτόν τον μηχανισμό για να φοβίζει τις αρκούδες και τους ασβούς να μην του τρώνε το καλαμπόκι στο χωράφι.

Είχε φτιάξει με ξύλα ένα σύστημα που καθώς έπεφτε το νερό σε ένα πιάτο

τοποθετημένο σταθερά, από την άλλη μεριά που είχε αντίβαρο μια πέτρα, χτυπούσε η πέτρα έναν τενεκέ και με το συνεχές χτύπημα τρόμαζε τα αγρίμια και δεν πλησίαζαν το χωράφι.

Ο πάππο Κώστας ήταν άνθρωπος εργατικός και τα χωράφια του ήταν η αδυναμία του, γι’ αυτό τα είχε πολύ περιποιημένα και εύρισκε τρόπους να τα γλιτώνει από τη λαιμαργία των αγριμιών με τον “τσάκαλο”

ΚΗΤΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ

ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΔΙΩΤΩΝ «Ο ΣΜΟΛΙΚΑΣ»

ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΟΣΙΟ Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ, ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗ Ε.Α.

Ο Πανηπειρωτικός Σύνδεσμος Λάρισας, τίμησε τον προστάτη του, νεομάρτυρα Άγιο Γεώργιο εξ Ιωαννίνων, την 17 Ιανουαρίου 2010, ανήμερα της εορτής του.

Οι εκδηλώσεις άρχισαν με πανηγυρική θεία λειτουργία στο φερώνυμο Ιερό Ναό της συνοικίας Ηπειρώτικα, την αρτοκλασία υπερ υγείας των μελών και φίλων του συνδέσμου και μνημόσυνο για τους απανταχού κοιμηθέντες Ηπειρώτες. Στη συνέχεια στην αίθουσα της Ηπειρωτικής Εστίας, ακολούθησε δεξίωση και κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Δήμαρχος Λάρισας κ. Κώστας Τζανακούλης ο οποίος κρατάει το τιμόνι της Δημοτικής Αρχής εδώ και τρεις τετραετίες, ο οποίος είναι και αντιπρόεδρος της ΚΕΔΚΕ.

Ο Δήμαρχος των έργων και όχι των λόγων ο οποίος κατάφερε να αλλάξει το πρόσωπο της Λάρισας των τελευταίων δεκαετιών και να δημιουργήσει μια πόλη αντάξια των μεγάλων ευρωπαϊκών πόλεων.

Επίσης παρέστησαν, ο Δήμαρχος του Κεντρικού Ζαγορίου κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου, ο Αντινομάρχης κ. Χρήστος Καλομπάτσιος, ο πρόεδρος της κοινότητας Αετομηλίσας κ. Χρήστος Νησιάκος, οι πρόεδροι των συλλό-

γων Καλαρρυτινών κ. Βασ. Τσόκας, Ζαγορισίων κ. Ματίνα Κοντονάσιου και αδελφότητας Κωστάνας κ. Γεώργιος Μπαρτζώκης, παρουσία του προέδρου του Πανηπειρωτικού Συνδέσμου κ. Μπέκου.

Αργότερα στο ιδιόκτητο κτήριο του συνδέσμου, κόσμημα για τη Λάρισα, έκοψαν την πίτα παρουσία των παραπάνω αρχών και πλήθος συμπατριωτών Ηπειρωτών που διαμένουν στη Λάρισα. Η ημέρα αυτή θα μείνει βαθιά χαραγμένη στη μνήμη μας, την πίτα ευλόγησε ο Αρχιμανδρίτης Π. Νικηφόρος και π. Τιμόθεος από τις Πάδες Κόνιτσας και έκοψε την πίτα ο Δήμαρχος με τον πρόεδρο του Συνδέσμου.

Λίγες ημέρες αργότερα το Σάββατο 23 Ιανουαρίου έγινε με επιτυχία η κοπή της πίτας του Συλλόγου Παδιωτών «Ο Σμόλικας» στο κέντρο «ΙΣΤΟΣ» της Λάρισας με πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα.

Κατά την διάρκεια της εκδήλωσης βραβεύθηκαν οι κκ. Χαρίλαος Κοντογιάννης, Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Κόνιτσας, ο επί 22 χρόνια ταμίας του συλλόγου κ. Γιάννης Κασκαβέλης, η οικογένεια κ. Θέμη Μακρή για την πολύτιμη βοήθεια στο σύλλογο.

Στην τελετή παρέστησαν εκπροσώπους τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Λάρισας κ.κ. Ιγνάτιο, οι Αρχιμανδρίτες

π. Νικηφόρος κ. Π. Τιμόθεος και ο Δημοτικός Σύμβουλος Κόνιτσας κ. Ρόμπολος Γεώργιος.

Απέστειλαν ευχές οι βουλευτές Ιωαννίνων καθώς ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης και Ποιμενάρχης μας κ.κ. Ανδρέας. Η συγκίνηση ήταν έκδηλη μεταξύ των παρευρισκομένων, παραβρέθηκα για λίγο, λόγω άλλης υποχρέωσής μου και συμμετοχής μου στην κοπή της πίτας και ετήσια χοροεσπερίδα του Συνδέσμου Αποστράτων Αξιωματικών Ν. Λάρισας στη Λέσχη Αξιωματικών Φρουράς Λάρισας.

Με την ευκαιρία της κοπής πίτας του Συνδέσμου Πανηπειρωτών, Συλλόγου Παδιωτών και Συνδέσμου Αποστράτων Αξιωματικών, θα ήταν άδικο να μη γράψουμε δυο λόγια για το όμορφο χωριό των Πάδων.

Σε μια διαδρομή μήκους 58 χιλιομέτρων από Κόνιτσα προς Βασιλίτσα, διασχίζοντας τη χαράδρα του Αώου η οποία προσφέρει μαγευτική θέα, 30 χιλιόμετρα, από την πρωτεύουσα της επαρχίας. Κάτω από τον επιβλητικό όγκο του ΣΜΟΛΙΚΑ, το δεύτερο σε ύψος βουνό της Ελλάδας (2367 μ.) βρίσκονται οι Πάδες.

Το χωριό βρίσκεται στους πρόποδες του ΣΜΟΛΙΚΑ εδώ και 400 χρόνια σε υψόμετρο 1.200 μ., σύμφωνα με τους ιστορικούς, οι πρώτοι κάτοικοι ήλθαν από την Ιταλία κατά την Ρωμαϊκή εποχή και ειδικότερα από την περιοχή του Πάδου ποταμού (μία εκδοχή του ονόματος του χωριού).

Άλλη εκδοχή είναι ότι πήρε το όνομα από τη βλάχικη λέξη «Πάντε» που σημαίνει ίσιωμα.

Κατά τα μέσα του 16ου αιώνα έπεσε φορβερή πανούκλα και το χωριό ερήμωσε, οι κάτοικοι πήραν τα βουνά για να γλιτώσουν, πολλοί φύγανε στην περιοχή Κοζάνης όπου ίδρυσαν χωριό Πάδες, το οποίο αργότερα πήρε το όνομα Βουκόπετρα.

Παλαιότερα οι Πάδες ήταν κεφαλοχώρι και το κέντρο των δραστηριοτήτων των χωριών της Λάκκας Αώου που κάθε εβδομάδα γινόταν παζάρι και συγκεντρώνονταν οι κάτοικοι των γύρω χωριών (Ελεύθερο, Παλαιοσέλι, Άρματα, Δίσπρατο, ακόμη και τα χωριά Ν.Α. της Βασιλίτσας, επίσης της Αγίας Παρασκευής, Νικάνορα και Φούρκας).

Στο χωριό έχουν χτισθεί από τους ευσεβείς παδιώτες πολλές εκκλησίες, πολλές των οποίων ανακαινίσθηκαν, άλλες ξαναχτίσθηκαν και άλλες διατηρούνται με πολλά ιστορικά στοιχεία.

Στην είσοδο του χωριού δεσπόζει ο Ναός των Αγίων Αποστόλων με το μεγάλο καμπαναριό, χτίστηκε τον 1895, ο οποίος αργότερα ανακαινίσθηκε, στο δάπεδό του είναι σκαλισμένος ο δικέφαλος αετός.

Ο Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (1784) στον άνω μαχαλά με την εικόνα της Παναγίας της Βρεφοκρατούσας (16ος-17ος αιώνας) και του Αγίου Δημητρίου (1908-1910).

Ο Ναός του προφήτη Ηλία, ο Ναός της Αγίας Παρασκευής που τα πρώτα

χρόνια (μέχρι το 1879) είχε ηγούμενο, ο σημερινός Ναός έγινε το 1968 και ο Άγιος Νικόλαος ο οποίος χτίστηκε με δαπάνες των Παδιωτών Γ. και Δ. Κυριάκη και του Μ. Κυριάκη. Τέλος ο Άγιος Αθανάσιος ο οποίος φέρει επιγραφή “Εν Πάδαις τη 29 Αυγούστου 1921”.

Στις Πάδες ο επισκέπτης αξίζει να καθίσει σε ένα από τα δύο ταβερνάκια για τσίπουρο και καλό μεζέ το “Ανάσα του Οντά” και το “Αρρεναγωγείο”..

Απέναντι ακριβώς αρχίζει ένας δασικός δρόμος όπου έπειτα από μισή ώρα πορείας καταλήγει σε μια στάνη από εκεί αρχίζει το πεζοπορικό μονοπάτι για τη Δρακόλιμνη του Σμόλικα, είναι η πιο όμορφη, εύκολη και γρήγορη ανάβαση. Γύρω από τη λίμνη τον Ιούνιο με Ιούλιο ανθίζουν οι βιόλες, οι άγριες ορχιδέες, οι αγριομενεξέδες, οι κρίνοι και άλλα αγριολούλουδα.

Εκεί πάνω όλα είναι διαφορετικά, οι βραδιές είναι μαγευτικές, τα αστέρια λάμπουν αστραφτερά, η πανσέληνος του Αυγούστου φωτίζει την περιοχή σαν μέρα, μια όμορφη μυρωδιά αναδύεται από τα αγριολούλουδα ανάμικτη από το χλωρό χορτάρι και τις φτέρες λόγω της υγρασίας που επικρατεί στην περιοχή της λίμνης.

Μια άλλη εικόνα αγνή, ήσυχη, ήρεμη σε κάνει να αισθάνεσαι σε άλλο κόσμο παρέα με το φεγγάρι πότε να το χάνεις και πότε να το βρίσκεις ανάμεσα από τα πεύκα και τα ρόμπολα, με μια ουράνια μουσική από το θρόισμα της

φτέρης από το γλυκό και δροσερό αεράκι που κάνει τη νύχτα ονειρεμένη να μη θέλεις να ξημερώσει.

Στη Δρακόλιμνη του Σμόλικα ζει ο “Αλπικός Τρίτωνας μικρό αμφίβιο, το μοναδικό είδος (ίχνος) που απέμεινε από την εποχή των παγετώνων, όπως και στην απέναντι δρακόλιμνη της Τύμφης που είναι μεγαλύτερη, είναι δε γνωστός σε όλους τους μύθους με τους δράκους των δύο λιμνών και τον πόλεμο που έκαναν διαχρονικά.

Στη Λάρισα, την πρωτεύουσα της Θεσσαλίας και την Τέταρτη σε πληθυσμό πόλη της πατρίδας ζει και μεγαλουργεί το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων από τους Πάδες, παράδειγμα προς μίμηση, οι οποίοι κατάφεραν μέσα από το δραστήριο σύλλογό τους να οργανωθούν και να αξιοποιήσουν το μικρό τους χωριό, αλλά μεγάλο σε ιστορία και φυσικές ομορφιές.

Ο Σύλλογος Παδιωτών “Ο Σμόλικας”, ιδρύθηκε το 1977, αριθμεί πάνω από 350 μέλη, σκοπός του συλλόγου είναι η διάδοση της πολιτιστικής κληρονομιάς και παράδοσης, η προβολή και ο εξωραϊσμός του χωριού, η επιμέλειά του, η ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού, η διεξαγωγή πολιτιστικών εκδηλώσεων, η αγάπη προς τη γενέτειρά τους και η μεγαλύτερη γνωριμία μεταξύ μελών και η σύσφιξη των σχέσεών τους.

Πολλές οι εκδηλώσεις του συλλόγου τόσο στη Λάρισα, όσο και στη γενέτειρά τους όπως τριήμερο της Καθαράς Δευτέρας με εκδρομή στο χωριό, το Πάσχα

με διάφορες εκδηλώσεις. Το Δεκαπενταύγουστο με το βλάχικο πανηγύρι και εορταστικές εκδηλώσεις, παρουσία αρχών και των απανταχού Παδιωτών, παρουσία και του Μητροπολίτου μας της Μητροπόλεως Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής & Κονίτσης κ.κ. Ανδρέα. Τις ημέρες μετά το πανηγύρι γίνεται ανάβαση στη δρακόλιμνη με διανυκτέρευση. Επίσης λαμβάνει χώρα αγώνας ανωμάλου δρόμου με απονομές επάθλων, είναι πάρα πολλές οι δραστηριότητες αλλά εγώ ανέφερα μέρος αυτών.

Πρόεδρος του συλλόγου είναι ο δραστήριος κ. Νικόδημος Κοντογιάννης, επιστέγασμα των δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων είναι ο ετήσιος χορός με παράλληλη κοπή της πίτας και βράβευση Παδιωτών που προσφέρουν στα κοινά και προοδεύουν στα γράμματα και τις τέχνες.

Θέλω να ζητήσω συγγνώμη ταπεινά από τους φίλους μου Παδιώτες που πήρα την πρωτοβουλία να γράψω για τον Πανηπειρωτικό Σύνδεσμο, το σύλλογο Παδιωτών και για το όμορφο χωριό των πάδων, γιατί και εγώ είμαι δίπλα τους από το Ελεύθερο της Κόνιτσας, μόνιμος κάτοικος Λάρισας, περήφανος για το χωριό τους και για όλα τα χωριά της Λάκκας Αώου, της Επαρχίας μας αλλά και της Ηπείρου της οποίας είναι γνωστή η ιστορία.

Κλείνοντας αυτό το οδοιπορικό θα ήθελα να γράψω δυο λόγια για το συμπατριώτη μας Άγιο, το Νεομάρτυρα Άγιο Γεώργιο τον “εξ Ιωαννίνων” ο

οποίος σύμφωνα με την παράδοση γεννήθηκε στο χωριό Τσούρχλι, σημερινό Άγιο Γεώργιο Γρεβενών, όταν σε παιδική ηλικία ακόμη, έμεινε ορφανός, τον πήραν στα Ιωάννινα ως ιπποκόμο ενός Τούρκου αξιωματικού και τον μετονόμασαν σε Χασάν.

Παρόλο που ενηλικιώθηκε στους κόλπους της τουρκικής κοινωνίας, ο Γεώργιος γεννήθηκε από χριστιανούς γονείς, δεν αλλαξοπίστησε. Διάλεξε μάλιστα μια ελληνίδα σύζυγο επίσης χριστιανή, γεγονός που προκάλεσε αντιδράσεις. Λένε πως τον δίκασαν και θα φυλακίζόταν αν δεν επενέβαινε ο αφέντης του.

Δεν πέρασε όμως πολύς καιρός και καταδικάστηκε ξανά σε φυλάκιση, επειδή βάφτισε χριστιανικά τα παιδιά του.

Τελικά βασανίσθηκε και μαρτύρησε στις 17 Ιανουαρίου 1838 σε ηλικία 30 ετών στα Ιωάννινα.

Η εκκλησία τον ανακήρυξε ΑΓΙΟ και απεικονίζεται στις κινητές εικόνες φορώντας φουσανέλα, έναν Άγιο που η εικόνα του βρίσκεται στα σπίτια όλων των Ηπειρωτών και ιδιαίτερα των Γιαννιωτών.

Πηγές:

* Εφημερίδα «Ελευθερία» Λάρισας.

* Ιστοσελίδα Παδιωτών (Συλλόγου)

* Γεγονότα-κρίσεις, από τη συμμετοχή του ίδιου του συντάκτη στις εκδηλώσεις.

* Άρθρα του ιδίου σε περιοδικά και εφημερίδες.

Τιμή σε Έλληνες της διασποράς

Εις την Αίθουσα του Θρόνου του πατριαρχείου Αλεξανδρείας και ολίγον πριν την κοπή της Βασιλόπιτας, ο πανοσιολογιότατος Πατριάρχης αναφωνεί Προσοχή. Σήμερα θα παρασημοφορηθούν δυο αγαπητά μέλη της Ελληνικής παροικίας μας. Παρακαλείται όπως προσέλθει εις την Πατριαρχικήν Έδραν ο κύριος Βύρων Βαφειάδης, μετ' ολίγον ο κύριος Περικλής Τσαπάρης.

Η Α.Θ.Μ. πάπας και πατριάρχης Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής προσφωνεί τον κύριο Τσαπάρη ως εξής: Αγαπητέ μου κύριε Τσαπάρη είναι γνωστόν ότι κατάγεσαι από την εύανδρο Ήπειρο από εκείνους τους άνδρες ευεργέτες όπου χτίσανε Ελλάδα. Όλοι οι πρώην πατριάρχες σε τιμήσανε. Δέξου και από εμένα Γιατρέ μου την σήμερον ημέραν, το μεγαλύτερο παράσημο του πατριαρχείου μας, τόσον δια την συνεχή προσφοράν σου εις την Ελληνικήν παροικίαν, όσον επίσης και ακόμη περισσότερον δια την επιμέλειαν και τους συνεχείς αγώνες σου επί σαράντα δυο συναπτά έτη, δια την σωτηρίαν της εκκλησίας του ιερού Ναού των Αγίων Αναργύρων Αμπουκύρι πάντα άξιος να είσαι γιατρέ μου ευλογημένος, και να έχεις την χάριν των.

Ο κύριος Τσαπάρης λαμβάνει το μικρόφωνο, λαμβάνει και το λόγο: Μακαριότατε, Παναγιότατε. Ομολογουμένως με καταλάβατε εξ απροόπτου. Δεν σας

αποκρύπτω τους συγκινησιακούς παράγοντες οίτινες με διακατέχουν αυτήν την στιγμή.

Έχω κόμπο στο λαιμό, εάν όχι αίσθημα επικειμένης πνιγμονής προσπαθώ και τους αντιπαρέρχομαι όμως όσο το δυνατόν δια να σας ευχαριστήσω εκ βάθους καρδίας, ότι αποδέχομαι με μεγάλη χαρά και ευχαρίστηση τη μεγάλη τιμή την οποία μου προσδώσατε και με την οποία με περιβάλετε και η οποία αποτελεί τίτλον τιμής δι εμέ, την οικογενείαν μου, συμπαροίκους και αγαπητούς μου φίλους όπου γης. Μακαριότατε είσατε ο άνθρωπος της Αγάπης. Η δική μας Αγάπη όπως το διαισθάνεσθε, το αντιλαμβάνεσθε είναι απεριόριστη και ο Αξιοσέβαστος Σεβασμός, όχι εμού προσωπικώς αλλά και ολοκλήρου του ποιμνίου Σας, ως τούτο ακριβώς γίνεται καταφανές από τους ομιλούντας οφθαλμούς του εκάστου εξ ημών. Είναι βαρύ βαρύτατο το έργον της ιεραποστολής σας.

Τυχάνετε πασίγνωστος ανά την οικουμένην δια τα άπειρα δώρα Θεού τα οποία προσφέρετε.

Προσευχόμεθα και εμείς δια τον Πατριάρχη μας, όπως ο παντιοδύναμος δίδει εις την ΥΜΕΤΕΡΑΝ Παναγιότητα εις πολλά τα έτη πορευόμενος πάντα τα Έθνη. Ασπαζόμενος την δεξιάν σας και πάλιν σας ευχαριστώ θερμά.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ

ΠΕΤΡΟΣ ΘΩΜΑΣ ΜΠΟΥΝΑΣ

Ήταν, αν θυμάμαι καλά, αρχές του 1945 μετά τις γιορτές των Χριστουγέννων ή των Απόκριων που έπρεπε να πάω στα Γιάννινα μια και φοιτούσα στο γυμνάσιο Αρρένων.

Συγκοινωνία δεν υπήρχε και η μόνη λύση ήταν ποδαρόδρομος. Ο πατέρας μου συνεννοήθηκε με τον Βαγγέλη Λιόγκα από την Μόλιστα, που και κείνος ήθελε να πάει στα Γιάννινα, να φεύγαμε την επομένη μαζί, τα ξημερώματα. Με τον Βαγγέλη εκτός που είχαμε και μακρινή συγγένεια δούλευε στο τεχνικό τμήμα του Ταχυδρομείου που ως γνωστό ο πατέρας μου ήταν ταχυδρομικός διανομέας. Και μια που αναφερθήκαμε στο ταχυδρομείο, ας θυμηθούμε τους ακάματους διανομείς τόσο τους αστικούς Θωμά Μπούνα (πατέρας μου) και Ηλία Μπούσμπουλα, όσο και τεχνικούς-εργάτες.

Τον Παύλο Λούδα αναφέρω πρώτο, γιατί αυτός είχε το πιο δύσκολο δρομολόγιο των χωριών της λάκκας Αώου μέχρι το Δίστρατο. Ξεκινούσε χωρίς σταματημό, με όποιες καιρικές συνθήκες για το δρομολόγιο. Πολλές φορές το χιόνι ξεπερνούσε το 11/2 μέτρο και με κλάπες στα πόδια πήγαινε στον προορισμό του, αψηφώντας τους κινδύνους από αρκούδες και λύκους. Ήταν και γεροδεμένος άντρας και τόλεγε η καρδούλα του. Πολλοί στα χωριά, όταν επικρατούσαν τέτοιες καιρικές συνθήκες βάζαν και στοίχημα ότι δεν θα

πήγαινε. Και όμως, αυτός τους ξάφνιαζε με την παρουσία του και μοίραζε την αλληλογραφία στα καφενεία του χωριού, που όταν το πλησίαζε σάλπιζε με τη γνωστή τρομπέτα (έμβλημα των ΤΤΤ) την άφιξή του. Ο Τάσιος Κότσικος είχε τα κάτω χωριά της λάκκας Αώου. Αυτά ήταν παρασάγκας πιο εύκολα στην επισκεψιμότητα, από τα πιο πάνω που περιγράψαμε. Από τεχνίτες-εργάτες θυμάμαι τον Βαγγέλη Λιόγκα, Θωμά Νάνο και Σωτήρη Παπαευθυμίου.

Στις δυσκολίες λειτουργίας των Ταχυδρομείων με τα τότε ανύπαρκτα μέσα, προστίθετο και η άκρως αυστηρότητα της υπηρεσίας, που προϊστάμενος προπολεμικά ήταν ο Σπύρος Φαναριώτης. Ας τολμούσε κάποιος να καθυστερήσει πέντε λεπτά και τα πρόστιμα, ή αρχικά μία παρατήρηση, πήγαιναν σύννεφο. Αυτά συνέβαιναν. Για να βλέπουν και να θυμούνται οι σημερινοί τις συνθήκες, πώς χτίσανε οι τότε αυτές τις υπηρεσίες. Πρό του πολέμου και αρκετά αργότερα τα ταχυδρομεία και ο ΟΤΕ ήταν ένα, τα λεγόμενα τρία Τ (ΤΤΤ) Ταχυδρομεία, Τηλέγραφοι, Τηλέφωνα. Τότε λοιπόν το 1931 είχε απωλεσθεί ένα συστημένο γράμμα και ο παραλήπτης διαμαρτυρήθηκε με αναφορά στην υπηρεσία. Αστικοί διανομείς, όπως είπαμε ήταν ο πατέρας μου και ο Μπούσμπουλας.

Θεωρήθηκαν υπεύθυνοι και δικάστηκαν ένα χρόνο φυλακή. Την εξέτισαν στις φυλακές Ακρέου στα Γιάννινα. Το γράμμα αργότερα βρέθηκε, αλλά κατόπιν εορ-

τής. Προϊστάμενοι είχαν περάσει, μετά τον Φαναριώτη, ο Αγισήλαος Σακελλαρίδης, ο Γεώργιος Ρίζος, ο Χρήστος Λάβαρης, ο Γρηγόρης Μπενέκος (τα μάτια του βγάζαν σπίθες, έφθασε αργότερα Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Συγκοινωνιών), ο Γιώργος Αναστόπουλος και ο πολύ φίλος μου Δημήτριος Παπαθεμιτοκλέους ο οποίος και άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις με την καλοσύνη, την ανθρωπιά και την εργατικότητα που τον διέκρινε. Τους έζησα, γιατί πήγαινα και βοηθούσα τον πατέρα μου, αλλά μου άρεσε κιόλας...

Ας επανέλθουμε όμως στο οδοιπορικό γιατί ξεφύγαμε πολύ. Ο Βαγγέλης Λιόγκας λοιπόν, είχε και ένα μουλάρι και ελπίζαμε ότι θα απαλασσόμεθα από το φορτίο μας. Ξυπνήσαμε πολύ πρωί. Το χιόνι όλη νύχτα έπεφτε ακατάπαυστα, είχε ξεπεράσει το μισό μέτρο.

Το αντιληφθήκαμε όταν θελήσαμε να πάμε στον καμινέ, που τότε ήταν όλοι έξω από τα σπίτια και για ευνόητους λόγους και σε αρκετή απόσταση.

Προβληματιστήκαμε. Ο Λιόγκας ήταν αδύνατο να ξεκινήσει. Πιστέψαμε ότι πιο κάτω το χιόνι θα ήταν λιγότερο. Εγώ έπρεπε να φύγω. Πήραμε τ' απαραίτητα, λίγα εγώ και πιο πολλά ο πατέρας και ξεκινήσαμε. Μπροστά εκείνος που φορούσε μπότες και πίσω εγώ με κοντό μεν παντελόνι αλλά με χοντρές μάλλινες κάλτσες που ξεπερνούσαν το γόνατο. Σιγά-σιγά περάσαμε τη γέφυρα του Αώου που το χιόνι ήταν σχεδόν στο ίδιο ύψος. Με κόπο φθάσαμε κάτω απ' τη Γορίτσα. Δεν μπορούσα να προχωρήσω άλλο, είχα κουραστεί και τα πόδια

μου είχαν ξεπαγιάσει, τα δε μάτια θάμπωναν από την πολύ ασπράδα. Σταματήσαμε. Μ' ένα ξύλο που κρατούσε ο πατέρας, χτύπησε έναν κέδρο για να φύγει το χιόνι και να τον ανάψει φωτιά.

Μετά από ένα-δύο χτυπήματα ξεπετάγεται ένας λαγός που με δυσκολία έτρεχε γιατί βούλιαζε στο χιόνι. Καθήσαμε εκεί περίπου μισή ώρα, ζεστάθηκα λίγο και αφού πήρα τ' απάνω μου ξαναξεκινήσαμε. Περάσαμε τη γέφυρα του Βοϊδομάτη, και παραδόξως η ανηφόρα προς τον Άγιο Μηνά είχε ελάχιστο χιόνι κι έτσι μας διευκόλυνε στο περπάτημα.

Τη βγάλαμε κρατώντας από δυο ξύλα ο καθ' ένας σαν μπαστούνια που μας βοηθούσαν πάρα πολύ στο βάδισμα. Περάσαμε τον Άγιο Μηνά, το Μεσοβούνι, το Χάνι του Γαιδάρου και υπολογίζαμε να διανυκτερεύσουμε στην Καλλιθέα. Όταν όμως φθάσαμε εκεί ήταν γεμάτο κόσμο, ξαπλωμένοι ο ένας δίπλα στον άλλο, πάνω σε χόρτα ή άχυρα. Πέρα από την πληρότητα του χώρου, η μπόχα που αναδυόταν δεν άφηναν περιθώρια για παραμονή. Φύγαμε αμέσως γιατί πέραν αυτών εμένα με είχε κυριεύσει ένα ρίγος και ο πυρετός, ήδη είχε κάνει την εμφάνισή του. Με κόπο φθάσαμε στη σπηλιά του Κασιμήτρου στο Καλπάκι.

Μπήκαμε μέσα και σε μια άκρη ξάπλωσα έχοντας για μαξιλάρι το σακίδιό μου και σκέπασμα εκτός του δικού μου και το παλτό του πατέρα μου. Σε λίγο ακούσαμε βοητό αυτοκινήτου. Ήταν η εποχή που τα Γιάννινα ήταν υπό την κυριαρχία των ανταρτών του ΕΛΑΣ.

Πετάγεται στο δρόμο ο πατέρας και το σταματάει. Μπροστά κάθονταν δύο

βαθμοφόροι των ανταρτών. Τους εξηγεί τους λόγους και τους παρακαλεί να μας πάρουν μαζί τους, παρ' όλο που ο κόσμος ήταν στιβαγμένος στην καρότσα και επικρατούσε το αδιαχώρητο. Κατέβηκε ο ένας και ήλθε να διαπιστώσει αν αληθεύουν τα λεγόμενα. Όταν με αντίκρισε να τρέμω από το ρίγος και το κεφάλι μου να ζεματάει, με βοήθησε κιόλας να σηκωθώ και μας έβαλε και τους δύο μπροστά στο αυτοκίνητο, παρασοφέρ που λέμε. Εκείνοι, ανέβηκαν ο ένας στο ένα φτερό κι ο άλλος στο άλλο απ' έξω και ξεκινήσαμε. Για να βγάλουμε την ανηφοριά του Καλπακιού προς Νεγράδες κάναμε μισή ώρα γιατί το αυτοκίνητο ήταν καρβουνοκίνητο και κάθε λίγο είχαμε στάσεις. Και τι σύμπτωση όταν αργότερα έλεγα το περιστατικό στον πεθερό μου, απεδείχθει ότι το αυτοκίνητο ήταν δικό του που οι αντάρτες το είχαν επιτάξει. Κακήν -κακώς, αφού ο δρόμος ήταν στρωμένος με χώμα, οι αναρίθμητες λακκούβες και οι πολλές στροφές, με πολύ καθυστέρηση, τα μεσάνυχτα φθάσαμε στα Γιάννινα. Θυμάμαι την αγωνία του πατέρα μου να πιάνει συνεχώς το κεφάλι μου και να παρακολουθεί τον πυρετό. Ευτυχώς σε μία συγγενή που καταλύσαμε, είχε κινόνο, μου βάλαν τα πόδια σε ζεστό νερό και μία γερή εντριβή με οινόπνευμα στο σώμα, έπεσα για ύπνο.

Έτσι το πρωί ήμουν σχεδόν καλά και την επόμενη μέρα πήγα σχολείο. Στα Γιάννινα τότε ήταν και ο Γιώργος Φαναριώτης. Πήγαινε κι αυτός γυμνάσιο. Τα τρόφιμά μας μετά από μέρες είχαν τελειώσει. Πεινούσαμε. Αργού-

σαν οι δικοί μας να στείλουν εφόδια. Παίρναμε σβάρνα τα μπακάλικα της οδού Αβέρωφ, που τότε ήταν αρκετά και δήθεν πως θέλαμε ν' αγοράσουμε δοκιμάσαμε από μία-δυο ελιές στο κάθε μαγαζί που τις είχαν απλωμένες σε ψάθινες κονίστρες. Το στόμα μας γινόταν πατσάς από την αλμύρα και γεμίζαμε τα στομάχια μας με νερό. Μάθαμε ότι στην εβραϊκή συνοικία (σημερινή Γιοσέφ Ελιγιά) μοίραζαν φαγητό σε απόρους. Πήραμε από ένα κονσερβοκούτι και πήγαμε. Κόσμος πολύς, ο ένας έσπρωχνε τον άλλον για να προλάβουν τη διανομή. Το καζάνι είχε φθάσει σχεδόν στο τέλος όταν βρεθήκαμε κοντά του. Αγανακτισμένος ο μάγειρας από το πολύ στρίμωγμα και με μια μισογεμάτη σιδερένια κουτάλα με ρύζι, εγώ που ήμουν μπροστά του, μου δίνει μια στο πρόσωπο και με γεμίζει ρύζια, τα μάζεψα ένα ένα τόσο αυτά που είχαν κολλήσει στο πρόσωπο όσο και τ' άλλα που ήταν σκορπισμένα στα ρούχα μου κι έτσι ξεγέλασα ελάχιστα την πείνα μου.

Το ευχαριστήθηκα, μακάρι να μούδινε κι άλλη μία.

Από ενδυμασία μην τα ρωτάτε, φορούσα, ό,τι πρόχειρο κι από υπόδηση ακόμη χειρότερα. Κάτι παπούτσια που οι σόλες ήταν οι μισές και τα μισά πόδια πατούσαν στο έδαφος. Εκείνη την εποχή είχε γίνει η συμφωνία της Βάρκιζας και οι αντάρτες του Ε.Λ.Α.Σ. παρέδιδαν τον οπλισμό τους. Έξω από το σημερινό Δημαρχείο (τότε ήταν βιβλιοθήκη) συνάντησα το θείο μου Κων/νο Τσίλη αντάρτη του ΕΛΑΣ, με το όπλο του και πήγαινε να το παραδώσει. Αφού χαιρετηθήκαμε

βλέπω στα πόδια του κάτι ξεσκισμένα άρβυλα που περισσότερο κακό κάναν στα πόδια του γιατί πάτοι δεν υπήρχαν. Περίμενε του λέω να σου δώσω ένα ζευγάρι τирλίκια (λέγαμε τις κάλτσες που στην πατούσα ήταν ραμμένη σαμπρέλα αυτοκινήτου) μια κι εγώ είχα κι άλλο ζευγάρι. Του τα έφερα. Με φίλησε πολλές φορές για το ευχαριστώ μια που την ίδια μέρα θάφευγε για Κόνιτσα πεζός, αφού πρώτα παρέδιδε το όπλο. Τον συνόδευσα μέχρι το μέρος που γινόταν η παράδοση του οπλισμού.

«Μ' έβγαλε παλικάρι μούπε», το φίλησε, κι από τα μάτια του κύλησαν δάκρυα. Αργότερα έφυγε από την Κόνιτσα για Αθήνα για να συνεχίσει τις σπουδές του στο πολυτεχνείο. Εγώ συνέχισα στον ίδιο ρυθμό μέχρι το καλοκαίρι που έπρεπε να επιστρέψω στα πατρώα. Αναχωρούσαμε πολύ πρωί με πρώτο σταθμό στο τέλος της γέφυρας Λυκοστόμου.

Εκεί υπήρχε ένας μεγάλος πλάτανος και δίπλα πηγάδι που ξεδιψούσαμε και ξεκουραζόμαστε στην απλόχερη σκιά του. Η δεύτερη στάση ήταν στη βρύση του Πασά που φθάναμε το καταμεσήμερο. Η στάση εκεί ήταν πάνω από μία ώρα, κι αφού γεμίσαμε τα στομάχια με νερό που ενεργούσε σαν βεντζίνη, ξαναβάσαμε μπροστά τη μηχανή για να φθάσουμε στο Καλπάκι, κι από εκεί στο εγκαταλελειμμένο χάνι της Καλλιθέας για ύπνο. Όλο το βράδυ η ψείρα όργωνε τα σώματά μας και το πρωί, εγώ τουλάχιστον είχα διαπιστώσει ότι είχαν κυριεύσει ακόμη και τα φρύδια μου. Την επόμενη μέρα και πάλι ξεκινούσαμε πρωί, με στάση το Βοϊδο-

μάτη. Η κατηφόρα από Άγιο Μηνά και κάτω μας τσάκιζε τα πόδια κι όταν διασχίζαμε τον κάμπο της Κλειδωνιάς και Γορίτσας παίρναμε θάρρος γιατί βλέπαμε την Κόνιτσα να' ρχεται πιο κοντά μας. Εκείνο που δεν άντεχα ήταν ο Γολγοθάς από την Κάτω Κόνιτσα μέχρι τα πλατάνια που ήταν το σπίτι μου. Εκεί τα πόδια τρέμαν, οι ανάσες γίνονταν πιο πυκνές και κάθε λίγα μέτρα ακουμπούσα να ξεκουραστώ σε κάθε πεζούλι εξώπορτας.

Λίγα μέτρα πάνω από την αγορά έμεινα μόνος γιατί η παρέα μου είχε ήδη φθάσει στο προορισμό της. Με τις λίγες εναπομείνουσες δυνάμεις διάβηκα κάποτε την εξώπορτα του σπιτιού μου. Δεν μπήκα μέσα. Φώναξα έξω τη μάνα, της εξήγησα την κατάστασή μου και πήγα κατ' ευθείαν στο μαντρί. Εκεί είχαμε ένα μεγάλο καζάνι με νερό κι αφού του έβαλε φωτιά να ζεματίσει έριξα τα ρούχα μου μέσα για απολύμανση. Συγχρόνως με χλιαρό νερό πλύθηκα στο σώμα και με το πυκνό χτένι προσπαθούσα ν' απαλλαγώ από τις απρόσκλητες επισκέπτριες που είχαν βρει καταφύγιο στο κεφάλι μου. Το δε χτένι κι απ' τις δύο πλευρές είχε φρακάρει από τα ζώφια που ροφούσαν το αίμα μου λες και είχα πολύ.

Αυτά δε, καθώς έσκυβα πάνω από τη φωτιά και χτενιζόμουν έπεφταν και σκάγαν σαν να ήταν παπαδίτσες στο τηγάνι. Καθαρός πλέον, ξαλαφρωμένος απολάμβανα τα όποια καλούδια υπήρχαν και την αγάπη των δικών μου που προσπαθούσαν να μου δώσουν με κάθε τρόπο.

«ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ» ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗΣ

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΔΗΜΑΡΑΤΟΥ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βούρμπιανης που δραστηριοποιείται στην περιοχή μας εδώ και τουλάχιστον δεκαπέντε χρόνια, ιδρύθηκε από μια ομάδα νέων Βουρμπιανιτών με όραμα, αγάπη, πίστη και αφοσίωση στη λαϊκή παράδοση και την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας.

Η συνεχής και άοκνη προσπάθεια των εκάστοτε διοικήσεων είχε σαν αποτέλεσμα την έξοδο της Βούρμπιανης από την αφάνεια και την απομόνωση και την ανάδειξή της σε «Πολιτιστική Πρωτεύουσα» του Δήμου Μαστοροχωρίων.

Ο χαρακτηρισμός αυτός δεν θεωρείται υπερβολή, μιας και τα έργα και οι εκδηλώσεις που διοργανώνονται και πραγματοποιούνται τον τεκμηριώνουν και τον δικαιολογούν απόλυτα.

Ο σχεδιασμός των εκδηλώσεων άλλωστε γίνεται με τρόπο τέτοιο, ώστε να καλύπτει το σύνολο του έτους και όχι μόνο τη θερινή περίοδο ή την περίοδο των μεγάλων εορτών, οπότε ούτως ή άλλως η ελληνική περιφέρεια κατακλύζεται από επισκέπτες.

Αναλήφθηκε μάλιστα από το 2008 πρωτοβουλία για την καθιέρωση μιας ετήσιας εκδήλωσης που θα ταυτίζονταν με τη Βούρμπιανη. Ως τέτοια οργανώθηκε η «Γιορτή τσίπουρου» στα μέσα του Νοέμβρη η αποδοχή της οποίας υ-

πήρξε τόσο ευρεία και η συμμετοχή τόσο μαζική, ώστε έγινε ήδη θεσμός για την ευρύτερη περιοχή μας.

Ούτε η διαρκής και καταρρακτώδης βροχή που έπεφτε στη διάρκεια της δεύτερης “γιορτής τσίπουρου” τον περασμένο Νοέμβριο στάθηκε ικανή να επηρεάσει το κέφι όλων αυτών που μαζεύτηκαν απ’ όλα τα μέρη της Ελλάδας, για να συμμετάσχουν σ’ αυτή την ελληνική μυσταγωγία.

Εκτός από τη γιορτή του τσίπουρου, η καθιερωμένη γιορτή της κοπής της βασιλόπιτας αλλά και οι τριήμερες εκδηλώσεις της Αποκριάς που ολοκληρώνονται με μια σπάνια εκδήλωση συντροφικότητας στο νησιόσιμο τραπέζι της Καθαρής Δευτέρας, είναι οι Αλκυονίδες ημέρες στο βαρύ ηπειρωτικό χειμώνα. Η προσμονή, η προσμονή της προσφοράς και της συμμετοχής ζεσταίνει όσο τίποτε άλλο, ιδιαίτερα τις καρδιές των απομονωμένων συμπατριών μας.

Και το κλαρίνο καλά κρατεί!

Οι νότες του παραδοσιακού κλαρίνου στον Αηλιά, στο χώρο που από τα παλιά χρόνια γινόταν το πανηγύρι της Βούρμπιανης, αντηχούν μέχρι τον πλάτανο της πλατείας και αντιλαλούν ως το τελευταίο σπίτι του χωριού. Και επειδή πάντοτε το πανηγύρι έχει και θρησκευτικό χαρακτήρα, δε θα μπορούσε ο

Σύλλογος να μη διατρανώνει την πίστη του στο απόμακρο ξωκλήσι του Αηλιά, όπου ο άνθρωπος αγγίζει τον ουρανό με τα δάχτυλά του και η ψυχή του ταξιδεύει στο Θεό.

Και η Παναγιά πάλι μας ενώνει το Δεκαπενταύγουστο. Ο Σύλλογός μας τηρώντας το έθιμο αλλά σεβόμενος και την επιθυμία πολλών ντόπιων επισκεπτών διοργάνωσε εκδήλωση με παραδοσιακή μουσική.

Πολιτισμός εκτός από τα υπόλοιπα σημαίνει και μνήμη. Σημαίνει τιμή και διαρκής αναφορά σ' αυτούς που υπήρξαν πριν από μας που έδωσαν τη ζωή τους σε καιρούς δύσκολους για να υπάρξουμε εμείς και οι μετά από εμάς.

Έτσι δεν ξέχασε αυτούς που με το καλέμι, την πέτρα και τον ιδρώτα τους έκαναν ξακουστά τα χωριά μας στα πέρατα της οικουμένης. Τους τίμησε απονέμοντάς τους πλακέτα λιτή αλλά φτιαγμένη με μεράκι. Τίμησε τους μαστόρους της πέτρας που βρίσκονται στη ζωή και στο πρόσωπό τους τίμησε όλους αυτούς που άφηναν τις οικογένειές τους και φεύγοντας με τα μπουλούκια «έχτισαν όλον τον κόσμο».

Ο σεβασμός και η ευγνωμοσύνη στους ήρωες του 40 που άλλαξαν τον ρουν της νεότερης ελληνικής ιστορίας στα αιματοβαμμένα χώματά μας καθώς και σ' αυτούς που εξεγέρθηκαν το 1821 για την λευτεριά μας, είναι διαρκής για όσους αντικρίζουν καθημερινά τα τραχιά βουνά, τις γερόντισσες και τους γέροντές μας, «τους αντρες και τις γυναί-

κες της Ηπείρου». Το λιτό στεφάνι που καταθέτουμε στο ηρώο των πεσόντων δεν είναι τίποτε περισσότερο από ένα δάκρυ ευγνωμοσύνης προς όλους αυτούς.

Και στη μεγαλύτερη γιορτή της Ορθοδοξίας, το «Άγιο Πάσχα» ο Σύλλογός μας είναι παρών με μια λαμπάδα για τη Δεύτερη Ανάσταση ή μ' ένα συμβολικό γλύκισμα.

Ο Σύλλογός μας με υπευθυνότητα, επιμέλεια και διορατικότητα παρεμβαίνει με προτάσεις και εισηγήσεις προς τους διάφορους φορείς του Δήμου και του Νομού για προβλήματα που ανακύπτουν στο χωριό μας (ετοιμόρροπα κτίρια, αποπεράτωση παλαιού πέτρινου σχολείου, καθαριότητα κ.ά.). Στο πλαίσιο των οικονομικών του δυνατοτήτων και των καταστατικών του υποχρεώσεων ενεργεί επικουρικά σε τοπικό επίπεδο.

Στο σημείο αυτό μέσα από τη στήλη αυτή θεωρώ υποχρέωσή μου να ευχαριστήσω όλους αυτούς που μας στηρίζουν και μας βοηθούν με τον τρόπο τους.

Τους κατοίκους του χωριού μας, για την εθελοντική συμμετοχή τους είτε στο στήσιμο μιας εκδήλωσης ή με την προσφορά παραδοσιακών εδεσμάτων.

Το Δήμο Μαστοροχωρίων, το Σύλλογο Εκτελωνιστών Θεσσαλονίκης και πολλούς ανώνυμους χορηγούς για την οικονομική τους στήριξη. Διότι καμία από τις εκδηλώσεις του Συλλόγου μας δε πραγματοποιείται με σκοπό το κέρδος. Στόχος μας πάντα είναι η αναβίωση των εθίμων και η συνέχιση της παρά-

δοσης.

Το Διοικητή του Τάγματος Κόνιτσας για τις στρατιωτικές σκηνές που μας παραχώρησε και το φίλο μου τον Τάκη το Σδούκο από το Κεφαλοχώρι που τις μετέφερε. Το φίλο μου το Γιάννη τον Τσούτσιο από τη Λαγκάδα που μας έφερε και μας παραχώρησε το καζάνι για την απόσταξη του τσίπουρου.

Όλους όσους μας τίμησαν και μας τιμούν με την παρουσία τους από κάθε σημείο της πατρίδας μας, γιατί χωρίς αυτούς δε θα επιτυγχάνονταν ο στόχος μας.

Είναι εξαιρετικά συγκινητική η προσφορά όχι μόνο των μελών του Δ.Σ., αλλά και όλων των μελών των οικογενειών τους, προσφορά που ξεφεύγει πάρα πολύ από τη συνήθη υποχρέωση

της ηθικής συμπαράστασης. Θα ήταν παράλειψη επίσης να μην αναφέρουμε και την οικονομική στήριξη μελών του Δ.Σ. που κρατούν την ανωνυμία τους.

Και κλείνω με μια ευχή-παράκληση μια ευχή-παρότρυνση.

- Συσπειρωθείτε γύρω από τους Συλλόγους ιδιαίτερα από αυτούς που εδρεύουν στα χωριά μας.

- Πλαισιώστε τους Συλλόγους με νέα άτομα που διαθέτουν φρέσκιες ιδέες και σύγχρονες αντιλήψεις.

- Γρηγορείτε στις εξελίξεις.

Διότι ο μεγάλος αρχιτέκτονας Καλλικράτης μόνο με αρχιμάστορες τους πετράδες των Συλλόγων μας μπορεί να χτίσει Παρθενώνες στον επερχόμενο διευρυμένο Δήμο όποιος και αν αυτός είναι.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΜΙΝΤΕΡΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ

Τ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ

ST. MARIEN HOSPITAL - BORKEN ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421 Α ΠΡΩΪ
ΠΛ. ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ «ΥΓΕΙΑ» ΤΗΛ. 6827940
ΤΗΛ. 6390019 ΟΙΚΕΙΑ: ΤΗΛ. 6645647
ΚΙΝ.094511802

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «Το Γεφύρι» Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκιγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα Τηλ. 26550 23780

Dr. ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ

Οδοντίατρος - Ενδοδοντολόγος

• Λέκτορας Οδοντιατρικής Α.Π.Θ.

Ι. ΔΡΑΓΟΥΜΗ & ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΗΛ. 2310 265168
(ΒΑΜΒΑΚΑ 1) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΚΙΝ. 6977032376

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΚΑΤΣΑΝΟΥ-ΖΕΥΓΟΥ

Συμβολαιογράφος

ΑΒΕΡΩΦ - ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. ΟΙΚΙΑΣ: 26510 93
ΤΗΛ.: 26550 22529 ΚΙΝ.: 6945182799

ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ

Ένας ακτινοβόλος πυρήν, διάδοσης Ελληνικής παιδείας.

Ένα όμορφο χωριό στις παρυφές του Βορειοδυτικού Γράμμου, πνιγμένο στο πράσινο και την ομορφιά της ροής, του ποταμού Σαρανταπόρου.

Οι κάτοικοι της εποχής του 1880, κατείχοντο από μεγάλο ζήλο, στα γράμματα και την εργασία.

Συνήθως όλοι ταξίδευαν για μεγάλα χρονικά διαστήματα, με κέντρα προορισμού κυρίως, την Αθήνα και το Λαύριο.

Όλοι οι ξενιτεμένοι Βουρμπιανίτες, κατέβαλαν μεγάλη προσπάθεια, για να διατηρούν σε λειτουργία το Σχολαρχείο, με αντικειμενικό σκοπό τη μόρφωση των παιδιών της περιοχής και των Ελληνοπαίδων της Βορείου Ηπείρου, την περίοδο της Τουρκοκρατίας.

Με σκοπό τη βοήθεια και την κάθε είδους συμπαράσταση προς τη γενέτειρα, το 1883 ιδρύεται στην Αθήνα η "Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Βούρμπιανης", το δεύτερο Σωματείο που ιδρύθηκε στην Ελλάδα, μετά το "Φιλολογικό Σύλλογο Αθηνών" "Ο ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ" που ιδρύθηκε το έτος 1865.

Η ίδρυση της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας, έδωσε μεγάλη χαρά στους Συμπatriώτες και φίλους της Βούρμπιανης, οι οποίοι φίλοι, προς εκδήλωση της συμπάθειάς των, ενεγράφησαν τότε ως μέλη της Αδελφότητας, προσφέροντας και χρηματικά ποσά.

Ενεγράφησαν μέλη της Αδελφότητας και πολλοί Υπουργοί και ο τότε Αυλάρχης του Βασιλέως Γεωργίου του Α.

Επίτιμοι Πρόεδροι της Αδελφότητας, υπήρξαν ο Μεγάλος Εθνικός Ευεργέτης Αβέρωφ και ο Στρατηγός Νότης, τον οποίο η Αδελφότητα όρισε, να την αντιπροσωπεύσει στις εκδηλώσεις, της εικοσιπενταετούς Βασιλείας του Γεωργίου του Α.

Αρχίζει η δραστηριότητα του Δ.Σ. της Αδελφότητας, με την εγγραφή νέων μελών και με μεγάλες προσφορές συμπατριωτών. Έτσι το 1890 με δαπάνες της Αδελφότητας, γίνεται ένα πρωτότυπο διώροφο Σχολαρχείο, σε σχήμα Ζωσιμαίας σχολής Ιωαννίνων, με οικοτροφείο και τμήματα αρρένων και το θηλέων, το οποίο οργάνωσε η Διδασκάλισσα Ευθαλία Οικονόμου-Θεοδοσιάδου, που ήλθε από την Κωνσταντινούπολη το 1890 και με δική της επιθυμία δίδαξε δωρεάν.

Πλέον των δαπανών για την ανέγερση του Σχολαρχείου, η Αδελφότητα διέθετε τα χρήματα για τη λειτουργία του Οικοτροφείου και τη μισθοδοσία των Δασκάλων, μέχρι την απελευθέρωση από τους Τούρκους, που το Σχολαρχείο υπάχθηκε στο Υπουργείο Παιδείας.

Συνεχίστηκε για πολλά έτη η λειτουργία του Σχολαρχείου και ανέδειξε επιστήμονας με επιτυχή σταδιοδρομία, νέων από την περιοχή Κονίτσης και

Βορείου Ηπείρου, που στεγάζονταν στο οικοτροφείο. Οι εκ Β. Ηπείρου κατάγονταν από τις περιοχές, Ερσέκα και Λισκοβικίου.

Κατάσταση εμφαίνουσα τους Αλβανόφωνους μαθητές, στο Δημοτικό Σχολείο Βούρμπιανης, μέχρι το έτος 1922.

1. Λεωνίδας Σήμος	Αλβανόφωνος	Μπόροβο	Ερσέκας	Β. Ηπείρου
2. Θωμάς Αναστασίου	»	Ράχωβα	»	»
3. Σπύρος Σπύρου	»	»	»	»
4. Κων. Παπασωτηρίου	»	Πληκάτι	Κόνιτσας	
5. Ιωάν. Βασάκος	»	»	»	
6. Χρ. Παπανώτης	»	»		»
7. Αθαν. Αλεξίου	»	Μπόροβο	Ερσέκας	Β. Ηπείρου
8. Θωμ. Σίμου	»	»	»	»
9. Δημ. Σταυρίδης	»	Λεσκοβίκι	Λεσκοβίκι	»
10. Παν. Μιχαήλ	»	»	»	»
11. Ιωσ. Ευαγγελίδης	»	Βλυάσοβον	»	»
12. Παν. Γεωργιάδης	»	Πληκάτι	Κονίτσης	
13. Αλέξ. Κασαπίδης	»	Τσέρτσικο	Λεσκοβίου	Β. Ηπείρου
14. Ανασ. Τασόπουλος	»	»	»	»
15. Μιχαήλ Τσίνης	»	»	»	»
16. Πετ. Αθανασιάδης	»	Ραδίκοβο	»	»
17. Λαζ. Βεζούλης	»	Ποσπενάνη	Αργυροκάστρου	»
18. Βασ. Βρόϊκος	»	Πληκάτι	Κονίτσης	
19. Σωτ. Ιτσάλης	»	Κιαβιζέλι	Κορπσάς	»
20. Ανασ. Κίτας	»	Λεσκοβίκι	Λεσκοβίκι	»
21. Θωμ. Κίτας	»	»	»	»
22. Αχιλ. Τάσης	»	Τσέρτσικο	»	»
23. Στεφ. Βεζουλής	»	Ποσπενάκι	»	»
24. Κων. Κονίνης	»	Μπόροβο	Ερσέκας	»
25. Αχ. Ευαγγέλου	»	Τσέρτσικο	Λεσκοβίκι	»
26. Μιχ. Προντάνης	»	Ερσέκα	Ερσέκας	»
27. Γεώρ. Ρούκης	»	Ράχωβα	»	»
28. Παν. Γεωργίου	»	Λεσκοβίκι	Λεσκοβίκι	»
29. Μιχα. Μάρκου	»	Άριζα	»	»
30. Ξεν. Ευαγγέλου	»	Προντάνι	Ερσέκας	»
31. Σ. Ευαγγέλου	»	»	»	»
32. Πετ. Δημητρίου	»	Βοδίτσα	»	»
33. Παν. Ευαγγέλου	»	Προντάνι	»	»
34. Μαν. Θεολόγου	»	Πληκάτι	Κονίτσης	
35. Χαρ. Προυτάκης	»	Ερσέκα	Ερσέκας	»
36. Παν. Κυριακίδης	»	Ράχωβα	»	»

37. Παν. Νώτης	»	Γκρεμένι	Λεσκοβίκι	»
38. Κων. Χατζής	»	»	»	»
39. Βασ. Κρόνης	»	Κορυτσά	Κορυτσά	»
40. Σωτ. Παπαδόπουλος	»	Βλυάσοβο	Λεσκοβίκι	»
41. Σωτ. Πέτρου	»	Μπρατάνι	Ερσέκας	»

Κατάσταση εμφανίζουσα τους Βλαχόφωνους μαθητές, στο Δημοτικό Σχολείο Βούρμπιανης

1. Λεωνίδας Σήμος	Αλβανόφωνος	Μπόροβο	Ερσέκας	Β. Ηπείρου
1. Χ. Καρατζάς	Βλαχόφωνος	Αετομηλίτσα	(Δέντισκο)	Κονίτσης
2. Χ. Φερφέλης	»	»		»
3. Ν. Φλώρος	»	»		»
4. Ν. Καρατζιος	»	»		»
5. Γ. Κασικόπουλος	»	Παλιοσέλι		»
6. Ε. Παλιομίχα	»	Αετομηλίτσα		»
7. Λ. Ραμαντάνης	»	Δίστρατο		»
8. Κ. Τσούμης	»	Φούρκα		»
9. Χ. Καρατζιος	»	Αετομηλίτσα		»
10. Ν. Στραγκίκας	»	Φούρκα		»
11. Α. Ππούλης	»	Σκηνίτης		
12. Φ. Ππούλης	»	»		
13. Ζ. Νούσιος	»	»		
14. Μ. Κώτσης	»	»		
15. Χ. Φασαριώτης	»	»		
16. Δ. Καρατζιος	»	Αετομηλίτσα		»
17. Δ. Παπαγεωργίου		»		»

Τότε η Βούρμπιανη είχε 500 σπίτια και οι κάτοικοι της ανήρχοντο, σε 3.000 άτομα.

Το 1915 μετά την απελευθέρωση της Ηπείρου, η επιτυχημένη τότε Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα, μετονομάζεται "Σύνδεσμος Κοινότητας Βούρμπιανης της Ηπείρου" με έδρα την Αθήνα και τμήματα στα Ιωάννινα, Πάτρα και Θεσσαλονίκη.

Με το Σεισμό το 1918 και τη μετακίνηση του εδάφους, το Σχολαρχείο Παρουσιάζει σοβαρές ζημιές, με αποτέλεσμα να κριθεί επικίνδυνο και να σταματήσει να λειτουργεί, μεταφερόμενο προσωρινά, στο διώροφο σπίτι της οικογένειας Παπούλια, δίπλα στο Σωτηρείκο.

Ταυτόχρονα τίθεται θέμα ανέγερσης νέου κτιρίου και πάλι με πρωτοβουλία του Συνδέσμου και τη βοήθεια των Συμπατριωτών, το έτος 1925 ξεκίνησε η κατασκευή του νέου Σχολείου, με ένδεκα αίθουσες διδασκαλίας και βοηθητικών χώρων, που περατώθηκε το 1929 και λειτούργησε ως εξατάξιο Δημοτικό Σχολείο, στο οποίο

φοιτούν παιδιά από τη Βούρμπιανη, τα γύρω χωριά, αλλά και τη Β. Ήπειρο, τα δε έξοδα του Οικοτροφείου αναλαμβάνονται από το Σύνδεσμο. Στην κατασκευή του νέου Σχολείου συνέβαλε ο αείμνηστος Βουρμπιανίτης μηχανικός Γεώργιος Στράτος.

Κατάσταση εμφανίονσα Αλβανόφωνους μαθητές μέχρι το 1937, στο Δημοτικό Σχολείο Βούρμπιανης

1. Ιωάν. Προυτάνης	Αλβανόφωνος	Ερσέκα	Ερσέκας	Β. Ηπείρου
2. Γ. Προυτάνης	»	»	»	»
3. Χ. Προυτάνης	»	»	»	»
4. Π. Κυριακίδης	»	Ράχωβα	»	»
5. Χ. Κωνταντινίδης	»	Λέγκζα	»	»
6. Π. Χρήστου	»	Προντάνι	»	»
7. Α. Χρήστου	»	»	»	»
8. Σ. Παπαδόπουλος	»	Άριζα	Λεσκοβίκι	»
9. Κ. Αντωνίου	»	Λέγκαζα	Ερσέκας	»
10. Δ. Νάκος	»	Κοστιβίστι	»	»
11. Δ. Ιωσήφ	»	Λέγκτα	»	»
12. Π. Κηπούλης	»	Ράχωβα	»	»
13. Γ. Αναστασιάδης	»	Λέγκζα	»	»
14. Δ. Τάνος	»	Άριζα	Λεσκοβίκι	»
15. Χ. Σωτηρίου	»	Μπόροβα	Ερσέκας	»
16. Σ. Μανούσης	»	Γκρεμένι	»	»
17. Χ. Τανές	»	Άριζα	»	»
18. Κ. Τανές	»	»	»	»
19. Θ. Τανές	»	»	»	»
20. Σ. Μάρκου	»	Μπέζανη	»	»
21. Θ. Μάρκου	»	Άριζα	Λεσκοβίκι	»
22. Σ. Παπαδόπουλος	»	Γκρεμένι	»	»
23. Ν. Νώτας	»	Κορτσά	Κορτσάς	»
24. Η. Χρήστου	»	Προντάνι	Ερσέκας	»
25. Σ. Ρούπης	»	Ράχωβα	»	»
26. Α. Νάκος	»	Γκοστιβίστι	»	»
27. Γ. Μπέλλος	»	Σάλεσα	Λεσκοβίκι	»
28. Σ. Μόσης	»	»	»	»
29. Λ. Παπαδόπουλος	»	Άρζα	»	»
30. Ε. Μάρκου	»	»	»	»
31. Ε. Οικονόμου	»	Πόδες	»	»
32. Γ. Μέτσης	»	Μπόροβα	»	»
33. Π. Νότης	»	Κορτσά	Κορτσάς	»
34. Λ. Ζυγούρης	»	Μπόροβα	Ερσέκας	»

35. Ε. Μήτε	»	Κορυτσά	Κορυτσάς	»
36. Α. Τάσιος	»	Λεσκοβίκι	Λεσκοβίκι	»
37. Κ. Τάσιος	»	»	»	»
38. Δ. Νάτσος	»	Γκρεμένι	»	»
39. Σ. Κόσιος	»	»	»	»

Το έτος 1975 μέσω του Συνδέσμου, την πρωτοβουλία των αιμνήστων ιατρών Νικ. Τράντα, Βασ. Χρήστου και ιδιαίτερα την πολύτιμη βοήθεια του αείμνηστου Νικ. Ανδρόνικου, καλού Φίλου του ιατρού Νικ. Τράντα, ξαναρχίζει η λειτουργία τριτάξιου Γυμνασίου και Οικοτροφείου. Ο εξοπλισμός του Οικοτροφείου και η σίτιση των μαθητών για τα δυο πρώτα έτη, πληρώθηκαν από το Σύνδεσμο και τη Συμμετοχή των Συμπατριωτών μας. Μετά ανέλαβε τη σίτιση το ΠΙΚΠΑ. Ο Σύνδεσμος και το Κληροδότημα Χαρίση Ζήκου, διαθέτουν κάθε χρόνο, πλέον των 250.000 δραχμών.

Όμως, σε λίγα χρόνια από τη λειτουργία του το τριτάξιο Γυμνάσιο, με την κακώς εννοούμενη συμμετοχή Καθηγητών και μαθητών (για ευνόητους λόγους), έπαψε να λειτουργεί και λόγω έλλειψης μαθητών και του Δημοτικού, σφράγισε οριστικά τις πόρτες του και παρά τη μεγαλοπρέπειά του ως κτίριο, με πρόσχημα των συγχωριανών μας το συναίσθημα και όχι το ρεαλισμό, που επιβάλλεται στις μέρες μας, δυστυχώς δεν καταφέραμε να το αξιοποιήσουμε σαν κτίριο.

Δωρητές της Φιλεκπαιδευτικής Αδελφότητας και στη συνέχεια του Συνδέσμου, υπήρξαν πάρα πολλοί. Μεγάλα χρηματικά ποσά για την ευόδωση των μορφωτικών σκοπών της νεολαίας, διέθεσε και ο Μεγαλοτραπεζίτης της Κωνσταντινούπολης που κατάγονταν από το Καστρίον Θεσπρωτίας, Χρηστάκης Ζωγράφος.

Υπήρξαν όμως και μεγάλοι δωρητές, που προσέφεραν μεγάλα χρηματικά ποσά και ακίνητα και οι οποίοι ανακηρύχθηκαν Μεγάλοι Ευεργέτες όπως: Ο Χαρίσης Ζήκος που ίδρυσε το Κληροδότημα το έτος 1983, με την επωνυμία "Κληροδότημα Χαρίση Ζήκου-Τσομπανου". Είναι Κοινωφελές Ίδρυμα, το οποίο διαχειρίζεται από τριμελή Επιτροπή, μέσω του Υπουργείου Οικονομικών. Η καταγωγή των τριών μελών της Διαχειριστικής Επιτροπής είναι από τη Βούρμπιανη και κατοικούν στην Αθήνα. Ο ιατρός Αλέξης Τράντας το έτος 1960. Ο καθηγητής (Λυκειάρχης) Νίκος Παπασωτηρίου το έτος 1975 και ο ιατρός Βασίλειος Χρήστου από το Ασημοχώρι, ο οποίος από ευγνωμοσύνη που έμαθε γράμματα στη Βούρμπιανη, δεν την ξέχασε ποτέ και την συμπεριέλαβε στη διαθήκη του να εισπράττει κάποια οφέλη και η Βούρμπιανη, από το συσταθέν το έτος 1994 Κληροδότημά του.

Το Έτος 1937 με πρωτοβουλία του Προέδρου του Συνδέσμου Βούρμπιανης, εργολάβου οικοδομών Μάρκου Θάνου, που συνέλαβε την ιδέα συνένωσης όλων των Ηπειρωτικών Σωματίων, σε μια μεγάλη οργάνωση την Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος (ΠΣΕ), η φωνή του απόδημου Ηπειρώτη, η πιο ζηλευτή

οργάνωση της Ελλάδος, όπως είχε τονίσει στην πρώτη του ομιλία, ο πρώτος Πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, ο Μάρκος Θάνος.

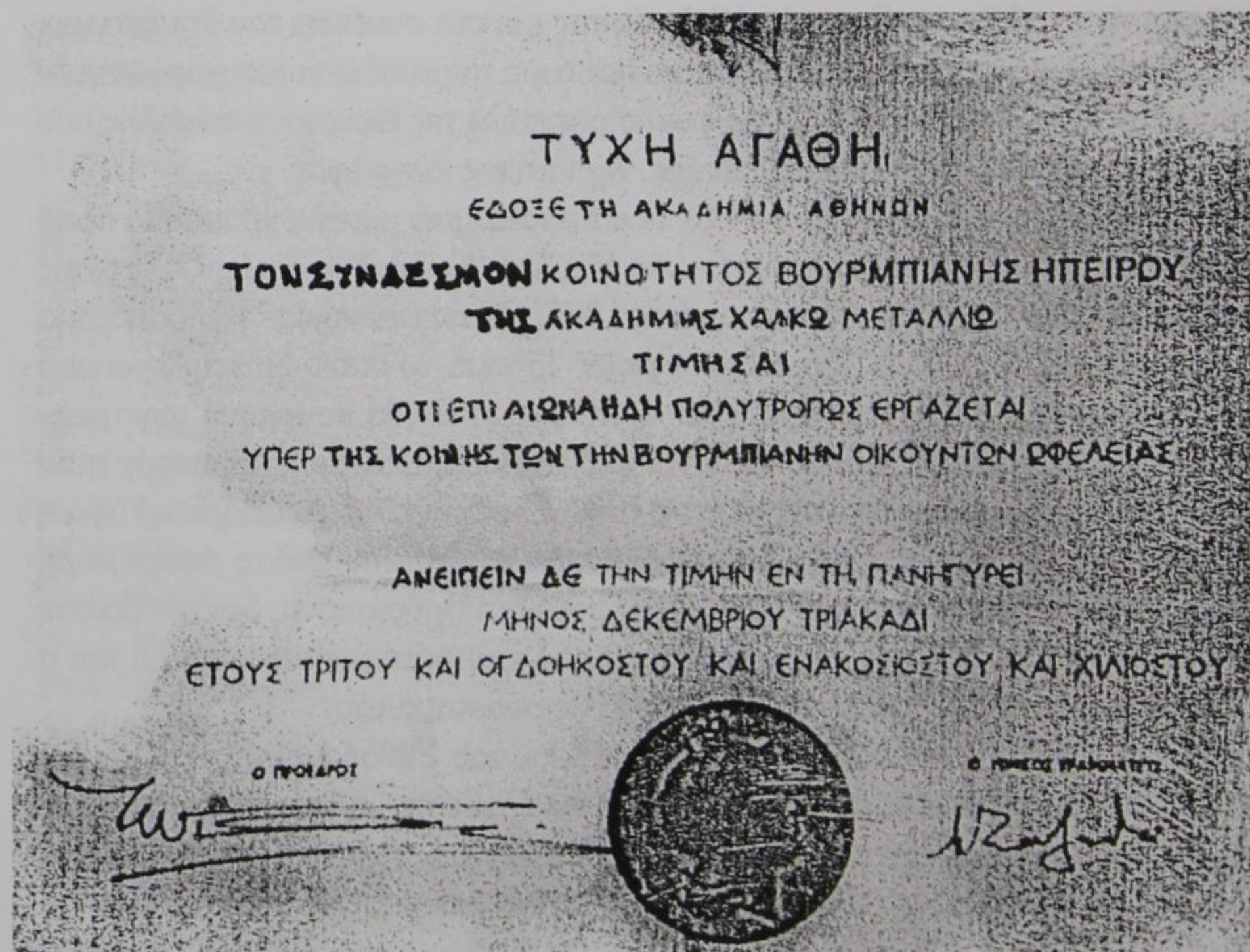
Μετά τον πόλεμο η Βούρμπιανη άρχισε σιγά-σιγά να αδειάζει και οι νέοι της άρχισαν να αναζητούν την τύχη τους στις μεγάλες πόλεις. Ξαναζωντανεύει κάθε καλοκαίρι που έρχονται με τις οικογένειές τους για να ξεκουραστούν, να απολαύσουν την πανέμορφη φύση και να διασκεδάσουν παραδοσιακά στο πανηγύρι.

Το έτος 1983 η Ακαδημία Αθηνών, βράβευσε το Σύνδεσμό μας, για τα 100 έτη προσφοράς, στους μόνιμους κατοί-

κους στη Βούρμπιανη. Το Σύνδεσμο στην τελετή απονομής των βραβείων από την Ακαδημία Αθηνών, εκπροσώπησε ο Συγχωριανός μας Συμβολαιογράφος Αθηνών, κύριος Αθανάσιος Ευθυμίου, ο οποίος παρέλαβε και το χάλκινο μετάλλιο.

Παρά τις δυσκολίες οι Βουρμπιανίτες συνεχίζουν και σήμερα την παράδοση των προγόνων μας, για να κρατούν τη Βούρμπιανή τους ζωντανή. **ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ:** Ένας τόπος παλιός ευγενικά γερασμένος, που τώρα σιγανασαίνει.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΚΙΩΚΑΣ

Το αντάμωμα στο Χωριό

Από το φιλόλογο ΑΓΑΘΑΓΕΛΟ ΠΟΛΤΗ

Το χωριό μου βρίσκεται στο Β. Δυτικό ορεινό χώρο της Ηπείρου και αποτελεί ένα από τα χωριά της επαρχίας Κονίτισης. Παλαιά ονομαζόταν Ίσβορος. Το σλαβικό και κακόηχο τούτο όνομα αντικαταστάθηκε στα χρόνια του Βενιζέλου με το όνομα Αμάραντος. Ξεχάστηκε πλέον το παλαιό όνομα και έμεινε η αγάπη, μόνιμη και σταθερή, που ένιωθαν οι παλαιοί και οι σημερινοί κάτοικοί του. Περιβάλλεται από πλούσια δάση, που δυστυχώς δεν αξιοποιήθηκαν παρά μόνο ερασιτεχνικά θα έλεγα από κάποιους συνεταιρισμούς, που κατά καιρούς συγκροτήθηκαν χωρίς καμιά κρατική ενίσχυση και συνδρομή. Διαλύθηκαν γρήγορα και παρέμεινε μόνη λύση ο δρόμος της ξενιτιάς, αφού η γεωργία και η κτηνοτροφία ήταν ανεπαρκείς για να εξασφαλίσουν κάποιο υποφερτό εισόδημα.

Όμως η αγάπη δεν έλειπε και όπως το εξηγούν οι κοινωνιολόγοι, οι πρώτες μικρές κοινωνίες αγάπησαν την ιδιαίτερή τους πατρίδα, που τα όρια της τα καθόριζαν τα γύρω βουνά απ' όπου ανέτειλε και έδυε ο ήλιος. Η πατριδολατρία γεννιόταν και αύξαινε για το μικρό τούτο χώρο με τα στενά όρια του.

Όσο πιο μεγάλη γεωγραφικά πατρίδα γνώρισαν οι πρώτες κοινωνίες τόσο λιγότερη αγάπη αισθάνθηκαν γι' αυτήν.

Και τώρα με την προτεινόμενη και αναμενόμενη παγκοσμιοποίηση οι μικρές και μεγάλες πατρίδες δεν εμπ-

νέουν αισθήματα αγάπης. Η απώλεια είναι μεγάλη και όχι μόνο ψυχολογική. Το άνοιγμα των συνόρων, άνοιξε τον αφανισμό των συναισθημάτων, που ένιωθαν για την ιδιαίτερη τους πατρίδα οι άνθρωποι.

Όμως για τα χρόνια τα δικά μας, τουλάχιστον τα παιδικά, στα οποία θέλω να επικεντρώσω την προσοχή μου, για το κείμενο που ακολουθεί, τα πράγματα ήταν διαφορετικά. Αγαπούσαμε πολύ το χωριό μας.

Κοντά σ' αυτά να προσθέσουμε και τις επιδράσεις του σχολείου, που στα ανθολόγια των αναγνωστικών τονιζόταν οι ομορφιές του αγροτικού βίου της υπαίθρου. Και ασφαλώς τα τραγούδια με χάρη υμνούσαν το χωριό και καλοτύχιζαν οι ποιητές, όσους είχαν την τύχη να μένουν και να ζουν στο χωριό. Τονίζει ο Κρυστάλλης:

*Καλότυχτοι μου χωριανοί ζηλεύω
τη ζωή σας.*

*Την απλοϊκή σας τη ζωή πό'χει
περίσσιες χάρες.*

*Μα πιο πολύ το μαγικό ζηλεύω
γυρισμό σας.*

*Όντας η μέρα σώνεται
και βασιλεύει ο ήλιος.*

Εύλογο να καταλάβει ο καθένας με πόσο πόνο ψυχής αναγκαζόταν κανείς να αφήσει το χωριό, να ταξιδεύει μακριά και να αναλάβει τα ηνία της αυτοσυντήρησης και επιβίωσής του. Επειδή αυτός ήταν ο κανόνας δεν περίσσευαν

δάκρυα της μάνας ή της αδελφής, όταν κατευόδωναν ως τον Αι - Θανάση το τρυφερό βλαστάρι, που πήγαινε στα ξένα. Έτσι έφευγαν από το χωριό τα παιδιά, τα άρρενα δηλ. τέκνα, πριν καλά-καλά πατήσουν τα 13 τους χρόνια. Αμούστακα τα ολοσπρόγγυλα πρόσωπά τους, με τη ματιά σπινθηροβόλα και αισιόδοξη, έμπαιναν στην παρέα των μαστόρων ανυποψίαστοι για όσα τους περίμενε η βιαστική τούτη απόσπασή τους από τη θαλπωρή της οικογένειας.

Χρονολογικά συμπίπτουν αυτά που προσπαθώ να φέρω στην μνήμη μου με τον εμφύλιο πόλεμο 1946-1949, τότε που ολοσχερώς καταστράφηκε το χωριό και αφανίστηκαν όσες ελπίδες είχαν οι μεγαλύτεροι στην ηλικία για προκοπή και πρόοδο στο χωριό. Όσοι είχαμε αποφοιτήσει το 1947 από το Δημοτικό σχολείο και δεν προλάβαμε να διασπάσουμε τον κλοιό των ανταρτών, που είχαν καταλάβει επίκαιρες τοποθεσίες απ' όπου υποχρεωτική ήταν η διάβαση προς Κόνιτσαν, παραμείναμε στο ανταρτοκρατούμενο χωριό ένα χρόνο περίπου και με την έναρξη των επιχειρήσεων, βρεθήκαμε στην Κόνιτσα, σε στρατιωτικές σκηνές κατά μπουλούκια με ελλοχεύοντα τον κίνδυνο επιδημιών από έλλειψη στοιχειωδών όρων υγιεινής.

Επί τέλους επιζήσαμε και με τη λήξη του εμφυλίου τον Αύγουστο του 1949 ο ανδρικός πληθυσμός και οι έφηβοι ετράπησαν προς εύρεση τρόπων ζωής μακριά από τις εστίες των τις πατρικές που όσες δεν είχαν πυρποληθεί, πάντως είχαν ολοσχερώς ερημώσει.

Μερικοί συνομήλικοί μου, κατά καλή τύχη, γραφήκαμε στο Γυμνάσιο και αποφοιτήσαμε το 1954. Στο διάστημα των έξι χρόνων οι συνθήκες που αντιμετωπίσαμε δεν είναι δυνατόν να καταγραφούν στις λεπτομέρειες των και όσοι αργότερα, όταν αναλάβαμε δημόσια υπηρεσία, θεώρησαν αυτή την εξέλιξη, ως αποτέλεσμα τύχης ή κάποιας άλλης εύνοιας, έσφαλαν, γιατί είμαι βέβαιος πως οι ίδιοι, που έκαναν τέτοια κριτική δεν θα μπορούσαν να συνεχίσουν σπουδές, όπως εμείς κάναμε χάρη στη γρανιτώδη θέλησή μας και στην υπέρμετρη υπομονή μας.

Βέβαια και οι άλλοι δεν υπέφεραν λιγότερα, όταν βρέθηκαν σε συνεργεία οικοδόμων ή σε αυταρχικούς μαστόρους κάποιας τέχνης υποδηματοποιών ή ραφτάδων, που εκείνα τα χρόνια έχαιραν ιδιαίτερης εκτίμησης μεταξύ των άλλων επαγγελματιών. Θυμάμαι τι έγραφε ο πτωχοπρόδρομος σε ένα ποίημα του.

Κι' έμαθον τα γραμματικά μετά πολλού του κόπου

κι' από την πείναν την πολλήν και την αλεγουρίαν

γραμμάτων και γραμματικών τα κλαπωτά προκρίνω.

Δεν ήταν έτσι, όπως ο πτωχοπρόδρομος ισχυριζόταν ότι δηλαδή θα προτιμούσε να γίνει ράφτης παρά να σπαταλά την νεανική του ορμή και δύναμη με τις λήγουσες και παραλήγουσες. Τα έξι χρόνια στην Κόνιτσα μας άφησαν την πικρή γεύση μιας άσπλαχνης στάσης που είχαν απέναντί μας όλες οι εξουσίες, από

τον Διευθυντή του Γυμνασίου ως τον κακεντρεχή γέρο της γειτονιάς, που όταν περνούσαμε δίπλα του, έπρεπε να τον χαιρετούσαμε ευγενώς και χαμογελαστοί, ασχέτως αν είμαστε άσιτοι και ανυπόδητοι. Την αμερικάνικη βοήθεια την γνωρίσαμε με κάποιες σακούλες από αυγά σκόνη ή ζάχαρη που γλυκαίναμε το τσάι πολλές φορές όχι μόνο για πρωινό ρόφημα. Και έκανε πολύ κρύο στην Κόνιτσα. Ο ήλιος, όταν δεν ήταν βαριά συννεφιά, έβγαινε κατά τις δέκα και ως τότε ο παγερός αέρας περνούσε κατάσαρκα στα σώματα μας, γιατί δεν είχαμε ζεστά πουλόβερ ή παλτά να προφυλαχτούμε. Είχαν έρθει το Μάρτη του 50 ή του 51 κάποια δέματα με ρούχα, ίσως από εράνους, στο Γυμνάσιο. Τα είχαν απλώσει οι καθηγητές και σε κάθε κομμάτι είχαν βάλει έναν αριθμό. Τραβούσε τον κλήρο του ο μαθητής και έπαιρνε αυτό που του τύχαινε. Ήμουν επιμελητής την εβδομάδα εκείνη, και καθώς μπήκα στο Γραφείο και έβλεπα τη διαδικασία, κάποιος, ο Θεός να αναπαύει την ψυχή του, χωρίς κλήρο μου έδωσε ένα πουλόβερ και με αυτό ζέστανά το κορμί μου ως τη χρονιά που απεφοίτησα.

Αυτά θυμάμαι, έφταναν ως Αμερικάνικη βοήθεια στις ανταρτόπληκτες περιοχές ενώ πολύ αργότερα έμαθα, ότι το σχέδιο Μάρσαλ προέβλεπε πολύ μεγάλη οικονομική ενίσχυση, η οποία δυστυχώς δαπανήθηκε για την ανέγερση πολυκατοικιών επιτήδειων πολιτικών παραγόντων, όπως ήταν οι προσκείμενοι ή παρακοιμώμενοι στα βασιλικά ανάκτορα. Αυτών των πολυκατοικιών τα

υπόγεια γέμισαν με τους περήφανους γεωργούς των ακριτικών περιοχών, που πούλησαν τα υπάρχοντά τους, για να αγοράσουν τα θυρωρεία του ενός δωματίου που κατέβαιναν ως εκεί αριθμούντες 20 έως 30 σκαλιά.

Αλλά ας επανέλθω για να ιστορήσω αδρομερώς την πορεία κάποιων έφηβων πια, που κρατούσαν στο χέρι τους το απολυτήριο Γυμνασίου ή το πιστοποιητικό ικανής κατάρτισης σε κάποια τέχνη. Εννοώ τρία παιδιά αντιπροσωπευτικά όλων των συνομηλίκων μας, που όλοι ακολούθησαν μια δημιουργική πορεία στα χρόνια που ακολούθησαν Μπορεί επομένως ο οποιοσδήποτε να αναγνωρίσει τον εαυτό του στη σκληρή βιοπάλη στα δύσκολα εκείνα χρόνια, που κοινό παρανομαστή έχουν την αφοσίωση στις βασικές αξίες της ζωής. Δεν πρόκειται ασφαλώς για βιογραφική ιστορία, που και αυτό θα άξιζε, αλλά με μεγάλες δρασκελιές μια ζωή μισού αιώνα θα την συνοψίσω σε λίγες γραμμές για να φθάσω στο αντάμωμα τα καλοκαίρια του 2008 και 2009 στο χωριό μας.

Εννοώ τον Αχιλλέα, τον Παναγιώτη και τον γράφοντα, που περάσαμε, αυτό το γράφω προκαταβολικά, δυο θαυμάσια καλοκαίρια στο χωριό.

Ο Αχιλλέας αποπεράτωσε γρήγορα τις μεταγυμνασιακές του σπουδές και επίσης γρήγορα διορίστηκε εκπαιδευτικός στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Οργάνωσε κατ' ακολουθίαν έγκαιρα τη ζωή του, δημιουργήσας μια θαυμάσια οικογένεια με σύντροφο της ζωής του την Έλλη. Υπάρχουν πολλοί, που ισχυ-

ρίζονται, ότι για τον Αχιλλέα αναμενόμενη ήταν αυτή η δημιουργική του πορεία επικαλούμενοι την οικογενειακή του προέλευση. Δεν γνωρίζουν όμως, ότι ο Αχιλλέας από το Γυμνάσιο ακόμα εργαζόταν στο φούρνο και θα ήταν ασφαλώς πολλές φορές, που το πρωινό κουδούνι του Γυμνασίου τον εύρισκε άυπνο. Ούτε ακόμα τις πρώτες τοποθετήσεις σε χωριά, που τους έλλειπε ο στοιχειώδης πολιτισμός σε δρόμους και κατοικίες. Και αργότερα, όταν άλλαξαν κάπως τα πράγματα, αυξήθηκαν και οι υποχρεώσεις ενώ ο μισθός των εκπαιδευτικών παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα. Θέλω να το τονίσω αυτό, γιατί είναι δίκαιο να αναγνωρίζεται η φιλότιμη προσπάθεια από την απραξία και η φιλοπονία από την ανεμελιά. Αυτά τα γνωρίσματα κοσμούσαν και κοσμούν τον Αχιλλέα και ασφαλώς όλοι αναγνωρίζουν την φιλοπονία του, ακόμα και τώρα, που θα περίμενε κανείς να τον βλέπει να απολαμβάνει τους καρπούς των κόπων μιας ολόκληρης ζωής.

Με τον Παναγιώτη, γόνο πολυμελούς οικογένειας, δεν είχαμε στο μεγάλο αυτό διάστημα ιδιαίτερες επαφές. Η χαώδης κατάσταση της Αθήνας απομάκρυνε αγνές φιλίες και μας στέρησε ό,τι πιο αγνό και όμορφο είχαμε πλάσει με τη συγκατοίκησή μας στο σπίτι της κ. Άννας στην επάνω Κόνιτσα. Μάθαινα για την αυτοδημιούργητη σταδιοδρομία του, που ασφαλώς θα είχε άλλες διαστάσεις αν δεν ήταν φορτωμένος με το βαρύ χρέος να βοηθήσει τις αδελφές του, που ήδη όδευαν σε ηλικία γάμου.

Όμως η καλή του φήμη διαχέετο μεταξύ των χωριανών, όταν ανταμώναμε σε κάποιο χαρούμενο ή λυπηρό γεγονός. Και ασφαλώς ο γάμος του με την κόρη του Χάρη Στέρτσιου σε μας τους συνομηλίκους του θεωρήθηκε απρόσμενο γεγονός και ανέβασε στην εκτίμησή μας, πολύ ψηλά τον Παναγιώτη. Όχι όμως από τη σωστή οπτική γωνία. Γιατί δεν το αποδώσαμε στην εξαιρετική κόρη, αλλά στον πατέρα της, που τον θεωρούσαμε, και έτσι ήταν, μεγάλο παράγοντα στο χωριό. Με τη Φρειδερίκη, που δυστυχώς είναι απύσχα στο προσκλητήριο τούτο της ανάμνησής μου ο Παναγιώτης δημιούργησε μια σωστή οικογένεια, αλλά η μεγάλη απώλεια είναι στιγμές, που τον συνταράσσει.

Για τον γράφοντα είναι καλλίτερο να μιλήσουν άλλοι. Όμως για να είναι άρρηκτα δεμένο το γραπτό μου, όπως άρρηκτη είναι δεμένη η φιλία μας με τον Αχιλλέα και τον Παναγιώτη, θα σημειώσω κάποια ελάχιστα καθοριστικά στοιχεία της ζωής μου. Οι πανεπιστημιακές μου σπουδές δεν πήγαν καλά. Την μεγάλη δαπάνη, που απαιτούσαν τα έξοδα κατοικίας και σίτισης, οι εγγραφές κάθε χρόνο, τα εξέταστρα και τα συγγράμματα δεν μπορούσαν να καλυφθούν από την φιλότιμη προσπάθεια των γονιών μου και του αδελφού μου Σωτήρη. Έτσι χάθηκε πολύτιμος χρόνος και ενώ οι συνομήλικοί μου είχαν τακτοποιηθεί σε δημόσιες θέσεις εγώ περίμενα και μετά την αποφοίτησή μου 2 χρόνια περίπου να διορισθώ. Για να δώσω μια εξήγηση θα επικαλεσθώ την πιο έγκυρη μαρτυρία, δηλ.

τα λόγια του μακαρίτη του Πατέρα μου, που μου είχε πει. [Είναι κάποιοι, που δεν το ξεπέρασαν, το ότι στην κατοχή δεν πεινάσαμε]. Πράγματι στην κατοχή τα γεωργικά προϊόντα δεν τα στερηθήκαμε. Αλλ' αυτό πόσο ενοχοποιητικό ήταν, ώστε το πιστοποιητικό των κοινωνικών φρονημάτων, που ήταν απαραίτητο για το διορισμό. Για να έλθει από το σταθμό χωροφυλακής της Αγίας Βαρβάρας στην γενική ασφάλεια Αθηνών έκανε έναν ολόκληρο χρόνο. Και όταν επί τέλους ήλθε στο Υπουργείο Παιδείας κρίθηκα μη διοριστέος. Όταν ύστερα από αρκετό χρόνο συνεδρίασε η δευτεροβάθμια επιτροπή για ανάλογες με τη δική μου περίπτωση μας έκρινε διοριστέους προς μεγάλη μας χαρά και ικανοποίηση αναγνωρίζουσα ότι η ταλαιπωρία μας οφειλόταν σε εσφαλμένες εισηγήσεις.

Υπάλληλος στο δημόσιο είχα αυξημένο το χρέος προς το καθήκον και δεν τόλμησα να γνωρίσω άλλες πτυχές της ζωής, παρά μόνο όσες ήσαν αποδεκτές από τις αρχές και αξίες που είχα γνωρίσει στη μακρόχρονη θητεία μου στα Σχολεία.

Στον αγώνα για προκοπή και πρόοδο συμμετείχε ισομερώς και η γυναίκα μου η Φωτεινή από την Κρήτη και δόξα τω Θεώ μπορώ να πω χωρίς να ανεβάσουμε πολύ τον πήχυ των προσδοκιών μας πετύχαμε το πολύ απλό. Να εκπληρώσουμε τον προορισμό μας για τον

οποίο ήρθαμε στη ζωή. Στέργε τα παρόντα έλεγαν οι αρχαίοι. Και σεβόμενοι την σοφή αυτή αλήθεια είμαστε ευχαριστημένοι πλαισιωμένοι από τα δυο μας παιδιά και τα δυο μας εγγόνια.

Ιστόρησα με τον πλέον σύντομο τρόπο μια μεγάλη περίοδο της ζωής μας, περισσότερο από μισό αιώνα, και ασφαλώς η αναφορά μου σε λεπτομέρειες ίσως άγγιζε γεγονότα φορτισμένα από συναισθηματικές εξάρσεις, που θέλω να αποφύγω, γιατί αυτά περιγράφονται σε άλλου είδους κείμενα, όπως σε φανταστικές ιστορίες των μυθιστορημάτων κι εγώ δεν έχω καμιά τέτοια πρόθεση. Θέλω μόνο να αναφερθώ σε κάποιες ευχάριστες στιγμές, που περάσαμε τα καλοκαίρια του 2008 και 09 στο χωριό που ανταμώσαμε, ύστερα από πολλά χρόνια συνταξιούχοι πλέον και με λίγα άσπρα μαλλιά στο κεφάλι μας. Αποτυπώνω στο χαρτί κάποιες αλήθειες, που δεν ξέρω αν τις διαβάσει κανένας, ενώ θα ήθελα οι νέοι του χωριού, οι απόγονοι της δικής μας γενιάς, να γνωρίσουν πόσο δύσκολος και δύσβατος ήταν ο δρόμος που διάνυσαν οι προγονοί τους. Και τονίζω άλλη μια φορά στο δείγμα των τριών προσώπων, περιλαμβάνονται όλοι ανεξαιρέτως οι χωριανοί, που με ανάλογες συνθήκες βρήκαν το δρόμο της δημιουργίας και της προκοπής.

(Συνέχεια και τέλος στο επόμενο)

Ονοματοδοσία Συνοικιών, Οδών και Πλατειών στην Κόνιτσα

Τραγουδιστικοί στίχοι: «στην γειτονιά μου την παλιά είχα ένα φίλο...»
«Ο δρόμος είχε τη δική του ιστορία...» «η πατεία ήτα γεμάτη με το νόημα και κάτι...»

ΤΟΥ Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΔΗΜ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Η ονοματοδοσία Συνοικιών, Πλατειών και Οδών είναι πολύ σπουδαία τοπική υπόθεση και απαιτεί λεπτή «πνευματική» δουλειά.

Ανατέθηκε από τον δημοτικό κώδικα η λήψη της σχετικής απόφασης στο Δημοτικό Συμβούλιο μετά από ομόφωνη γνωμοδότηση Επιτροπής, που εδρεύει στην Γενική Γραμματεία της Περιφέρειας και αποτελείται από τον Διευθυντή της Διεύθυνσης Αυτοδιοίκησης, ως Πρόεδρο, από δύο εκπροσώπους της ΤΕΔΚ και δύο φιλόλογους.

Η συνοικία, δηλαδή η γειτονιά, η οδός και ο αριθμός επί της οδού που βρίσκονται η κατοικία μας ή ο τόπος άσκησης του επαγγέλματός μας είναι σημαντικότερες τοπικές αναφορές του καθενός μας, εξίσου σπουδαίες όπως οι άλλες τοπικές αναφορές, η χώρα (Ελλάδα), το γεωγραφικό διαμέρισμα (Ηπειρος), η πόλη ή το χωριό (Κόνιτσα). Η τοπική αυτή αναφορά έχει και πολιτική διάσταση, την δημοκρατική, σπουδαιότερη από την αναφορά στο «ανύπαρκτο» «αίμα». Απάνθρωπες ιδεολογίες, όχι μόνο ξένες αλλά και εγχώριες, «στηρίζονται» στο «αίμα», στην «φυλή», ως ο άνθρωπος, ο κάθε

άνθρωπος, να μην είναι παιδί του Θεού, «υπερού Χριστός απέθανε», δυνατότητα να γίνει «Θεός κατά Χάριν», μετά την ΣταυροΑνάσταση, αλλά ως σκύλος είναι μέλος «ράτσας» έχοντας οι κυδαίοι την ψευδαίσθηση ότι είναι καλής «ράτσας» ενώ κατ' επιλογή τους είναι, επιτραπείω μου η φράση, «ιδεολογικά παλιόσκυλα», που θέλουν να κάνουν τον κόσμο σχέση κόλαση. Συνδέεται η Διεύθυνση (εφεξής δνση) άρρηκτα με τα μεγάλα ληξιαρχικά γεγονότα, την γέννηση, τον γάμο, τον θάνατο και άρα με την ΖΩΗ ΜΑΣ. Πολλοί άνθρωποι γεννιούνται, μεγαλώνουν, παντρεύονται, ζουν, ασκούν το επάγγελμα, πεθαίνουν στην ίδια διεύθυνση. Είμαστε, ότι ο καθένας είναι, διότι έζησε, όπου έζησε, σε συγκεκριμένη δνση (εννοώ γειτονιά, δρόμο κλπ) και θα ήταν διαφορετικός εάν ζούσε σε άλλη δνση. Ο Άγιος μπορούσε να μην γίνει άγιος εάν ζούσε σε άλλη δνση και ο εγκληματίας να μην γινόταν εγκληματίας εάν ζούσε σε άλλη δνση. Ο γράφων θα μπορούσε να ήταν καλύτερος ή χειρότερος εάν δεν είχε γεννηθεί και ζήσει μέχρι τα 18ώ του χρόνια στην γειτονιά ΔΕΝΔΡΟΣ στην οδό ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ αρ. 1. Εάν

γεννιόμουν σε άλλη γειτονιά δεν θα ήταν οι πρώτοι φίλοι μου ο Μάκης, ο Γιώργος, ο Κώστας (έφυγε από την ζωή), ο Νίκος, ο Τόλης (έφυγε από την ζωή), ο Τάκης, ο Μίμης κ.ά, δεν θα είχα δασκάλους τους περίφημους, αειμνήστους από χρόνια Απόστολο Τζουμάκα και Ευάγγελο Κρούσκο κ.ά. (στους γονείς οφείλουμε το ζην στους δασκάλους το ευ ζην). Στην γειτονιά του και στον δρόμο του με το πρώτο περπάτημά του ο καθένας συμμετέχει σε ένα νέο κοινωνικό περίγυρο, σε κύκλο δηλαδή ανθρώπων. Ο δεύτερος κύκλος ανθρώπων, μετά τον κύκλο των ανθρώπων της οικογένειας. Και ο κύκλος αυτός ανθρώπων πρωτοεπηρεάζει και επηρεάζει τον καθένα στην ζωή του, και ειδικότερα στις γνώσεις του, στην συμπεριφορά του, στα ιδεολογήματά του, στην ιδεολογία του, στο νηπιαγωγείο-σχολείο που θα φοιτήσει, στο τοπικό Σωματείο που θα δραστηριοποιηθεί κλπ. Εάν ο γάμος είναι σημαντική υπόθεση, για μας, τα παιδιά μας, τους απογόνους μας, κατανοούμε το μέγεθος του γεγονότος ΚΑΤΟΙΚΙΑ όταν αναλογισθούμε ότι πολλοί παντρεύτηκαν την γειτόνισσά τους και τανάπαλι. Στο Άγιο Όρος οι μοναχοί πετούν στα άχρηστα το επώνυμό τους και έχουν επώνυμο το όνομα του Μοναστηριού, όπου εγκαταβιώνουν. Το Μοναστήρι είναι η γειτονιά, ο δρόμος, ο αριθμός του δρόμου και προπάντων το πρώτο σκαλί της οδού-κλίμακας της Σωτηρίας από την Γη στον Ουρανό, έτσι έχουμε τον Αβέρκιο τον

Εσφιγμενίτη, δηλ. τον γέροντα Παΐσιο που πρωτομόνασε στην Μονή Εσφιγμένου του Αγίου Όρους. Αρα το πραγματικό ΓΕΓΟΝΟΣ της συγκεκριμένης εγκατοίκησης ή άσκησης του επαγγέλματος, η σχέση με ορισμένο τόπο με τις ομορφιές του και τις ασχήμιες του, και η δια αυτού του τόπου σχέση με συγκεκριμένους ανθρώπους και η δια των ανθρώπων σχέση ακόμη και με το ΘΕΙΟ πρέπει να βαπτισθεί, να ονοματισθεί, να αποκτήσει ταυτότητα, ακόμη και για την καλύτερη βίωσή του ως γεγονός. Ως Κονιτσιώτες έχουμε το δυσμενές προνόμιο ο οικισμός μας, ο κατοικημένος χώρος μας, εκεί που ζούμε, και όχι μόνο τα γύρω βουνά, τα λαγκάδια και οι κάμποι, να είναι αιματοβαμμένος, λόγω του ότι επί δήμερο υπήρξε πεδίο των μαχών κατά το τέλος του έτους 1947 και αρχές του έτους 1948

Η ονοματοδοσία της συνοικίας, του δρόμου και η αριθμοδότηση οικιών και επαγγελματικών χώρων έχει και πρακτική αξία. Το πραγματικό γεγονός είναι και νομικό γεγονός. Επηρεάζει τις σχέσεις μας με την Πολιτεία, όπως και προπάντων με την Δ.Ο.Υ (αφού πάντοτε η δνση αφορά ακίνητο) τις ταχυδρομικές, τις δικαστικές, αστυνομικές, στρατιωτικές κλπ υπηρεσίες, τους «άλλους» ως συγγενείς, φίλους, συναλλασσόμενους κλπ. Έχει σημασία για τους χάρτες της πόλης και για τα μηχανήματα πλοήγησης. Ενόψει της ανά δεκαετία απογραφής του γενικού

πληθυσμού, που η επόμενη θα γίνει το 2011, ζητήθηκε με εγκύκλιο από το Υπουργείο Εσωτερικών η ονοματοδοσία συνοικιών, οδών και η αριθμοδότηση.

Η ονοματοδοσία παρέχει την δυνατότητα στο Δημοτικό Συμβούλιο να γράψει και αναδείξει κυρίως την τοπική ιστορία. Κάθε γαλάζια πινακίδα, κάθε όνομα πλατείας και δρόμου «φέρει στους ώμους» την ιστορία, που είναι γενεσιουργός λόγος της «βαπτίσεως». Το σύνολο των «μικρών ιστοριών» κάνει την ιστορία του τόπου, κάθε τόπου. Η ονοματοδοσία είναι «μνημόνευση», είναι κέντρισμα της μνήμης και κατά το ρηθέν η Ιστορία είναι ο αγώνας της μνήμης κατά της λήθης (λέξη παραγόμενη από την λέξη λάθος). Συνήθως πέραν από τον χάρτη της πόλης υπάρχει και βιβλίο με τα ονόματα των πλατειών και των δρόμων και την ιστορία που «κουβαλάει» κάθε όνομα. Τα ονόματα είναι, πρέπει να είναι: σπουδαία γεγονότα του τόπου, όπως «Οδός 21ης Φεβρουαρίου 1913» θα αναδείκνυε το γεγονός της απελευθέρωσης της Κόνιτσας από τον τουρκικό ζυγό, «Οδός Τοπικών Εφημερίδων και Περιοδικών» θα φανέρωνε την πολιτιστική επίδραση στον πληθυσμό μας, ντόπιο και απόδημο, των κατά καιρούς εντύπων μας από την εφημερίδα «Αώος» έως την «Κόνιτσα», το «Κεράσοβο» το «Αρμολοί», «Εκ Χιονάδων», «Καντσιώτικα» «Ασημοχώρι» κ. ά. σπουδαίοι άνθρωποι που συνέβαλαν στην προκοπή του τόπου μας ή της

Ελλάδας ή της ανθρωπότητας, όπως «Οδός Αναστασίου Ευθυμίου (Ρολογά)» θα έφερνε στην μνήμη μας τον φιλέρευνο και κονιτσιώτη ιστοριοδίφη Τάσο Ευθυμίου (Ρολογά), «Οδός Δασκαλου Χαράλαμπου Ρεμπέλη» θα τιμούσε τον λόγιο, γεωγράφο μακαρίτη δάσκαλο Χαράλαμπο Ρεμπέλη και «δι αυτού» όλους τους Δασκάλους του «γένους» των Κονιτσιωτών, «Οδός πρωτομάστορα Ζιώγα Φρόντζου» θα μας παρέπεμπε στον πρωτεργάτη κατά το κτίσιμο (1823-1871) της περίφημης πέτρινης και μεγαλύτερης (20X40 μ.) μονότοξης γέφυρας των Βαλκανίων στην είσοδο της Κόνιτσας και «δι αυτού» όλους τους μαστόρους και χτίστες των μαστοροχωρίων της Κόνιτσας, που έκτισαν «όλο τον κόσμο» ομάδες διακεκριμένων ανθρώπων, όπως «Οδός Κονιτσιωτών Ποιτών» θα μας οδηγούσε στα ονόματα αλλά και πονήματα των συμπατριωτών μας ποιτών, άλλοι τόποι όπως «Οδός Μεσολογγίου» θα μας θύμιζε την εξέγερση του 21 και την ηρωϊκή έξοδο των Μεσσολλογγιτών κλπ.

Η ονοματοδοσία των πλατειών και των δρόμων έχει σχέση με το σχέδιο της πόλης και τις επεκτάσεις του γι αυτό έχει και τεχνική διάσταση. Ολόκληρη η πολυπληθέστερη συνοικία της Κόνιτσας «Γραβίτσια» είναι σήμερα ανώνυμη.

Με φειδώ πρέπει να γίνεται η μετονομασία και μόνο σε ακραίες περιπτώσεις για ονόματα που δόθηκαν σε ανώμαλες περιόδους και μόνο για μικρονοϊκούς λόγους, διότι αυτή δημιουργεί

πλήθος νομικών και πραγματικών προβλημάτων, αφού τα ονόματα πλατειών και οδών έχουν καταχωρηθεί σε χάρτες και βάσεις δεδομένων της Δ.Ο.Υ., σε χάρτες της πόλης, σε μηχανήματα πλοήγησης, κλπ, αλλά κυρίως για πολιτικο-ηθικούς λόγους, διότι όπως εμείς οι σημερινοί δημοτικοί άρχοντες έχουμε την αρμοδιότητα της ονοματοδοσίας και της απονομής τιμών σε πρόσωπα κλπ και την ασκούμε απρόσκοπτα έτσι την ίδια αρμοδιότητα είχαν και την άσκησαν και οι προηγούμενοι και σίγουρα ούτε εμείς θέλουμε οι αποφάσεις μας να αναιρεθούν στο μέλλον. Πρέπει να σεβόμαστε τις πολιτειακές αποφάσεις και όταν διαφωνούμε με το περιεχόμενό τους.

Άλλες αρχές που πρέπει να διέπουν την ονοματοδοσία πλατειών και οδών είναι : η αρχή της ισότητας των πλατειών και δρόμων και δεν υπάρχει «κοινωνική» τους κατάταξη και είναι αδιάφορο το μέγεθός τους, μήκος, πλάτος, υλικό καταστρώματος, γειτονιά που βρίσκονται, απόσταση από το κέντρο της πόλης και ότι κάθε δρόμος και κάθε πλατεία μπορεί να «κουβαλάει» κάθε όνομα, η συνακόλουθη αρχή της ισότητας των «τιμωμένων» απονέμοντας με τα «βαπτίσια» την ίδια τιμή σε ανθρώπους, γεγονότα, ομάδες ανθρώπων κλπ, η αρχή της αντικειμενικότητας που επιβάλλει να τιμώνται κατά προτίμηση μακαρίτες και τούτο γιατί τελευτώντας κρίθηκαν από την Ιστορία και δεν υπάρχει ο κίνδυνος

ο «ήρωας» να γίνει «προδότης», αλλά και γιατί υπάρχει σε μας η υποχρέωση, κατά την Παύλεια υποθήκη «Ου θέλομεν δε υμάς αγνοεῖν, ἀδελφοί, περί των κεκοιμένων» να τους τιμήσουμε, ωφελούμενοι κατά το ρήμα «μνήμη αγίου μίμνησιν αγίου».

Εγγραφα σε κάποιο σημείωμά μου σε παλιότερο τεύχος του περιοδικού μας ΚΟΝΙΤΣΑ υπό τον τίτλο «Ειρηνικά γεγονότα που δεν έτυχαν επετείων» ότι ούτε τα χρόνια είναι ανώνυμα ούτε οι τόποι είναι ανώνυμοι, έχουν περιεχόμενο που έδωσαν οι αποδημήσαντες και οι ζώντες και πρέπει κατά το περιεχόμενο να αποκτήσουν όνομα, όπως και ο καθένας μας έχει ονοματεπώνυμο, «νούμερο» στην αναγκαστική στολή ή και στο δέρμα είχαν (και έχουν;) μόνο στην διαδικασία της απανθρωποίησης οι κρατούμενοι σε απαίσιους και φρικτούς χώρους. Έτσι ελπίζω μέσα στην παρούσα δημοτική θητεία και υπό την ιδιότητα που επιγράφω το παρόν κείμενο να ζητήσω από το Δημοτικό Συμβούλιο την ονοματοδοσία των ανωνύμων συνοικιών, πλατειών και οδών της Κόνιτσας, τοποθετώντας παντού κατάλληλες σχετικές πινακίδες, έχοντας υπόψη ότι η Κόνιτσα θα είναι η έδρα του Καλλικράτειου νέου Δήμου με όρια τα όρια της κάποτε «λαμψάσης» επαρχίας Κόνιτσας.

Θα είναι τουλάχιστον πράξη πολιτισμού.

Μεγάλη Παρασκευή στο Στόμιο

Πλήθος πιστών, πλέον των 150 και ιδιαίτερα νέων, φέτος μετείχαν στην μυσταγωγία της Ακολουθίας των Μεγάλων Ωρών, της Αποκαθήλωσης και των Εγκωμίων την Μεγάλη Παρασκευή στο Μοναστήρι του Στομίου. Κτισμένο προ αιώνων σε έξαρση του βουνού, λίγο να ψηλώσεις και να υψωθείς φθάνεις και ακουμπάς τον Ουρανό. Ατμόσφαιρα κατανυκτική, λίγα τα κεριά, οι Άγιοι παρόντες από τα θαμπά εικονοστάσια. Η Παναγιά, η των πάντων χαρά, θλιμμένη. Απόλυτη ησυχία και τάξη μοναστηριακή. Πριν την περιφορά του επιταφίου, που βάσταζαν με φόβο Θεού Κονιτσιωτόπουλα, γύρω από το καθολικό (τον Ιερό Ναό) καθίσανε οι προσκυνητές στο απέριπτο Αρχονταρίκι και στο προαύλιο και προσφέρθηκε από την Μονή σε όλους Τράπεζα με νησιτίσιμα εδέσματα. Οι πιστοί πέρασαν κάτω από τον επιτάφιο, πριν την επαναφορά του στο Καθολικό, παίρνοντας στο τέλος της ακολουθίας τα άνθη, ως ευλογία. Το δροσερό αεράκι ερχόταν από το Καταφύλι και την Γκαμήλα. Συγκίνηση πολλή. «Ω γλυκύ μου έαρ γλυκύτατόν μου τέκνον». Η Μάννα βλέπει την προηγούμενη ημέρα να σταυρώνεται, ως ο χειρότερος κακούργος, ο μοναχογιός Της, ανάμεσα σε δύο ληστές. Ακρα ταπείνωση του Θεού. Η ταπείνωση συνεχίζεται με την κατάβαση του Θεού στον τάφο. Γίνεται ο

Αμνός για την σωτηρία των ανθρώπων. Είπε «τετέλεσται» από τον Σταυρό, με ανοιχτή την αγκαλιά Του σε όλους και στους σταυρωτές Του, ως την συντέλεια του κόσμου, και όλα τότε «άρχισαν». Ο ανείπωτος πόνος γίνεται υπέρτατη ηδονή Του για να γίνει γεγονός έσσει το «θανάτω θάνατον πατήσας». Χώρισε την ανθρώπινη ιστορία στα δύο, στην πριν από την ενανθρώπισή Του που οι σοφοί βρωτοί ψάχνανε για τον αληθινό θεό και στην μετά που οι απλοί στην καρδιά άνθρωποι τον ψηλαφούνε. Ο λειτουργός Παπά-Κοσμάς κάθε λίγο διακόπτει και με λόγια καθημερινά κάνει κατανοητά τα μεγάλα μηνύματα των Ιερών Ευαγγελίων. Σε λίγο ήρθε και ο Παπά-Αποστόλης της κατωκονιτσιώτικης ενορίας. Στην σκέψη όλων η ευλογημένη μορφή του ασκητεύσαντος στο Στόμιο επί τριετία γέροντα Παϊσιου, του αγίου των πονεμένων. Στο βάθος το απέριπτο κελί του. Στο διπλανό λοφίσκο τα ίχνη του τάφου του, που ο ίδιος είχε σκάψει για να κοιμηθεί. Οι αγιορείτες λένε, πρέπει να πεθάνει ο καθένας πριν πεθάνει για να μην πεθάνει όταν πεθάνει.

Ο Θεός ευδόκησε από χρόνια και οδήγησε εκεί τα βήματα του Παπά-Κοσμά και χτυπάνε η καμπάνα, το τάλαντο και το σήμαντρο καθημερινά για να τα ακούνε οι προσκυνητές, τα αγρίμια, τα δένδρα, τα νερά του «ασπρόλακου» για την κοινή προσευχή και

δοξολογία του Υψίστου. Πριν η χάρις Του οδηγούσε εκεί κάθε νύχτα Ανάστασης να ανάβει τα κανδήλια με το αναστάσιμο φως, που έπαιρνε από τον Ναό της κατωκόνιτσας, ο μακαρίτης φαιλίτης Νικόλας Λύτος, που έβαζε το αγιοκέρι, για να μην σβήσει, κάτω από το σακάκι του και πορευόταν ώρες σε πηχτό σκοτάδι στο βραχώδες μονοπάτι

της χαράδρας. Το θαυμάσιο γεγονός μάς το έκανε γνωστό με το καταπληκτικό του διήγημα «ΤΟ ΤΑΜΑ» ο συμπατριώτης μας επίτιμος Πρόεδρος του Αρείου Πάγου Βασίλειος Νικόπουλος.

ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ

Κόνιτσα Μέγα Σάββατο του έτους 2010
Ένας προσκυνητής

Η ζωή γράφει εύθυμα

Κατερίνα Τσούβαλη

Τ' αγχειά

Κάποτε στον Αμάραντο, στον Άι Γιώργη, είχε λειτουργία. Έρθε η ώρα να βγάλει τα Άγια ο παπάς και με πολλή προσοχή κατέβηκε τα σκαλιά και προχωρούσε έχοντας τα ιερά σκεύη στο μέτωπό του. Πού να φανταστεί ο καφερός ότι το κορδόνι απ' το τσιουράπι τ' είχε λυθεί και σέρνονταν στις πλάκες. Σκέτη πρόκληση για έναν σκανταλιάρη μικρό που βρήκε ευκαιρία να παίξει. Πάει πίσω απ' τον παπά και αρχίζει να τ' πατάει το κορδόνι. Μια το πατούσε, μια τ' άφηνε.

Ο παπάς στεκόταν στο ύψος του και έκανε πως δεν καταλάβαινε για να μη χαλάσει τη λειτουργία. Όμως ο μικρός το χαβά τ'. Μια το πατούσε το κορδόνι τ' παπά, μια τ' άφηνε. Χάνει τ'ν υπομονή τ' κι ο παπάς και λίγο πριν φτάσει στην Ωραία Πύλη σταματάει, γυρίζει, αγριοκοιτάει τον μικρό και τ' λέει: Κάτσε φρόνιμα, ωρέ, μην αφήσω κάτω τ' αγχειά και σε κάνω μαύρο στο ξύλο.

Οι γκαβές

Στο πανηγύρι στη Μόλιστα, κάποτε, έπαιζε κλαρίνο ο Βαγγέλης με τη ζυγιά του. Ήταν κι ο Αποστόλης με το βιολί. Είτε γιατί ο Βαγγέλης δεν είχε τα κέφια τ', είτε γιατί δεν έπεφτε μαλακωσιά (χαρτονομίσματα), δεν έπαιζε καλά. Ο Αποστόλης τηρώντας γύρω έπιασε το κλίμα του κόσμου και τ' αγριοκοιτάγματα. Γυρνώντας προς το Βαγγέλη του λέει, λίγο τραυλά, όπως μιλούσε: «παιπαίξε καλά, ωρέ, θαθα μανέψουμε γκαβές*».

Σημείωση: στη γλώσσα των μαστόρων σημαίνει: θα φάμε ξύλο

Το βιός του μπάρμπα-Μήτσου

Στην Πυρσόγιαννη, στο αμελικό στον πλάτανο, ήταν το κοινοτικό κτίριο. Είχε στο κοινοτικό γραφείο και ένα δωμάτιο των ξένων. Μπροστά ήταν ένα καφενείο, που το είχε ο μπάρμπα Νώντας. Πρόεδρος ήταν ο Γληγόρης, επίθετα δε λέμε. Ο μπάρμπα Νώντας το είχε και καφενείο και χασάπικο. Κάθε Σάββατο έσφαζε καμιά παλιά προβατίνα ή γίδα και πουλούσε το κρέας. Τα σκώτια τ'άφτιαχνε γκογκορέτς' και τα πουλούσε ο γιος του, ο Κώστας, στα άλλα καφενεία, 5 δεκάρες το κομμάτι. Το τρανύτερο καφενείο στην Πυρσόγιανν' ήταν το Πουρτσιάδικο, που το είχε ο μπάρμπα Ανδρέας, ο πατέρας του Αχιλλέα, επίθετα δε λέμε. Δίπλα ήταν ο Μένος, ο κυρατζής πού'χε τέσσερα μπλάρια φουρτουσιάρ'κα και δυο μπινέκια (άλογα) κι έκαναν δρομολόγια Πυρσόγιαννη-Κόν'τσα. Τότε δεν υπήρχαν ούτε δρόμ' ούτε αυτοκίνητα. Κι έφερνε ο Μένος τα ψώνια απ' τ'ς μπακάληδες και τ'ς ξενιτεμένους.

Μια μέρα έφερε έναν εφοριακό-γραμματικό απ' την Κόν'τσα για να καταγράψ' το βιος της Πυρσόγιαννης. Πόσα γίδια, πόσα πρόβατα, πόσα κατοίκια. Το πρωί ο Γληγόρ'ς φώναξε τον Κύρκα, τον κλητήρα να χτυπήσ' την καμπάνα τ' Άι- Γιώργη και να φωνάξει: «Χωριανοί ήρθε απ' τ'ν Κόντζα ένας εφοριακός και γραμματικός να μας γραψ' το βιος. Όλοι να'ρθείτε στον πλάτανο, στο κοινοτικό γραφείο».

Ξεκίνησε ο κόσμος όλος, πήγε στο γραφείο κι ο γραμματικός έγραψε του καθενός το βιος. Αυτή η δουλειά κράτησε 3 μέρες. Ήταν τρανό το χωριό, είχε 300 σπίτια. Την τρίτη μέρα ρωτάει ο γραμματικός τον πρόεδρο, τον Γληγόρη:

-Είναι κανένας άλλος;

- Λείπ' ο μπαρμπα-Μήτσιο, που μέν' στον πάτο στο χωριό.

Στέλνει ο πρόεδρος τον κλητήρα να φωνάξ' το Μήτσιο, αλλά τον βρήκε στη βρύση, την κεντρική. Πήγαινε κι αυτός, ψηλός και καμαρωτός, να γράψ' το βιος τ'.

- Έλα, μπαρμπα-Μήτσιο, του λέει ο γραμματικός. Κάτσε να μας πεις τι βιος έχ'ς. Πόσα γίδια έχ'ς;

- Ένα, λέει ο Μήτσιο.

- Πόσα πρόβατα έχ'ς;

Στάθ'κε, στάθ'κε ο μπάρμπα Μήτσιο. Έκανε πως μετράει...

- Γράψε, τ' λέει, λίγο λιγότερα!

Απόμ'κε ο γραμματικός με την πένα στο χέρι...

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Διώροφο κτήριο με υπόγειο στην παλιά αγορά Κόνιτσας.

Τηλ. 26550-23325-22035 κιν. 6972349499

† Μνήμη & Μνημόσυνο του συναγωνιστή Γιάννη Γ. Λυμπερόπουλου (1920-2009)

Πληροφορήθηκα σήμερα Τρίτη 8 Δεκεμβρίου 2009 από το περιοδικό Κόνιτσα, τχ 148 (Σεπτέμβρη-Οκτώβρη 2009), σελ. 315 την απώλεια του Γιάννη Λυμπερόπουλου. Γνωριστήκαμε στο Μακρονήσι. Ξεχώριζε από την προσεγμένη και καθαρή εμφάνισή του. Δεν ήταν εύκολο, όταν μας έλειπε και το σαπούνι. Ενίοτε και το νερό, οπότε πλενόμαστε και με θάλασσα. Τότε κάποτε έφτασε και ένα σαπούνι που άφριζε και με θαλασσινό νερό). Το «υπηρέτησε τη θητεία του στη Μακρόνησο, όπου οι τότε κυβερνήσεις έστελναν τους αντιφρονούντες», - όπως γράφεται στο ως άνω τεύχος της Κόνιτσας (σελίδα 316, στήλη α') - είναι εξωραϊσμός. Δεν πρόκειται περί αυτού. Πρόκειται για βαριά καταδίκη χωρίς δικαστική κρίση, αντί της οφειλόμενης ανταμοιβής στους εθελοντές αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης. Πρόκειται για καταδίκη στο κολαστήριο της Μακρονήσου που για πολλούς είχε ως συνέπεια εξευτελισμούς, κακώσεις, τραυματισμούς, ψυχικές διαταραχές, ακόμα και θάνατο. Όλα αυτά προκειμένου να αποσπαστεί με κάθε μέσο η περίφημη και διαβόητη «δήλωση μετανοίας». Στην αποπνικτική αυτή κατάσταση ο Γιάννης Λυμπερόπουλος αντιδρούσε με ηρεμία και νηφαλιότητα. Πάντοτε ήταν μετριοπαθής και διαλλακτικός. Θυμάμαι αργότερα

δυο περιπτώσεις: Θεωρούσα τον υποστράτηγο Χαράλαμπο Κατσιμήτρο, διοικητή της VIII (= 8.) Μεραρχίας Ηπείρου ως τον πρωτομάστορα της Νίκης το 1940, -μάλιστα ενεργώντας σε αντίθεση με τα σχέδια IB [= αντιμετώπιση τυχόν απειλής από Ιταλία και Βουλγαρία] του Γενικού Επιτελείου Στρατού, που του έδιναν την δυνατότητα υποχωρώντας να παραχωρήσει στον Ιταλό επιδρομέα την Ήπειρο έως τη γραμμή Άρτας -Ζυγού Μετσόβου. Όμως άνοιξε η γη να με καταπιεί όταν αργότερα έμαθα ότι έγινε υπουργός στη γερμανόδουλη κυβέρνηση Τσολακογλου. Το συζήτησα με τον Γιάννη: Αλλά να! η μετριοπαθής ερμηνεία του. Οπωσδήποτε - είπε - ήταν λάθος του Κατσιμήτρου. Ενήργησε όμως κάτω από τη σκέψη, ότι έτσι μπορούσε να αποφευχθούν μεγαλύτερα δεινά για τον ελληνικό λαό. Άλλωστε, συμπλήρωνε ο Γιάννης, είναι χαρακτηριστικό ότι ο Κατσιμήτρος έσπευσε να παραιτηθεί μετά το καλοκαίρι του 1941. Αντίθετα ο Τσολακογλου στήριξε όλες τις ενέργειες των Γερμανών κατακτητών επί δύο χρόνια. Ο Κατσιμήτρος, έλεγε ο Γιάννης Λυμπερόπουλος, ήταν καλός στρατιώτης και πατριώτης και δεν είχε καμία σχέση με τις ηττοπαθείς διαθέσεις της καμαρίλας των Αθηνών. - Η άλλη περίπτωση που αποκαλύπτεται η αντικειμε-

νικότητα του Γιάννη Λυμπερόπουλου σχετίζεται με την Αλίκη Βουγιουκλάκη. Η «εθνική star» δεν έχαιρε και της εκτίμησης - όπως είναι γνωστό - του αριστερού κόσμου. Ωστόσο ο Γιάννης έγραψε μια κριτική ευνοϊκή γι' αυτήν, σχολιάζοντας θετικά και αντικειμενικά μια καλλιτεχνική εμφάνισή της, - κάτι αδιανόητο τότε για πολλούς αριστερούς. Η μητέρα της και η ίδια η Αλίκη τότε τον κάλεσαν και συζήτησαν. Ο Γιάννης αποκόμισε την εντύπωση ότι η μητέρα της ήταν ένας σημαντικός σκεπτόμενος άνθρωπος, ενώ η ίδια η Αλίκη ήταν λίαν μετριοπαθής και απέναντι της αριστεράς. Και αυτό είχε σημασία γιατί ο πατέρας της Βουγιουκλάκη, Νομάρχης Αρκαδίας στην υπηρεσία των ιαλικών αρχών κατοχής, είχε εκτελεστεί γι' αυτόν τον λόγο από την Ομάδα Κρούσης του 11ου Συντάγματος του ΕΛΑΣ στο χωριό Χάραδρος Κυνουρίας. Ας σημειωθεί ότι πολλοί πατριώτες του πατέρα της Μανιάτες (από τη Βάθεια Μάνης;) κατηγορούσαν την Αλίκη ότι δεν κρατούσε την πρέπουσα στάση απέναντι στη μνήμη του πατέρα της. (Μάλιστα μερικοί έλεγαν ότι και την πρόδιδε).

Με τον Γιάννη συναντιόμαστε κάποτε - κάποτε. Πολλά λέγαμε. Και τι δεν λέγαμε. Λόγου χάριν εγώ είχα και έχω σπουδαία εκτίμηση για τον Μαρδοχαίο Φριζή, ως στρατιωτικό ίσως σκληρό στο πεδίο της μάχης, ως επιτελικό, ως άνθρωπο. Πολλά έχω διαβάσει για τον πολέμαρχο αυτόν, αλλά έχω επηρεαστεί

και από τον γεροδάσκαλο από το Βρυσχώρι, τον Γιώργη Στεργ. Οικονόμου, αλλά και από το ότι ο Μαρδοχαίος Φριζής ως Εβραίος αδικήθηκε λίγο-πολύ. Ο Γιάννης παρ' όλα αυτά μου έδωσε μια άλλη - έστω επιφανειακή εικόνα του. Ήταν 20 χρονών ο Γιάννης στις 16 Νοεμβρίου 1940 όταν το απόσπασμα με το ανεξάρτητο τάγμα Κονίτσης του ταγματάρχη Νικολ. Γίγα, και άλλες μονάδες Φριζή ανακατέλαβε την Κόνιτσα «Καμένα τα καταστήματα της Κεντρικής Πλατείας. Ανοικτά ακόμα πολλά σπίτια, όπως τα άνοιξαν οι Αρβανίτες πλιατσικολόγοι. Γενική τώρα λυμούρα, λύμη, λεηλασία». Πως θυμόταν ο Γιάννης τον Φριζή; Δεν του έκανε σπουδαία εντύπωση ως εμφάνιση: Ήταν ψηλός, τσαλακωμένος, ατημέλητος, είπε ήταν σαν μπακάλης. Μην ξεχνάτε ότι ο Γιάννης και στο Μακρονήσι ήταν πάντοτε αριστοκρατικά περιποιημένος.

Πολλές δε φορές συζητούσαμε θέματα σχετιζόμενα με την Κόνιτσα. Τον ευγνωμονώ βέβαια που είχε υποστηρίξει την εφαρμογή των σχεδίων ανάπλασης του Ιστορικού Κέντρου της Κόνιτσας, - σχέδια που είχαμε εκπονήσει από κοινού με την αρχιτέκτονα-μηχανικό Αθηνά Ιω. Κούτση. Επιτρέψτε μου να προσθέσω: καθώς τα σχέδια είχαν γίνει αφειδώλευτα από άποψη χρόνου με ανιδιοτέλεια θα είχαν κάνει καλό στην Κόνιτσα. Ναι! σ' αυτό συμφωνούσε και ο Γιάννης Λυμπερόπουλος:

Πάντοτε, σαν ο αγαπητός μας Σωτήρης Τουφίδης μου έστελνε ανελλιπώς

την Κόνιτσα, διάβαζα τα εκεί άρθρα του Γιάννη, πάντοτε ωφέλιμα και για την πρόοδο της Κόνιτσας και όλης της επαρχίας της. Έτσι και σήμερα ανοίγοντας το τελευταίο τεύχος της Κόνιτσας, αντί για να διαβάσω άρθρο του, πληροφορήθηκα το μαντάτο του θανάτου του. - Αγαπητοί φίλοι και πατριώτες, το του αποστόλου Παύλου (στην προς Θεσσαλονικείς επιστολή Α', κεφάλαιο δ', στίχος 13) «Ού θέλομεν δε υμάς αγνοεῖν, ἀδελφοί, περί των κεκοιμη-

μένων» και να θέλαμε, δεν μπορούμε ούτε να ξεχάσουμε, ούτε να αγνοήσουμε όταν πρόκειται για τον Γιάννη Λυμπερόπουλο, τον συναγωνιστή πρωτοπόρο Α' Γραμματέα της Ε.Π.Ο.Ν. (Ενιαίας Πανελλαδικής Οργάνωσης Νέων) της Ηπείρου, τον καρτερικό και αριστοκρατικό συγκρατούμενο Μακρονησιώτη. Ισόβια για μας η μνήμη του.

μάστορο - Αργύρης Π.Π.

Πειρονώτης

ΠΕΤΡΟΣ ΑΘ. ΠΑΝΤΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

ΟΔΟΝΤΙΚΗ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ • ΠΕΡΙΟΔΟΝΤΟΛΟΓΙΑ
ΔΥΤΕΥΜΑΤΑ • ΜΕ ΕΦΑΡΜΟΓΗ LASER

ΑΛΗΠΙΟΥ 77 Τ.Κ. 10680 Τηλ.: 210 36 30 657

Γεώργιος Ι. Ντάφλης Πολιτικός Μηχανικός

- ΜΕΛΕΤΕΣ
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
- ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ
- ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΕΣ
- ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Β. Ηπείρου 58
Τ.Κ. 44 100 Κόνιτσα
site: homepages.pathfinder.gr/dafliis

Τηλ.: 26550 24200
Κινητό: 697 2268128
e-mail: gntaf@tee.gr

ΓΙΑΝΝΗ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ

1. ΚΟΝΙΤΣΑ, (Ιστορία και Πολιτισμός)

Τρίτη έκδοση.

2. ΠΑΖΑΡΙΟΥ ΑΝΑΤΟΜΗ (Πολιτισμική Μαρτυρία)

Εκδόσεις ΡΟΕΣ, «Οι Ηπειρώτες» β' έκδοση.

3. «Κι οι αργαλειοί δε δούλεψαν» εκδ. Ζαχαράκη

Αθήνα. Τηλ. 210 8834329

ΚΟΝΙΤΣΑ. Βιβλιοπωλείο Ν. ΠΛΟΥΜΗΣ

ΤΗΛ. 26550 24574

ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ
ΜΟΣΧΑΡΙΩΝ - ΑΡΝΙΩΝ - ΧΟΙΡΩΝ

ΝΤΕΜΟΣ ΘΩΜΑΣ

Καστανέα Κόνιτσας

Τηλ. 26550 31641- Κιν. 6974186238

Επιστολή στον Δημήτριο Κούσιο, αθλοθέτη του «ΕΡΙΦΙΛΕΙΟΥ ΕΠΑΘΛΟΥ»

Κύριε Κούσιο

Το Δημοτικό μας Συμβούλιο με απόφασή του αποφάσισε να τιμήσει τους ευεργέτες και δωρητές του Δήμου μας. Μεταξύ των άλλων μέτρων που θα υλοποιήσει είναι η ονομασία της αίθουσας τελετών του Δημαρχείου σε «ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ και ΔΩΡΗΤΩΝ», στην οποία θα αναρτήσουμε τις φωτογραφίες των ευεργετών και δωρητών, που με οποιοδήποτε τρόπο ευεργέτησαν τον τόπο μας. Είχατε την ευγενή καλοσύνη στην μνήμη της μητέρας Σας αείμνηστης Κονιτσιώτισας Εριφίλης Οικονομίδου-Κούσιου να καθιερώσετε από το έτος 1998 το «ΕΡΙΦΙΛΕΙΟ ΕΠΑΘΛΟ» ήτοι χρηματικό ποσό απονεμόμενο ετησίως στο(ν)ν πρωτοετή φοιτητή (τρια), καταγόμενο(ν) από τον Δήμο Κόνιτσας που επέτυχε την μεγαλύτερη βαθμολογία στις εισαγωγικές εξετάσεις. Τιμώντας και εμείς την μνήμη της θα θέλαμε να αναρτήσουμε φωτογραφία της (μεγάλων διαστάσεων) σε πλαίσιο, που θα κατασκευάσουμε εμείς χάριν της ομοιομορφίας, στην «ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ και ΔΩΡΗΤΩΝ».

Θα παρακαλούσαμε λοιπόν να στείλετε μια φωτογραφία της αείμνη-

στης μητέρας Σας στο Δημαρχείο μαζί με σημείωμα για το έτος γεννήσεως και θανάτου της, που θα σημειωθούν μαζί με το ονοματεπώνυμο και στο πλαίσιο της φωτογραφίας.

Οφείλω ακόμη να συγχαρώ το περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ, που στο τεύχος Γενάρη-Φλεβάρη 2009 και υπό τον τίτλο ΕΡΙΦΙΛΕΙΟ ΕΠΑΘΛΟ, δημοσιεύει ωραίο κείμενο για την φετινή απονομή του βραβείου και διπλά συγχαρητήρια για την έμπνευση να δημοσιεύσει όλα τα ονόματα των μέχρι τώρα βραβευθέντων, που από τα σύντομα βιογραφικά τους στοιχεία αποδεικνύεται ότι είναι προικισμένα αγόρια και κορίτσια τα οποία όχι μόνο πρώτευσαν κατά τις εισαγωγικές εξετάσεις στις Σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αλλά άριστευσαν και μέσα στο Πανεπιστήμιο και όσοι(ες) τελείωσαν τις σπουδές τους έχουν λαμπρή επαγγελματική σταδιοδρομία, τιμώντας έμπρακτα και «διαβίου» με αυτό τον τρόπο και τον γενέθλιο τόπο μας. Μπράβο και στα δώδεκα (12) πατριωτάκια μας. Με την απονομή των βραβείων εύφημα μνημονεύεται η αείμνηστη μητέρα Σας και ευχαριστήριος λόγος ακούγεται για Σας, ως αθλοθέτη. Η αναφορά του τοπικού μας περιοδικού στην «αριστεία» έχει και παιδαγωγικό περιεχόμενο.

Σας εύχομαι «ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ»

Με τιμή

Βασίλειος Τσιαλιαμάνης
Πρόεδρος Δ.Σ Κόνιτσας

Προς την συντακτική επιτροπή του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗ

Εύχομαι στο περιοδικό μας «ΚΟΝΙΤΣΑ» με αφορμή την κυκλοφορία τού 150ου τεύχους του και την 25ετή έκδοσή του στην Κόνιτσα, τα τεύχη του να τα χιλιάσει, τα χρόνια του να τα εκατοστήσει, τις σελίδες του να τις διπλασιάσει, τον χρόνο έκδοσης κάθε τεύχους να τον «μισιάσει», και στα μέλη της συντακτικής του επιτροπής, τον Ηλία, τον Σωτήρη και τον Ίκαρο, υγεία. Είναι σπάνιο για τοπικό, και δη επαρχιακό ακριτικής κωμόπολης, περιοδικό αυτή η μακροζωία του και σίγουρα αυτή η επιτυχία του οφείλεται στο μεράκι σας και στο πείσμα σας, καθώς και στα ίδια προσόντα όσων υπηρέτησαν στην «θέση σας» και τώρα δεν βρίσκονται ανάμεσα μας (ο ίδιος γνώριζα και επαφές είχα με τον μακαρίτη και λαμπρό άνθρωπο Λάμπρο Βλάχο).

Οπωσδήποτε οφείλεται και στους συνεργάτες-φίλους που γράφουν και που απλόχερα σεις τους παρέχετε την δυνατότητα να εκφρασθούν ελεύθερα (το κενό που άφησε ο μακαρίτης Γιάννης Λυμπερόπουλος σε κάθε τεύχος γίνεται πιο ορατό) και να μην ξεχνάμε και τους συνδρομητές του, που το βλέπουν, κυρίως οι απόδημοι, ως κομμάτι της πατρίδας μας, της Κόνιτσας.

Σε καιρούς αφιλίας το περιοδικό μας είναι όργανο επικοινωνίας των απανταχού Κονιτσιωτών, σε ημέρες φθηνίας

μέσο μορφώσεως, σε εποχή κατακλυσμού μας με επιδερμικές πληροφορίες τράπεζα γνώσης, σε χρόνια ρυπαρογραφίας σοβαρό ανάγνωσμα. Είναι φωνή του τόπου μας για την επίλυση των προβλημάτων του, φορέας προβολής της επαρχίας μας, τρόπος ανάδειξης του πολιτισμού μας και των ανθρώπων του. Κάποια κείμενά του είναι πολύ ξεχωριστά λόγω της εξαιρετικής ποιότητάς των και θα έπρεπε να κοσμούν τις σελίδες των μαθητικών αναγνωστικών, όπως ο δημοσιευθείς στο προηγούμενο τεύχος καλλιεπής πανηγυρικός λόγος, που εκφώνησε ο μακαρίτης, πολυγραφότατος και σοφός δάσκαλος (και να με συγχωρέσει η οικογένειά του για την αναφορά:) αδικοδολοφονημένος, Δάσκαλος Χαράλαμπος Ρεμπέλης στον Ιερό Ναό της Βούρμπιανης στις 21-2-1935 στην 22η επέτειο της απελευθέρωσης (21-2-1913) των Ιωαννίνων (και της Κόνιτσας) από τον τουρκικό ζυγό και που με υϊκή αγάπη έδωσε από το προσωπικό του αρχείο προς τέρψη μας ο καθηγητής μας Νίκος Ρεμπέλης (αλήθεια τι θα γίνουν τα πολύτιμα αυτά προσωπικά-οικογενειακά αρχεία, κομμάτια της πνευματικής μας παραγωγής και εν γένει του πολιτισμού μας, όταν εκλείψουν οι κληρονόμοι με μεράκι; Μήπως το Ίδρυμα Παπαδιαμάντη πρέπει να

υιοθετήσει αυτή την έγνοια;)

Θα άξιζε στο επόμενο τεύχος σας, να γράψετε και την ιστορία του περιοδικού, που είναι μέρος της ιστορίας του τόπου μας, πως άρχισε η προσπάθεια, πού, με ποιους πρωτεργάτες, την πορεία του, τις συντακτικές επιτροπές του, τις δυσκολίες του στην διαδρομή του, τα στοιχεία της κυκλοφορίας του στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, τα οικονομικά του κλπ κατά την κρίση σας στοιχεία, μέχρις ότου ως «κοινωνικό γεγονός» αποτελέσει αντικείμενο κάποιας εξειδικευμένης μελέτης.

Εύχομαι ακόμη να δούμε το περιοδικό μας και σε ηλεκτρονική μορφή και την συντακτική επιτροπή, με τον ζήλο

της, και σε άλλες μορφωτικές και αφυπνιστικές δράσεις.

Κάποτε θα έλθει η ώρα, που και η κοινωνία μας, και ο Δήμος μας και άλλες συλλογικότητες θα σας τιμήσουν, καθώς και τους πριν, μέχρι τότε δεν θα θέλαμε να σας βάλουμε στον πειρασμό της διάκρισης. Όχι τυχαία για την πορεία μας δεν υπάρχει ούτε μια βιβλιοδετημένη σειρά της «ΚΟΝΙΤΣΑΣ» στο Δημαρχείο μας, ούτε βέβαια και των άλλων καλών περιοδικών των χωριών μας και των αδελφοτήτων των, των Χιονιάδων, του Ασημοχωρίου, του Κερασόβου κλπ.

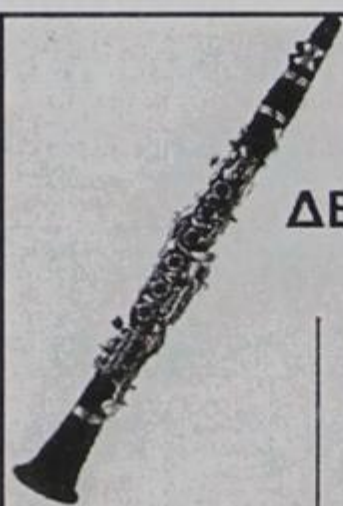
Εύχομαι, σε σας, τους αναγνώστες και σε όλους τους συμπατριώτες μας.

«ΚΑΛΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ».

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Με απόφαση του Δημ. Συμβουλίου Κόνιτσας της 26-4-2010 αποφασίστηκε η ίδρυση στο κτήριο του παλιού Δημαρχείου Κόνιτσας ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ με πρώτους πίνακες αυτούς που διαθέτει το ίδρυμα «ΚΛΕΑΡΧΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ» και τους οποίους με επιμέλεια και μεράκι είχε συγκεντρώσει ο αείμνηστος Γιάννης Λυμπερόπουλος και «ΦΩΤΟΘΗΚΗΣ» (μόνιμη φωτογραφική έκθεση). Στη φωτοθήκη θα εκτεθούν φωτογραφίες για τα σημαντικά μας τοπικά γεγονότα και για τους ανθρώπους μας κλπ. Καλείται ο καθένας που θέλει να προσφέρει παλιές φωτογραφίες να απευθυνθεί στο Δημαρχείο στην κ. Αμαλία Κύρκου και στο τηλ. 26550 36326.

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ Δ.Σ. ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΔΕΡΔΕΚΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Μουσική Κάλυψη Κοινωνικών
Γεγονότων - Εκδηλώσεων

κ: 6973416318

τ: 26510 61972

Ελένη Μπαγκλή MD, PhD

Χειρουργός οφθαλμίατρος

Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Πανεπ. Ιωαννίνων

τ. Ερευνήτρια στην Ηλικιακή Εκφύλιση της Ωχρας (San Francisco, USA)

Μετεκπαιδευθείσα στις παθήσεις του βυθού

(Moorfields Eye Hospital, London, UK)

Ιατρείο 28ης Οκτωβρίου 45, 3ος όροφος, Ιωάννινα

τηλ. 2651020064 καν. 6974491334

e-mail elenibgl@hotmail.com

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Χαράλαμπος Εξάρχου

Δήμαρχος

Κόνιτσα:

Αριθμ. Πρωτ.:

Προς: Τον κύριο Brian Potts

Πρόεδρο του ΔΣ του Ιδρύματος με την επωνυμία ΣΧΟΛΕΣ ΜΙΧΑΗΛ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ» Βοστώνη ΗΠΑ

(Δια του πληρεξουσίου του Ιδρύματος στην Ελλάδα κ. Γ. Μπασά)

Κύριε Πρόεδρε,

Πληροφορηθήκαμε ότι η παγκόσμια οικονομική κρίση έχει επηρεάσει και το χαρτοφυλάκιο του Ιδρύματος «Σχολές Μιχαήλ Αναγνωστόπουλου», η ακίνητη περιουσία του οποίου βρίσκεται στα διοικητικά όρια του Δήμου Κόνιτσας, με αποτέλεσμα να επιβραδυνθούν ή/και να ανασταλούν προσωρινά κάποιοι από τους στόχους-δραστηριότητες λειτουργίας & ανάπτυξης της Γεωργικής Σχολής Κόνιτσας. Η είδηση αυτή πολύ μας λύπησε και στις 22-2-2010 συζητήσαμε το θέμα στο Δημοτικό Συμβούλιο Κόνιτσας.

Αφού ευχαριστήσω εσάς και τα άλλα εκλεκτά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου σας για όσα πράξατε και εξακολουθείτε να πράττετε για την λειτουργία του Ιδρύματος στην Ελλάδα αλλά και για τη μέχρι σήμερα προσφορά του στον τόπο μου, θα μου επιτρέψετε να σας μεταφέρω μια πρόταση εμού και του Δημοτικού Συμβουλίου Κόνιτσας σχετικά με το Ίδρυμα, αφού και οι δύο πλευρές έχουμε τον ίδιο στόχο: Το Ίδρυμα να υπάρχει και να προσφέρει στον τόπο μας, κρατώντας άσβεστη τη μνήμη του μεγάλου ευεργέτη μας Μιχαήλ Αναγνωστόπουλου.

Η πρόταση που σας κάνουμε επισήμως ως Δήμος Κόνιτσας είναι η εξής:

1) Να παραχωρηθούν για ορισμένα χρόνια στο Δήμο Κόνιτσας για χρήση (όχι κατά κυριότητα) όλες οι κτιριακές κλπ εγκαταστάσεις της Γεωργικής Σχολής Κόνιτσας και, εάν αυτό εξυπηρετεί τον κοινό μας στόχο, και των αγροκτημάτων της (αμπέλια, χωράφια, κλπ).

2) Οι ως άνω κτιριακές κλπ εγκαταστάσεις θα χρησιμοποιούνται με ευθύνη του Δήμου Κόνιτσας μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς, λαμβάνοντας πάντοτε υπ' όψη τη βούληση του ευεργέτη, όπως αυτή αποτυπώνεται στη διαθήκη του.

3) Ο Δήμος Κόνιτσας θα αναλάβει τη συντήρηση & ανακαίνιση του κεντρικού

κτιρίου της Σχολής, καθώς επίσης και όλων των αγροτικών κτισμάτων της, με πόρους που θα εξεύρει ο ίδιος, εκτιμώντας ότι το συνολικό κόστος θα ξεπεράσει (χονδρικά) το 1.000.000 ευρώ.

4) Η διοίκηση του Ιδρύματος θα ασκείται από εσάς και ο δικός μας ρόλος θα είναι πάντα υπό την διοίκησή σας.

Είμαστε στην διάθεσή σας να συζητήσουμε οποιαδήποτε πρότασή σας, διαφορετική, τροποποιητική ή/και συμπληρωματική της παραπάνω πρότασής μας αφού το μόνο που επιδιώκουμε είναι η εργώδης δραστηριοποίηση του Ιδρύματος, βοηθώντας τη Διοίκησή του σε αυτή την δύσκολη οικονομική συγκυρία.

Με τιμή

Ο Δήμαρχος Κόνιτσας

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Είμαι στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσω ότι θεμελιώθηκε, σε ακίνητο, όμορο προς το κτίριο της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, που είχε παραχωρήσει ο Δήμος Κόνιτσας προ 12 ετίας περίπου, το Αστυνομικό Μέγαρο Κόνιτσας.

Ακόμη μια φορά δικαιώνεται η προσπάθειά μου καθώς και των δημοτικών συμβούλων της πλειοψηφίας, που φέραμε στην επιφάνεια μια ξεχασμένη υπόθεση, και πετύχαμε, και με την βοήθεια του τωρινού αρχηγού της Αστυνομίας συμπατριώτου μας Ελευθερίου Οικονόμου, την ταχύτατη κατασκευή του.

Θα είναι κτίριο «προκάτ» και μέσα στο έτος 2010 ελπίζω πως θα κάνουμε και τα εγκαίνια της λειτουργίας «του».

Το θεωρώ σημαντικό δημόσιο έργο με πολύ θετικές συνέπειες για το

μέλλον μας.

Θα δοθεί η ευκαιρία η Πολιτεία να αναπτύξει στο νέο σύγχρονο κτίριο πολυδύναμο αστυνομικό τμήμα με αρμοδιότητα στην ευρύτερη περιοχή, που θα προσφέρει με καλύτερο και ανάλογο με τους καιρούς που ζούμε τρόπο και μόνιμα το αγαθό της ασφάλειας σε όλους τους κατοίκους, επισκέπτες και διερχόμενους από τον τόπο μας και μάλιστα σε δύσκολα χρόνια, που η εγκληματικότητα καλπάζει πανελλαδικά και με το δυσμενές προνόμιο του Δήμου μας, να είμαστε στον δρόμο, που ακολουθούν τα ναρκωτικά από την γείτονα χώρα προς τα αστικά μας κέντρα.

Χαράλαμπος Εξάρχου
ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Η επέτειος της 25ης Μαρτίου

Με πολύ καλό καιρό γιορτάστηκε η φετινή επέτειος της μεγάλης μέρας της εθνικής παλιγγενεσίας στην Κόνιτσα.

Την παραμονή έγιναν στα Σχολεία εκδηλώσεις και ομιλίες με θέμα σχετικό με τη γιορτή και κατάθεση στεφάνων στο μνημείο πεσόντων.

Την 25η έγινε η καθιερωμένη Δοξολογία στο Ναό του Αγ. Κοσμά και στις 11 π.μ. στην αίθουσα τελετών του Δήμου η καθηγήτρια αγγλικής φιλολογίας κ. Δέσποινα Τζόκα εκφώνησε τον πανηγυρικό της ημέρας και ακολούθησε μικρή δεξίωση στο Δημαρχείο και κατάθεση στεφάνων από τις Αρχές, Συλλόγους κ.ά. στο μνημείο πεσόντων.

Στη συνέχεια έγινε παρέλαση των μαθητών όλων των Σχολείων της πόλης και διμοιρίας Στρατού ενώπιον των Αρχών. Στη φετινή εκδήλωση παρέστη και ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κ. Αθαν.

Οικονόμου.

Τις πρωινές εκδηλώσεις έκλεισαν τα χορευτικά των μαθητών στην κεντρ. πλατεία υπό τους ήχους δημοτικών τραγουδιών με το συγκρότημα Θανάση Χριστόπουλου.

Το απόγευμα στο αμφιθέατρο του Λυκείου πραγματοποιήθηκε εκδήλωση των μαθητών με το εξής πρόγραμμα: Προσφορά της Θράκης στον Αγώνα του 1821. Θεατρικό έργο «ΔΟΜΝΑ ΒΙΖΒΙΖΗ» σε 8 σκηνές.

Πατριωτικά τραγούδια και χοροί Θράκης-Μ. Ασίας.

Ήταν μια εξαιρετική εκδήλωση που καταχειροκροτήθηκε από τους συγκεντρωμένους Κονιτσιώτες που γέμισαν ασφυκτικά το αμφιθέατρο.

Οι μαθητές και οι καθηγητές τους είναι άξιοι συγχαρητηρίων για την προσπάθεια που κατέβαλαν και μακάρι να τους μιμηθούν και άλλα Σχολεία.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

τους συνεργάτες μας να αποφεύγουν τα πολυσέλιδα άρθρα για να μπορούμε να δημοσιεύουμε περισσότερες εργασίες.

ΣΥΝ. ΕΠ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ο φετινός Μάρτης μας ήρθε με άγριες διαθέσεις, επαληθεύοντας την παροιμία “Μάρτη γδάρτη...” προς το τέλος, όμως χαμογέλασε με το άνθισμα των δέντρων.

- Το Κ.Π.Ε. Κόνιτσας, σε συνεργασία με το Δήμο, όπως γράψαμε και στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας, εγκαινίασε το «Πάρκο Ανακύκλωσης» στην πλατεία Φριζή. Στην τελετή έναρξης παραβρέθηκαν οι μαθητές των Σχολείων και πολύς κόσμος και η υπεύθυνη του Κ.Π.Ε.Κ. κ. Κ. Τσούβαλη μίλησε σχετικά με την ανακύκλωση, παροτρύνοντας τους κατοίκους να ενισχύσουν την προσπάθεια, μεταφέροντας στο πάρκο τα ανακυκλώσιμα υλικά (χαρτί, αλουμίνιο, γυαλί, πλαστικά ηλεκτρικές συσκευές) τις μέρες και ώρες που θα είναι εκεί άνθρωπος να τα περιλαμβάνει.

Το πάρκο θα είναι ανοιχτό Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή από 10 π.μ. - 1.30.

- Άνοιξε η Σχολή Δημ. Αστυνομίας για την εκπαίδευση 180 μαθητών από διάφορες πόλεις της χώρας. Η επίσημη έναρξη, με τον αγιασμό, παρουσία Αρχών και κόσμου έγινε στις 26/3.

- Στις 20/3 έκανε την εμφάνισή του το ζευγάρι πελαργών στη φωλιά που έχουν στην κολόνα της ΔΕΗ (Γραβίτσια). Την ίδια μέρα ήρθαν οι πελαργοί και στην Κλειδωνιά.

Μια εβδομάδα αργότερα εμφανίστηκαν και τα χελιδόνια.

- Αν και νωρίς το φετινό Πάσχα, (4 Απρίλη), η μέρα ήταν ηλιόλουστη και οι πολυάριθμοι επισκέπτες πέρασαν καλές γιορτές στην περιοχή μας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ:

Στις 6/2/10 ο Νίκος Παρανυχιανάκης και η Ταρσίτσα Θ. Γκότζου απόκτησαν αγοράκι στην Αθήνα.

- Ο Χριστόδουλος Παπαφώτης και η Αμαλία Χ. Ζούκη απόκτησαν στην Αθήνα κοριτσάκι. Ο παππούς Νίκος και η γιαγιά Αμαλία εύχονται να τους ζήσει.

- Ο Νίκος και η Άννα Λασπονίκου στην Κόνιτσα απόκτησαν κοριτσάκι στις 23/3/10.

- Ο Νίκος Μαγιόπουλος και η Αγγελική Παπαμιχαήλ απόκτησαν κοριτσάκι στην Αθήνα στις 23/3/10.

- Ο Φώτης Ρούβαλης και η Παναγιώτα Χατζίδου απόκτησαν στις 8/4/10 αγοράκι στη Θεσ/νίκη.

- Ο Ιωάννης και η Φωτεινή Μάιπα απόκτησαν αγοράκι στο Δίστρατο, στις 31/3/10.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ:

Στις 5/4 ο Χρήστος Γαϊτανίδης και η Ελένη Νίνω βάπτισαν στην Κόνιτσα την κορούλα τους. Όνομα Ασπασία.

- Στις 5/4 βάπτισαν το αγοράκι τους στην Κόνιτσα ο Γαβριήλ και η Αγγελική Μωυσιάδη. Όνομα Νικόλαος.

ΑΠΕΒΙΩΣΑΝ:

Στις 6/1/10 η Παρασκευή Γκίκα, στην Αετόπετρα Κόνιτσας.

• Στις 4/3 ο Βασίλειος Λάμπρος ετών 85 στη Μελισσόπειτρα.

• Στις 5/3 ο Χρήστος Κύρος, ετών 73 στην Αειτόπειτρα.

• Στις 6/3 ο Γιώργος Κυρτσόγλου ετών 72 στην Κόνιτσα.

• Στις 16/3 ο Επαμεινώνδας Κοκοβές στα Γιάννενα.

• Στις 30/3 η Ευδοξία Τζουμάκα, ετών 85 στο Νικάνορα.

• Στις 31/3 ο Παναγιώτης Ραπακούσιος ετών 77 στην Αγ. Βαρβάρα.

• Στις 31/3 η Σοφία Χρήστου ετών 100 στα Γιάννινα.

• Στις 9/4 ο Απόστολος Σκαλωμένος ετών 86 στην Αθήνα.

• Στις 12/4 ο Κώστας Πάντος, ετών 61 στην Ηλιόρραχη.

• Στις 16/4 η Ανδρομάχη Καψιμάλη ετών 82.

• Στις 17/4 η Μαγδαληνή Αθανασίου, ετών 39 στη Θεσ/νίκη

• Στις 18/4 η Αφροδίτη Ρίζου ετών 78 στη Θεσ/νίκη.

• Στις 22/4 ο Αντώνιος Λάμπου ετών 87 στα Γιάννινα.

• Στις 22/4 η Φωτεινή Γιαννούλη ετών 93 στην Κόνιτσα.

ΜΝΗΜΕΣ:

Στη μνήμη του Γιάννη Λυμπερόπουλου που ήταν τακτικός συνεργάτης του περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» προσφέρω 100€

Α.Π.

• Στις 2/2/10 απεβίωσε στο Τορόντο του Καναδά ο Κονιτσιώτης Χρήστος Τσάνος ετών 76. Στη μνήμη του ο αδελφός του Δημήτριος προσφέρει 50€ στο περιοδικό μας.

• Ο Βασίλειος Τζουμάκας, από το νικάνορα στη μνήμη της συζύγου του Ευδοξίας προσφέρει 50 € στο περιοδικό μας και 50 € στο Γηροκομείο Κόνιτσας.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ο Εξωραϊστικός Σύλλογος θα πραγματοποιήσει προσκυνηματική εκδρομή στους Αγίους Τόπους το χρονικό διάστημα από 23-6-2010 έως 29-6-2010. Στο πρόγραμμά μας είναι και η επίσκεψη στα Ελληνοορθόδοξα Μοναστήρια της περιοχής, προωθημένα φυλάκια του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας μέσα σε εχθρικά περιβάλλοντα. Οι μοναχοί μας ασκητεύουν και ζουν μέσα σε απόλυτη φτώχεια, στερούμενοι ακόμη και του νάματος για την Θεία Κοινωνία. Ετσι αποφασίσαμε να τους προσφέρουμε ως «ευλογία» νάμα, τρόφιμα, ρουχισμό και λοιπά χρειώδη, που ήδη αρχίσαμε να συγκεντρώνουμε. Καλούμε τον καθένα που θέλει να προσφέρει σε είδη ή σε χρήμα να έρθει σε επαφή με τους υπεύθυνους του σωματείου μας Βασίλη Αθανασόπουλο και στα τηλ. 6946470625 και 2655022439 και Χαράλαμπο Ντάφλη και στο τηλ. 2655023023

Κόνιτσα 5 Απριλίου 2010

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Εξωραϊστικού Συλλόγου

ΕΦΥΓΕ Η ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

*Επικήδειος που εκφωνήθηκε στο νεκροταφείο Ζωγράφου
την 23/2/2010 για την Δήμητρα σύζ. Φάνη Στεργίου ετών 58
από Ασημοχώρι - Μαστοροχωρίων.*

Αγαπητή Δήμητρα καλό ταξίδι, αιωνία σου η μνήμη.

Ο στίχος του τραγουδιού λέγει:

«Για ποιό ταξίδι Δήμητρα ξεκίνησες να πας»; Και πράγματι, Δήμητρα βιάστηκες να φύγεις από τούτη τη ζωή. Δεν λογάριασες ούτε τον άνδρα σου, ούτε τα αγαπημένα αγόρια σου που τούτη τη στιγμή κλαίνε και οδύρονται από τον πόνο, που τόσο άκαρδα τους εγκατέλειψες. Γιατί Δήμητρα μένεις βουβή και ατάραχη μπρος στον πόνο και τον θρήνο των παιδιών σου, του Φάνη σου και των άλλων συγγενών σου; Εκεί Δήμητρα που διάλεξες να πας, πουλιά κι ανδρόνια δεν λαλούν, όπως λαλούσαν και τα άκουγες από το μπαλκόνι του σπιτιού σου στο χωριό, στην παιδική χαρά στο πάρκο και τον λάκκο το μικρό και στα αλώνια.

Εκεί δεν χορεύουν, όπως χόρευαν στο χωριό μας οι νέοι και οι νέες, εκεί Δήμητρα που πας είναι η μαύρη γη και το βαθύ σκοτάδι. Ναι η Δήμητρα δεν έπρεπε να φύγεις, διότι ναι μεν εμεγάλωσες τα δυο σου παιδιά, τους λεβέντες σου, τα είδες αποκαταστημένα επαγγελματικώς, αλλά ακόμη δεν παντρεύτηκαν για να τα δεις και οικογενειακώς αποκαταστημένα. Εδώ δεν έπραξες καλά ούτε για τα αγαπημένα σου πρόσωπα,

αλλά ούτε και για τον εαυτό σου, που εγκατέλειπεις τούτη την ζωή τόσο νέα.

Εδώ που ήλθες Δήμητρα, να κατοικήσεις, στο νεκροταφείο Ζωγράφου, κατοικούν και δεκάδες Ασημοχωρίτες και Ασημοχωρίτισσες και θα βγουν να σε καλωσορίσουν για να κάνετε ένα σεργιάνι ώστε να τους ειπείς τα νέα από το αγαπημένο μας χωριό Ασημοχώρι, που εσύ καίτοι νύφη ξενοχωρίτισσα, το αγάπησες τόσο πολύ, που παρώτρυνες τον Φάνη σας να κτίσετε ένα ωραιότατο σπίτι στο χωριό. Άλλο εγώ Δήμητρα δεν έχω να σου πω παρά να σου ειπώ ότι σύμφωνα με τα καλά σου έργα στη γη και η ψυχή σου να εύρει την πρέπουσα θέση, όπως είπαν και οι μέγιστοι φιλόσοφοι της ανθρωπότητας Πλάτωνας και Αριστοτέλης.

Τελειώνοντας εύχομαι να είναι ελαφρύ σαν πούπουλο το χώμα της Αττικής που θα σε σκεπάσει στον δε εξάδελφό μου Φάνη, τον σύζυγό σου, στα παιδιά σου Σπύρο και Τάσιο και τους αγαπημένους σου συγγενείς εύχομαι για τον αβάστακτο πόνο τους από τον αδόκητο χαμό σου Δήμητρα, να εύρουν την εξ ύψους παρηγορίαν.

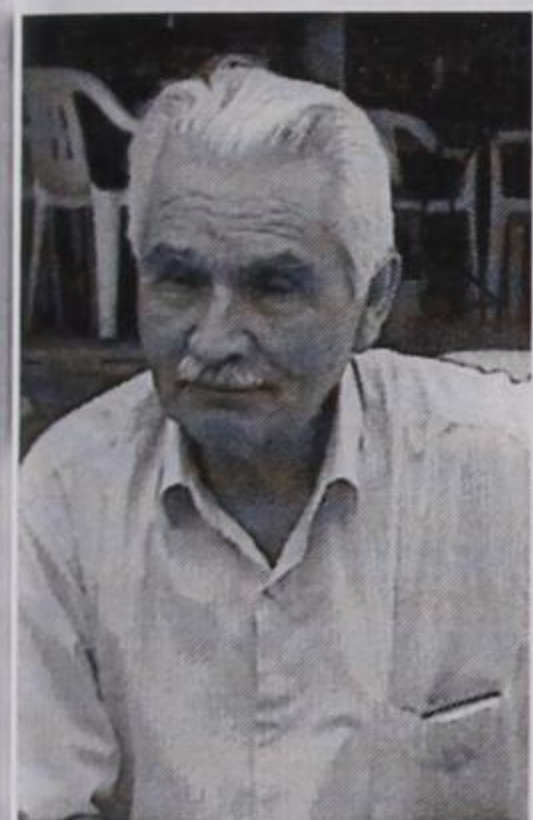
**Αιωνία σου η μνήμη αγαπητή μου
Δήμητρα**

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΝΟΥΤΣΗΣ

† ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΠΑΡΛΑΝΤΖΟΣ

1934-2010

Αείμνηστε φίλε Γιάννη, μας έφυγες και πήγες στην χώρα των πολλών. Μας άφησες με την πικρή ανάμνηση της άμετρης πραότητάς σου, της ανεπιτήδευτης σεμνότητάς σου

και της ξεχωριστής αξιοπρέπειας. Σε θαύμαζα για τα πολλά σου προτερήματα αλλά πολύ περισσότερο εκτιμούσα την στάση σου να υπηρετείς αθόρυβα το γενικό καλό, όπως συνηθίζουμε να λέμε, και ειδικότερα το καλό του χωριού μας. Σχεδόν ένα μήνα πριν μας εγκαταλείψεις ήρθες στο γραφείο της δουλειάς μου.

Συζητήσαμε όπως πάντα πρώτα για το χωριό και ύστερα για τα τρέχοντα γεγονότα. Μου είπες με πόνο ψυχής πως εμείς οι Έλληνες προδοθήκαμε από τις ηγεσίες, πολιτικές και πνευματικές. Πράγματι αείμνηστε φίλε μου αυτή είναι η πικρή αλήθεια. Μας προσάπτουν οι Ευρωπαίοι έλλειψη φιλεργατικού πνεύματος, αλλά η προσωπική σου ζωή τους διαψεύδει. Πριν καλά τελειώσεις το δημοτικό ακολούθησες τον εξαιρετικό πατέρα σου στη σκληρή δουλειά του ξυλοκόπου και του καρβου-

νιάρη, δούλεψες στη Μακεδονία και κατόπιν εγκαταστάθηκες στα Γιάννενα δουλεύοντας στις οικοδομές. Οι συνάδελφοί σου εκτιμώντας τον χαρακτήρα σου σε τιμούσαν με την ψήφο τους και σε έστελναν εκπρόσωπό τους στο Εργατικό Κέντρο Ιωαννίνων. Με πολύ μόχθο και με τίμιο ιδρώτα μεγάλωσες και μόρφωσες τα τρία παιδιά σου. Η έφεση για δουλειά και μόχθο δεν σου έλειψε μέχρι την τελευταία του βίου σου και σαν αισθανόσουν το πλησίασμα της άνοιξης λογάριζες να σκάψεις και να φυτέψεις στο Παλαιοσέλλι τα κηπάρια.

Αχ αυτό το Παλαιοσέλλι. Τόσο πάθος και τόση λατρεία για την γενέθλια γη, την γη των προγόνων, δεν έχω ξαναζήσει σε άλλον άνθρωπο. Χάρης στις αφηγήσεις σου έγινα και εγώ μέτοχος της παράδοσης και της προΐστορίας του χωριού μας.

Τι να εξιστορήσω για το ιερό σου πάθος για τον Ιερό Ναό της Αγίας Παρασκευής, πολιούχο του χωριού μας. Διατέλεσες σχεδόν δεκατέσσερα χρόνια εκκλησιαστικός επίτροπος. Μαζί με τον Γιάννη Τζίμα, τον αείμνηστο Τάκη Ρούβαλη και τελευταία με τον Γιάννη Βαγενά γράψατε μια χρυσή σελίδα στην Εκκλησιαστική ιστορία του χωριού μας. Πρωτοστάτησες στην από θεμελίων ανακατασκευή του εξωκλησίου του Αγίου Γεωργίου, την ανακατασκευή του

κεντρικού ιερού ναού του Αγίου Νικολάου, την ανακατασκευή του εκκλησιαστικού καταστήματος στην κεντρική πλατεία, την ανακατασκευή της στέγης του ιερού ναού της Αγίας Παρασκευής, την κατόπιν δωρεάς κατασκευή οστεοφυλακίου και γενικά ήσουν η κινητήρια δύναμη των εκκλησιαστικών ζητημάτων του χωριού μας.

Δεν λογάριαζες χιόνια, κακοκαιρία, κρύο, πιστός στο χρέος με το μικρό σάκο σου κάθε Παρασκευή ανηφόριζες από τα Γιάννενα στο Παλαιοσέλλι για να λειτουργηθεί η Αγία Παρασκευή. Στο μισοσκόταδο του όρθρου σαν αερικό κυκλοφορούσες μέσα στο Ναό πότε στο Ιερό πότε στο παγκάρι, στο άναμμα των καντηλιών και των κεριών και επάνω στον γυναικωνίτη.

Από την μακρόχρονη φιλία μας αείμνηστε Γιάννη ενθυμούμαι μια ξεχωριστή ημέρα. Ήταν ο μήνας Ιούλιος και πρωί-πρωί ανεβήκαμε στο βουνό

για να μαζέψουμε τσάϊ. Σαν τα αγριόγινδα περπατήσαμε σε όλο το μήκος της μεγάλης πέτρας και κατά το μεσημέρι καταλήξαμε στο υπέροχο λιβάδι στα όρια του χωριού μας με εκείνα των Πάδων. Καθίσαμε δίπλα στο ρυάκι που διασχίζει το λιβάδι από την κορυφή ως το κάτω μέρος του. Το νερό αθόρυβα περνούσε μέσα από την τρυφερή βλάστηση και δρόσιζε τις εκατοντάδες των νάρκισσων που σκύβανε το κεφάλι τους για να αντικαθρεφτίσουνε την ομορφιά τους. Πέρα στο βάθος και μέσα στο δάσος τα πουλιά είχανε τις δικές τους χαρές. Πάντα για μένα αυτό το υπέροχο λιβάδι ήταν και είναι τρόπον τινά προσκυνηματικός τόπος.

Αείμνηστε Γιάννη η ευχή μου είναι, όπως η ψυχή σου αναπαύεται σε ένα πνευματικό λειμώνα με όλες τις χάρες του λιβαδιού εκεί ψηλά πάνω από το χωριό μας, πίσω από την μεγάλη πέτρα.

ΗΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ

Πρόεδρος της τριμελούς Δ/σης του Πρωτοδικείου Αθηνών εξελέγη ο Πρόεδρος Πρωτοδικών **Ευτ. Νικόπουλος του Αντωνίου** από τον Πωγωνίσκο Κόνιτσας, ανιψιός του επίτιμου προέδρου του Αρείου Πάγου Βασ. Νικόπουλου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστώ τη Δ/ση του Χειρουργικού τμήματος του Νοσοκομείου «Χατζηκώστα» το Ιατρικό και Νοσηλευτικό προσωπικό που μου συμπαραστάθηκε στην 20ήμερη παραμονή μου στο Νοσοκομείο.

Σ. Τουφίδης
Κόνιτσα

Συνδρομές

	€		
Παπαδογιαννάκη Σοφία U.S.A.	95	Τσουμάνη Αμαλία Θεσ/νίκη	20
Σπύρου Γεώργιος Γερμανία	50	Μήτση Σεβαστή Θεσ/νίκη	20
Σιώρος Χαραλ. Αυστραλία	130	Τράντας Ιωαν. Θεσ/νίκη	15
Πολίτης Αγαθ. Αθήνα	30	Τράντας Αντ. Θεσ/νίκη	30
Μπούσμπουλας Σταύρος Αθήνα	50	Καλαϊτζής Σπύρος Θεσ/νίκη	60
Πρωτόπαπας Παναγ. Αθήνα	15	Βάκαλος Αποστ. Γιάννινα	15
Γιαϊλόγλου Ιωαν. Αθήνα	30	Τσιαντή Μερόπη Γιάννινα	15
Φασούλη Ευγενία Αθήνα	25	Θεμελή Ρούλα Γιάννινα	20
Μπούσμπουλας Στ. Αθήνα	50	Μπαλτογιάννη Φωτεινή Γιάννινα	20
Γκότζος Θωμάς Αθήνα	50	Χούψιας Παναγ. Γιάννινα	20
Σκαφίδας Κων.Αθήνα	20	Βράχα Ερμιόνη Γιάννινα	20
Μπαλτογιάννη Ευγενία Αθήνα	20	Ζήκας Δημ. Γιάννινα	15
Φασούλης Νίκος Αθήνα	20	Παϊσίου Ευδοκία Γιάννινα	15
Μηλίγκου Αριστέα Αθήνα	50	Τζιώρα Βασιλική Γιάννινα	30
Παγουρτζής Παναγ. Αθήνα	20	Μπαγκλής Δημ. Γιάννινα	30
Ζιώγας Β. Θωμάς Αθήνα	50	Μπαγκλή Ελένη Γιάννινα	15
Σχοινάς Νίκος Αθήνα	50	Ξάνθος Αποστ. Γιάννινα	15
Χρυσικού Στέλλα Αθήνα	30	Ξάνθου Αικατ. Γιάννινα	15
Τζήμος Ηλίας Αθήνα	20	Τσουνή Χαρίκλεια Γιάννινα	20
Μάλιακας Αλεξ. Αθήνα	15	Δάλλας Κων. Γιάννινα	15
Δάγκου Βασιλική Αθήνα	15	Κίγκα Ελένη Γιάννινα	30
Αθανασιάδη Αγαθή Αθήνα	15	Ζήνδρος Βασ. Γιάννινα	30
Καραφλιάς Γεωργ. Αθήνα	20	Λάμπρου Γεωργία Γιάννινα	20
Καλαϊτζής Αντ. Αθήνα	50	Δρακονταειδής Φιλ. Γιάννινα	30
Δήσιος Χρήστος Αθήνα	20	Πορφύρης Κων. Κόρινθος	45
Λάμπρου Χρήστος Αθήνα	20	Ντίνης Αλεξ. Κέρκυρα	20
Δάφνης Ιωαν. Αθήνα	10	Νάτσης Σωκρ. Βόλος	20
Τσέρτος Αλεξ. Αθήνα	30	Τζιάλα Ευθαλία Ηγουμενίτσα	20
Λαμπρούσης Δημ. Αθήνα	15	Ζώνη Χαρίκλεια Ηγουμενίτσα	30
Ζαχαροπούλου Ευλαμπία Αθήνα	15	Μήτση Μαρία Αλεξάνδρεια	15
Πορφύρης Σπύρος Αθήνα	15	Κυρίτσης Ιωάννης Ρόδος	20
Τέλλης Δημ. Αθήνα	20	Ζδράβου Λουίζα Άργος	15
Κώστας Ανδρέας Αθήνα	30	Βάσιος Παύλος Πρέβεζα	45
Μπετζούνης Στ. Θεσ/νίκη	15	Πλατής Θωμάς Αλεξάνδρεια	20
		Νεδέλκος Δημ. Φλώρινα	15
		Λάκκας Κων. Κόνιτσα	20
		Κίτσιου Μαρία Κόνιτσα	15
		Αντωνίου Νικ. Κόνιτσα	15

Σπανός Χαραλ. Κόνιτσα	15	Δερδέκης Χρ. Κόνιτσα	15
Ιατρού Ιφιγένεια Κόνιτσα	20	Γαζώνας Κων. Δροσοπηή	20
Ζαχαράκη Ζωή Κόνιτσα	15	Σίββας Κων. Κλειδωνιά	20
Σπανός π. Γεώργ. Κόνιτσα	20	Καλησώρας Γεωργ. Καστανέα	20
Αντωνίου Νικ. Κόνιτσα	15	Μπουζούλας Γεωργ. Εξοχή	15
Μάλιακας Νίκος Κόνιτσα	15	Ντάκουλα Θεοδώρα Θεοτόκος	15
Χατζηρούμπης Ιορδ. Κόνιτσα	20	Λασπονίκος Χρ. Καβάσιλα	15
Ντίνος Μιχ. Κόνιτσα	15	Ξεινός Σπυρ. Γανναδιό	20
Τζιάλλα Ειρήνη Κόνιτσα	20	Μπλιθικιώτης Π. Κων. Λαγκάδα	20
Τρομπούκης Δημ. Κόνιτσα	40	Ζήσης Ηλίας Δίσπρατο	15
Αλεξίου Νίκος Κόνιτσα	15	Αδάμος Κώστας Ζέρμα	15
Ζδράβου Αλίκη Κόνιτσα	20	Χήρας Δημ. Γανναδιό	15
Παΐσιος Δημ. Κόνιτσα	15	Σκούρτης Βασ. Χιονιάδες	20
Βίνος Στάθης Κόνιτσα	20	Γκόγκος Ε. Στεργ. Δίσπρατο	20
Στεφάνου Δημ. Κόνιτσα	15	Τζουμάκας Βασ. Νικάνορας	20
Πορφύρη Ευαγγ. Κόνιτσα	50	Κόντος Γεώργ. Πηγή	15
Μπάρμπα Γιαννούλα Κόνιτσα	15	Εξάρχου Αθαν. Πηγή	15
Μαλάμης Ιωαν. Κόνιτσα	20	Ιερ. Τζήμος Μηνάς Ελεύθερο	20
Γκόγκος Κων. Κόνιτσα	20	Γιαννουσής Γεωργ. Δίσπρατο	15
Παπαχρηστίδη Ελένη Κόνιτσα	15	Παγανιάς Στ. Γεωργ. Δίσπρατο	15
Ζδράβου Ερμηνεία Κόνιτσα	15	Τσίτσος Σωτ. Πληκάτι	20
Κυρολίβανου Σοφία Κόνιτσα	15	Κολόκας Δημ. Αετόπετρα	20
Λάππα Γεωργία Κόνιτσα	45	Πασσιάς Χρ. Ηλιόραχη	20
Γαϊτανίδης Αντ. Κόνιτσα	30	Τσινός Θωμάς Πρωτόπαπας	20

Λάμπρος Μάλαμας

~*~

**Με τη χρυσή
της νιότης πανοπλία**

Βιωματική ιστορική πραγματεία
Από την Εθνική Αντίσταση
1943-1945
και πολλά θούρια της εποχής

— Ελεύθερο Πνεύμα —

Ελεύθερο Πνεύμα

ΕΡΕΥΝΑ - ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ - ΤΕΧΝΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ
Ιδρυτής - Διευθυντής - Εκδότης Λάμπρος Μάλαμας - ΔΙΠΛΩΤΕΥΣΚΟΣ
Χρόνος 40' - Τόμος 20'

152-153

Θέματα:

- Η αυτοπροστασία
- Οι δημοκρατίες των αρχαίων
- Σόλων-Κλεισθένης-Περικλέας
- Παγκλαίκες παραστάσεις
- Η αντίστροφη στην καταπίεση
- Πολιτική αιδεσιμότητα
- Ναύπηλη και οδοποιία
- Περιήγηση και οδοποιία
- Χρονικό διεγέρματος
- Ιστορικά παραδοσιακά
- Ο Μικραγώνης κατά Κωλέτη
- Οι πρώτες εθνικές Συνελεύσεις του 1821
- Δύο λαμπρές (αγροτικές) παραστάσεις
- Οι ευθύνες για το «Δεκαβρυσιό» (1944)
- Υμενική διατροφή και μακροζωία
- Το αλφειό της νεότητος
- Το πόθμο της Κίτης και η Ι.Τ.Τ.
- Ο Δ. Γαζώνας για τον Ψυχρά
- Οι Συγγραφείς και το βιβλίο
- Ηέτες της Εθνικής Αντιστάσεως
- Το 19 Σύνταγμα του ΕΛΑΣ
- Συγκλονιστικές μαρτυρίες εξόριστου
- Ο Δεκαβρυσιός για το βιβλίο
- Ένα βιβλίο στην Αυστραλία
- Μορφές και μέθοδοι προώθησης και τεχνών
- Αποστολές κριτικής για τον Καβίρη
- Θεοτικός-Σεφέρης-«Αλληγοροφάνη»
- Σάφης και κριτική Νόμι Τσίμης
- Επικρατική σαρματική αποστολή
- Αρχαία και νεότερη αναδοσιαστική
- Επιστολή Μπακταγιάννης-Ανδρέας-Παπαγιάννης
- Με το σφυρί στα καράματα
- Πολυπολιτισμικά κεντρίσματα
- 200 μελέτες και αποκαλυπτικά σχέδια
- Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»

“Όταν διαβάζεις κάποιον του Λάμπρου Μάλαμα, καταγγέλλεις για το υπέρ και γ’ αὐτοῦ ἡ βαρὺ υποστήριξη για το ποῦτό και το βίαι, ἀλλοι οὐ γ’ οὐκ ἔχει φωνή του Γάλλου (δημοκρατία) του Σωφίας, και ἡ καταπολέμηση μεθυστικῆς την κλίση για το χτύπημα του καπνῶ. Ο Δ. Μάλαμας υποστηρίζει ἡ ἐνθουσιάζει, με τις 258 αυτοτελείς δημοκρατίες του στην πόλη, το βιβλίο, το μεθυστικό, το βιβλίο, την κριτική, την καταπολέμηση, την σφαγή, τη φωνή, την Επιδείκνυται, τη δημοκρατία...”

Αγγελία Δόξας

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

“Ἐ δὲ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου”

Τρίμηνη Επιδείκνυται Αγροτικής Αγοραστικής και κριτική προβλεπόμενη. Μαθητικό ὄργανο διαφώτισης και πνευματικῆς καλλέργειας του λαοῦ.

Όσο σημαντικά, το σημαντικό γιατί δεν υποφέρει να βλέπει το δόξα να πηγαί το δικαίω

Μικραγώνης

Ειρήνη Οικονόμου Σταματάκη

Ειδικός Παθολόγος

Διδάκτωρ F.U. Berlin

Διευθύντρια Παθολογικής Κλινικής

Ιατρείο: Θέμιδος 6, 151 24 Μαρούσι

Τηλ. Ιατρείου: 210 6122 823

Δέχεται: Τετ. - Πέμ. 6-8 μ.μ. με ραντεβού

Τηλ. Οικίας-Fax: 210 4817 449

Κιν.: 6944 392 273

e-mail: istamataki@metropolitan-hospital.gr

καρίου 9 & Ελ. Βενιζέλου 1
47 Ν. Φάληρο
0 4809 000, 210 4809 338
0 4809 339, 210 4809 973
0 4814 887

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΚΩΣΤΑΣ

Πτυχ. Πανεπ. Αθηνών

ΤΗΛ. 210 2759721 - 2102691119

6974 491605

ΑΘΗΝΑ

ΜΕΡΟΠΗ ΕΛ. ΣΟΥΡΛΑ

Συμβολαιογράφος

(αρχείο Ι. Γ. Παπαϊωάννου)

Κεντρική πλατεία 26, 44100 Κόνιτσα

Τηλ./fax: 26550 29377

e-mail: surlams@otenet.gr

ΔΑΜΙΑΝΗ Ζ. ΠΑΠΑΖΗΣΗ

ΙΑΤΡΟΣ - ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΟΣ

Γ' ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ **ΙΑΣΩ** GENERAL

Τηλ. Νοσοκ.: 210 6502989

» Οικίας : 210 6929056

Κινητό: 6936876978

ΔΟΧΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ

το χάνι

ΛΕΙΔΩΝΙΑ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΗΛ.: 26550 24567

FAX: 26550 24568

PARISSIANA
...αγνά υλικά, νέες γεύσεις!

Το άνω Ηπειρώτικο Ζαχαροπλαστείο
σας περιμένει να απολαύσετε τις γλυκές του γεύσεις

Δ/ση: **Βαγγέλης Σ. Νούτσης**

Ζήνωνος 7-9, ΟΜΟΝΟΙΑ

ΤΗΛ. 210 5222269

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΘ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Αισθητική & Επανορθωτική Οδοντιατρική

Εμφυτεύματα

Μιλτιάδου 1 & Αγ. Δημητρίου, πλατεία Κηφισιάς

ΤΗΛ.: 210 8080010 - 6944 812910

e-mail: ktheodorou@mail.gr

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΧΡ. ΜΗΤΣΑΚΟΥΛΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος

Αστικού Δικαίου Παν/μίου Αθηνών

ΓΡΑΦΕΙΟ:

ΕΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ & ΝΙΚΗΤΑΡΑ 3

ΑΘΗΝΑ 106 78

ΤΗΛ.: 210 3820888

FAX: 210 3820888

KIN.: 6977 242412

e-mail: elmitsakouli@ath.forthnet.gr